

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU PROSZOWICKIEGO

z dnia ..... 2024 r.

w sprawie: zmiany Uchwały Nr XXVII/201/2020 Rady Powiatu Proszowickiego z dnia 30 grudnia 2020r. w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 - 2026

Na podstawie art. 4 ust 1 pkt 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024r. poz. 107), art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023r. poz. 901 z późn.zm.), Rada Powiatu Proszowickiego uchwala co następuje:

§ 1. Dokonuje się zmiany Uchwały Nr XXVII/201/2020 Rady Powiatu Proszowickiego z dnia 30 grudnia 2020r. w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 - 2026, stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Proszowickiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024r.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026

Proszowice

1

Wstęp

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest kluczowym i podstawowym dokumentem strategicznym pomocy społecznej. Stanowi on narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. To wieloletni dokument, który ma istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Powiatu Proszowickiego.

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej obligatoryjnym zadaniem powiatu jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Celem strategii jest zdiagnozowanie sytuacji społecznej oraz identyfikacja i analiza problemów społecznych w powiecie.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby mieszkańcy Powiatu Proszowickiego mieli zapewnione jak najlepsze warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu, wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Strategia ma wytyczać kierunki, określić sposoby i formy przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Strategia jest więc zorientowana przede wszystkim na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną na terenie powiatu proszowickiego, a także instytucji, które działają w szerszym obszarze polityki społecznej - oświata, urząd pracy, policja, służba zdrowia.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021- 2026 została przygotowana w oparciu o dane statystyczne własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach, dane z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Proszowickiego, Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Proszowicach, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach, Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach, Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego w Proszowicach, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz badań ankietowych. Zostały również wykorzystane dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Strategia składała się z trzech części :

Części wprowadzającej – która zawiera informację uwarunkowania zewnętrznie - prawnych strategiczne i programowych.

Część diagnostyczno-analityczna – zawiera charakterystykę powiatu oraz diagnozę wybranych obszarów związanych z problemami społecznymi, których rozwiązanie leży w gestii samorządu powiatowego. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w powiecie oraz wykorzystano dostępne dane statystyczne. Mieszkańcy powiatu otrzymali możliwość zapoznania się z dokumentem jak również wniesienia uwag do strategii na etapie konsultacji. W części zawarto wyniki przeprowadzonej analizy SWOT, która umożliwiła identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Ze względu na istniejące ograniczenia waga poszczególnych czynników została określona na podstawie wiedzy pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Część programowa – która zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, obszarów priorytetowych, celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań. W części programowej wskazano również podmioty realizujące Strategię i współdziałające w jej realizacji, określono czas realizacji, zaplanowano przewidywane efekty, wskaźniki realizacji oraz szacunkowe ramy finansowe

Część pierwsza – wprowadzająca

1.1 Struktura strategii

Struktura Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego w latach 2021-2026 składa się z :

I. Części wprowadzającej – zawierającej informacje o uwarunkowaniach zewnętrznych działań strategicznych. Uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych mających wpływ na kształt dokumentu oraz opis prac nad strategią.

II. Część diagnostyczno-analityczna – zawierająca ogólną charakterystykę powiatu oraz diagnozę występujących na terenie powiatów problemów społecznych. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o dane wtórne – dane statystyczne GUS, raporty i sprawozdania. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

1. Ogólnej charakterystyki powiatu proszowickiego
2. Demografii
3. Kondycja rodzin w powiecie proszowickim
4. Funkcjonowania pieczy zastępczej:
  - a) Zastępczej pieczy rodzinie
  - b) Zastępczej pieczy instytucjonalnej
  - c) Usamodzielnianie wychowanków systemu pieczy zastępczej.
4. Bezrobocia
5. Przemocy w rodzinie
6. Bezpieczeństwo publiczne
7. Funkcjonowania osób starszych i z niepełnosprawnością.

W części tej dokonano również analizy – analizy SWOT oraz przedstawiono wyniki badań ankietowych przeprowadzonych z mieszkańcami powiatu.

I. Część programów - zawiera najistotniejsze elementy dokumentu. Zawiera ona misję strategii, określone obszary priorytetowe, w każdym obszarze ustalono cel strategiczny, cele operacyjne, działania umożliwiające osiągnięcie tych celów, realizatorów działań, wskaźniki pozwalające zweryfikować osiągnięte rezultaty, czas w jakim określone działania będą realizowane. Dodatkowo ujęte informacje dotyczące sposobu wdrażania strategii, zasad ewaluacji i monitoringu działań jak również opisano zasady promocji działań strategicznych.

I Część wprowadzająca

1.2 Źródła i podstawy prawne strategii rozwiązywania problemów społecznych

1.2.1 Ramy prawne strategii

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 16 ust. 1 pkt 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego opieramy się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona zgodna z obowiązującymi przepisami oraz wymogami prawnymi.

Na treść i realizację strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ niżej wymienione, **akty prawne** m.in.:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieranie rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowanie administracyjnego.

1.2.2 Kontekst europejski tworzenia strategii

Poza wyżej wymienionymi aktami prawnymi, których zapisy mają decydujący wpływ na tworzenie, a co ważniejsze na realizację zapisów strategii rozwiązywania problemów społecznych, istotnym jest, że dokument ten musi spełniać założeniami polityki społecznej UE. Zgodność taka jest podstawą korzystania z funduszy unijnych skierowanych na rozwiązanie różnych problemów społecznych.

Aktualnie dokumentem mającym największy wpływ na tworzenie strategii postępowania w zakresie polityki społecznej jest Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju „Przekształcamy nasz świat” przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań.

Cele te są następujące:

1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie,
2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo,
3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,
4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie,
5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt,
6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi,
7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność,
10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami,

11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,
15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej,
16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu,
17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Dla przedstawionego dokumentu szczególne znaczenie mają cele 1, 3, 11 i 16.

1.2.3 Kontekst Krajowy Strategii

Do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju Polski należą:

- długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK (*Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej,
- strategia rozwoju kapitału ludzkiego – głównym celem strategii jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 - określa założenia polityki państwa w zakresie przeciwdziałaniu ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027. Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli.

1.2.4 Zgodność z regionalnymi dokumentami programowymi

Bardzo istotnym w planowaniu strategicznym jest to, by podejmowane działania wpisywały się również w cele regionalnych dokumentów strategicznych. Dla województwa małopolskiego takim dokumentem jest Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego do roku 2030. Istotnym jest by cele strategii rozwiązywania problemów społecznych powiatu proszowickiego nawiązywały do obszarów interwencji wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego. W Strategii Województwa takim obszarem jest przede wszystkim obszar pierwszy – Małopolskie.

Obszar I: Małopolskie

Cel szczegółowy: Rozwój społecznie wrażliwy, sprzyjający rodzinie

Główne kierunki działań:

1.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

1.1.1. Poradnictwo rodzinne oraz programy edukacyjne na rzecz wzrostu kompetencji wychowawczych rodziców

1.1.4. Rozwój usług środowiskowych wspierających funkcjonowanie rodziny.

1.4 Pomoc osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami poprzez środowisko- we formy aktywizacji i wsparcia oraz rozwój placówek pobytu dziennego i opieki całodobowej.

1.5. Pomoc osobom sprawującym opiekę nad członkiem rodziny wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

1.6. Integracja społeczna osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, w tym poprzez działania w zakresie interwencji kryzysowej.

1.7. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione.

1.8. Działania z zakresu systemu pieczy zastępczej zgodne z zasadami deinstytucjonalizacji oraz wsparcie procesu usamodzielniania wychowanków.

1.9. Poprawa skuteczności, jakości i efektywności usług społecznych, w tym systemowe rozwiązania dla zapewnienia adekwatnych do potrzeb kadr pomocy i integracji społecznej.

1.2.5 Kontekst lokalny

Najistotniejszymi dokumentami lokalnymi, które wpływają na kształt Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Proszowickiego będą o następujące programy społeczne:

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowskim na lata 2021-2023
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochronie Ofiar Przemocy w Powiecie Proszowskim na lata 2021 – 2026
3. Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Proszowskim na lata 2021-2026

I. Charakterystyka Powiatu

Powiat proszowicki jest częścią województwa małopolskiego. Został utworzony w 1999r. w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest miasto Proszowice. Powierzchnia powiatu proszowickiego wynosi 414,6 km² co stanowi 2,7 % powierzchni województwa, 0,13% powierzchni kraju. Powiat leży w odległości ok. 30 km od Krakowa i graniczy z powiatami miechowskim, bocheńskim, brzeskim, tarnowskim, krakowskim ziemskim i kazimierskim (woj. świętokrzyskie).

Powiat tworzy 6 gmin:

- 3 miejsko - wiejskie: Proszowice, Nowe Brzesko i Koszyce,
- 3 wiejskie: Koniusza, Pałecznica i Radziemice.

W skład powiatu wchodzi 135 miejscowości.

II. Demografia

Na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego na terenie powiatu zamieszkuje 43.222 mieszkańców, z czego 50,7% (21 935) stanowią kobiety, a 49,3% (21 287) mężczyźni (dane GUS na dzień 31.12.2019r.). Ogólna liczba osób w Powiecie Proszowickim w 2019r. w porównaniu z 2002r. spadła o 499 osób. Gęstość zaludnienia w powiecie proszowickim wynosi 105 osób, w województwie 224 osób, w kraju 123 osób.

Tabela Nr 1. Ludność powiatu proszowickiego z podziałem na gminy w 2002r. i 2019r.

Gmina	2002			2019		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Koniusza	8626	4293	4333	9 007	4 495 (49,9%)	4 512 (50,1%)
Koszyce	5791	2821	2970	5 454	2 613 (47,9%)	2 841 (52,1%)
Nowe Brzesko	5763	2817	2946	5 712	2 859 (50,1%)	2 853 (49,9%)
Pałecznicza	3677	1858	1819	3 568	1 788 (50,1%)	1 780 (49,9%)
Proszowice	16391	8036	8355	16 139	7 871 (48,8%)	8 268 (51,2%)
Radziemice	3473	1745	1728	3 342	1 661 (49,7%)	1 681 (50,3%)
Powiat	43721	21570	22151	43 222	21 287 (49,3%)	21 935 (50,7%)
Województwo	3237217	1571472	1665745	3 410 901	1 655 472 (48,5%)	1 755 429 (51,5%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Porównując dane z poszczególnych gmin należy zauważyć, iż tendencję spadkową zanotowało pięć gmin (Koszyce, Nowe Brzesko, Pałecznicza, Proszowice i Radziemice), a tendencje wzrostu zanotowano tylko w jednej gminie (Koniusza). W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 1,1%.

Wykres 1. Prognoza populacja – powiat proszowicki lata 2025-2050

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2019r.

Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Proszowickiego w 2025 roku wynosi 43 267, z czego 21 858 to kobiety, a 21 411 to mężczyźni. Natomiast w 2050 roku prognozowana liczba mieszkańców Powiatu wynosi 39 262, z czego 19 655 to kobiety, a 19 607 mężczyźni.

Tabela Nr 2. Ruch naturalny w powiecie proszowickim w 2002r. i 2019r.

Gmina	2002				2019			
	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Zawarte małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Zawarte małżeństwa
Koniusza	87	92	-5	65	96	101	-5	49
Koszyce	43	80	-37	24	42	76	-34	31
Nowe Brzesko	55	64	-9	41	48	63	-15	30
Pałecznicza	38	35	3	23	26	33	-7	13
Proszowice	145	168	-23	86	150	183	-33	82
Radziemice	44	47	-3	27	35	65	-30	13

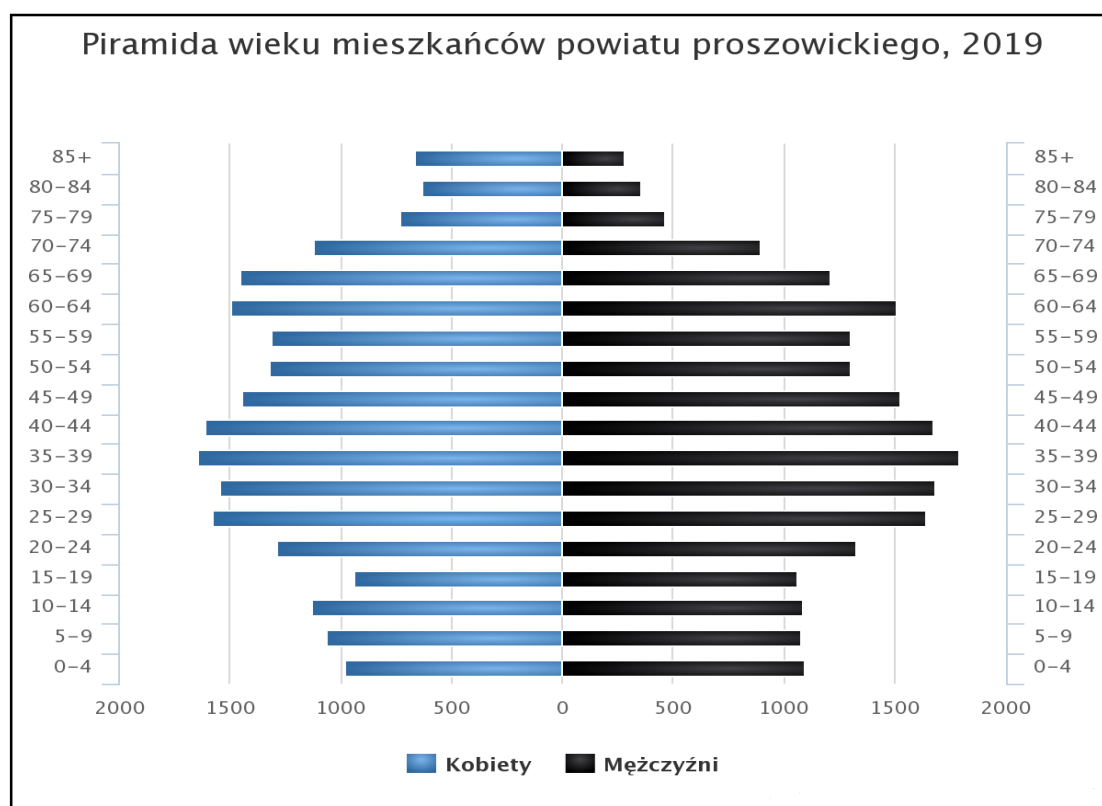
Powiat	412	486	-74	266	397	521	-124	218
Województwo	32301	27805	4496	2002	36 946	32 981	3 965	17 891

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

W roku 2019 zarejestrowano w powiecie 397 urodzeń, tj. o 15 dzieci mniej, niż w roku 2002. Jednak liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń i można zauważyć rosnący ujemny przyrost naturalny, w 2002r. było to -74, a w 2019r. -124. W analizowanych latach następował także systematyczny spadek liczby zawieranych małżeństw – z 266 na 218.

Powiat proszowicki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -124. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,86 na 1000 mieszkańców powiatu proszowickiego. W 2019 roku urodziło się 397 dzieci, w tym 49,9% dziewczynek i 50,1% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,76 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wykres Nr 2: Piramida wieku mieszkańców powiatu proszowickiego w 2019r. w podziale na płeć

Źródło: www.polskawliczbach.pl na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2019r.

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa małopolskiego (40,9 lat) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,9 lat). Średni wiek kobiet wynosi 43,1 lat, a mężczyzn 40,3 lat.

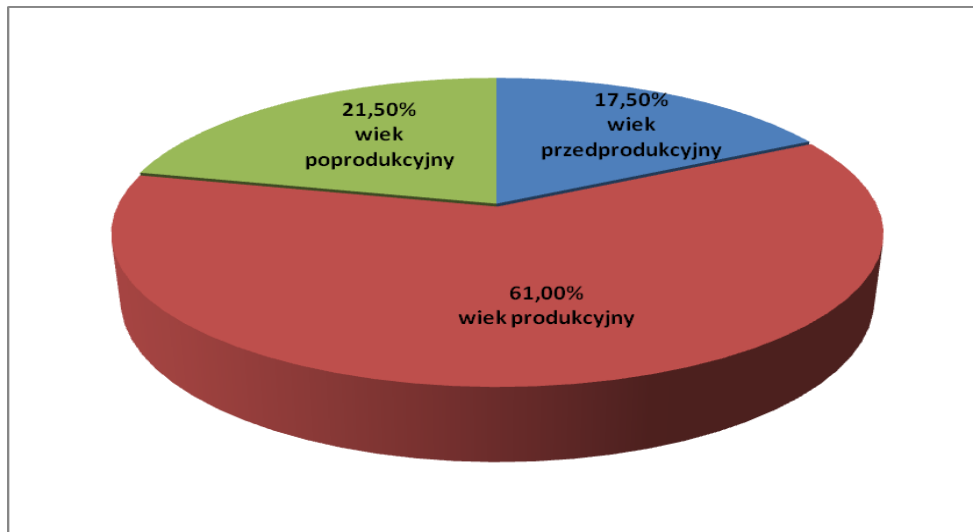
Tabela Nr 3: Piramida wieku mieszkańców powiatu w roku 2019 w podziale na płeć

Przedział wiekowy	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
0-4	983	1096	2079
5-9	1064	1081	2145
10-14	1128	1084	2212
15-19	934	1060	1994
20-24	1290	1324	2614
25-29	1575	1640	3215
30-34	1544	1683	3227
35-39	1644	1789	3433
40-44	1608	1680	3288
45-49	1442	1525	2967
50-54	1321	1307	2628
55-59	1314	1302	2616
60-64	1493	1507	3000
65-69	1455	1211	2666
70-74	1117	893	2010
75-79	733	466	1199
80-84	629	357	986
85+	661	282	943

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl.

Widoczny jest znaczący wzrost śmiertelności mężczyzn w grupie powyżej 85 roku życia. Tendencja ta występuje na terenie całego kraju.

Wykres Nr 3: Struktura wiekowa mieszkańców powiatu proszowickiego w 2019r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych statystycznych 61,0% mieszkańców powiatu proszowickiego jest w wieku produkcyjnym, 17,5% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 4. Przyrost naturalny w latach 1995-2021 w powiecie proszowickim

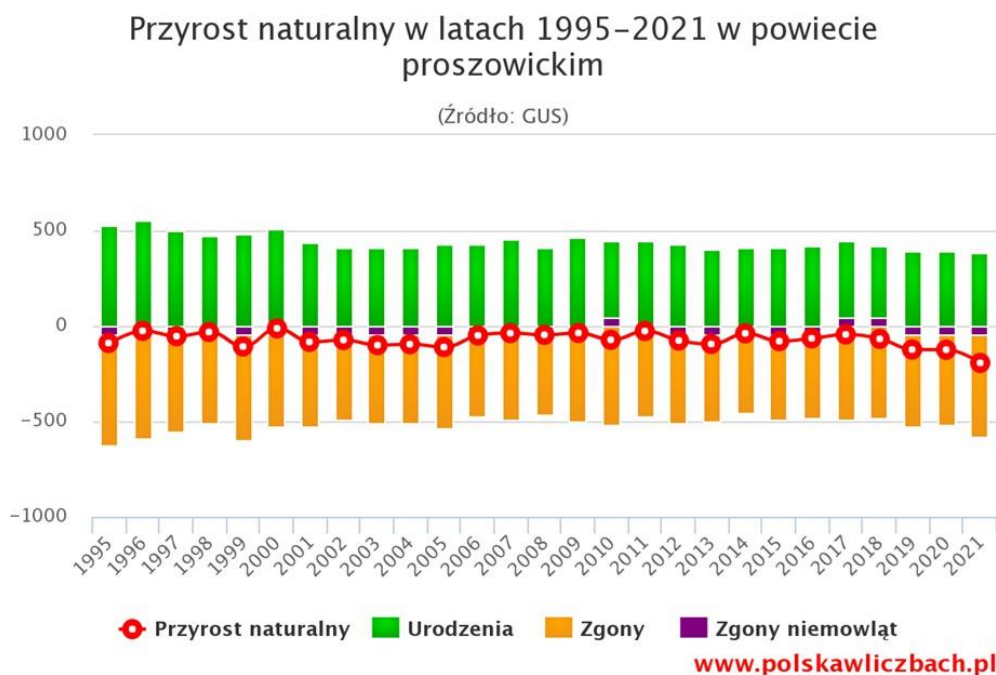

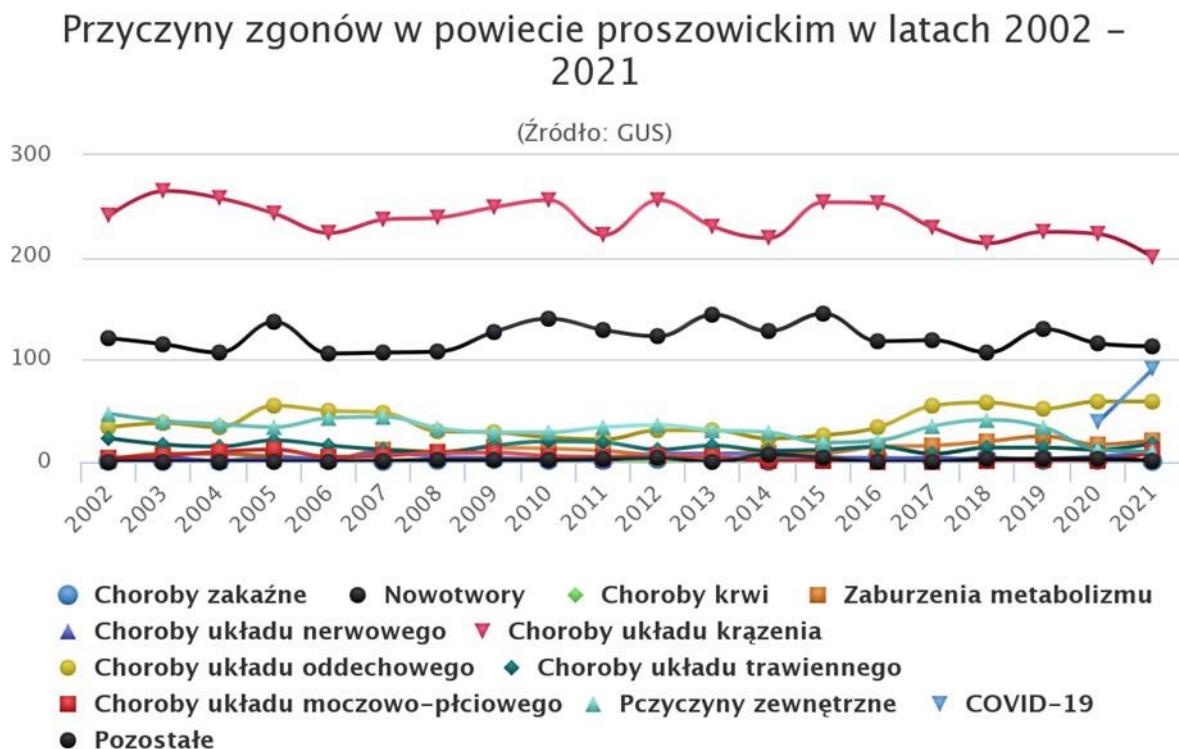
Tabela nr 4. Przyrost naturalny, urodziny i zgony w latach 2018-2021 w powiecie proszowickim

	2018	2019	2020	2021
Przyrost naturalny	-68	-124	-125	-194
Urodziny	417	397	392	384
Zgony	485	521	517	578
Zgony niemowląt	0	2	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza występujących tendencji wskazuje na systematyczny spadek liczby urodzin i wzrost liczby zgonów.

Wykres 5 Przyczyny zgonów w powiecie proszowickim w latach 2002-2021

www.polskawliczbach.pl

Analiza zgonów wskazuje, że wartości uzyskiwane przez powiat – 150,5 (zgony na 1000 urodzin żywych) są porównywalne do wartości charakterystycznych dla kraju – 156,4 natomiast średnia dla województwa osiąga znacząco niższe wartości – 123,4. Jako pozytywne

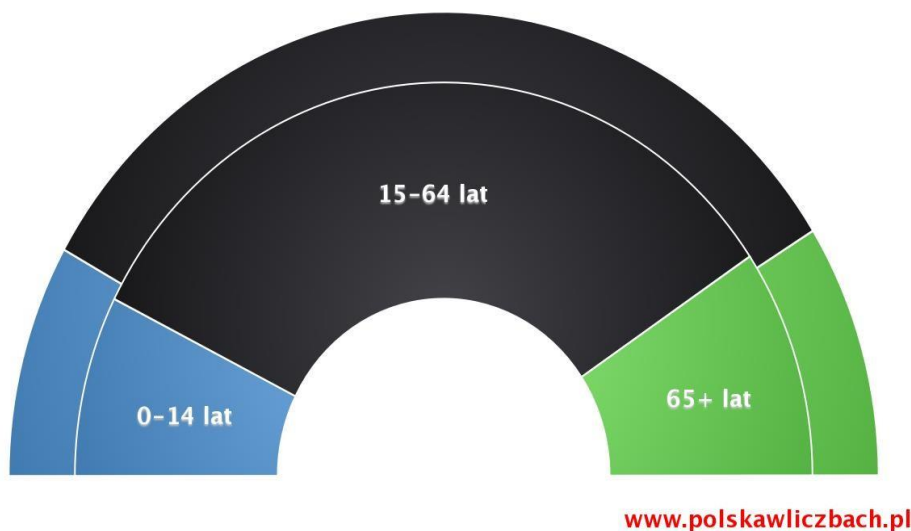
można wskazać, stosunkowo niską umieralność niemowląt – w powiecie na 1000 urodzin w 2021 r odnotowano 2,6 zgonów niemowląt (w województwie i kraju wartości te były wyższe). Natomiast wskaźnik zgonów osób w wieku do 65 lat na 1000 ludności w tej grupie wiekowej dla powiatu był taki sam jak dla województwa (2,9) i niższy niż dla kraj - 3,6. Mieszkańcy powiatu podobnie jak Polski i województwa od lat najczęściej umierają z powodu chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych. Widoczny i zastanawiający jest znacząco wyższy w powiecie wskaźnik zgonów spowodowanych chorobami układu oddechowego : powiat 10,2% województwo 5,9% kraj 5,4%. Należy jednak odnotować, że zgonów kobiet z powodu nowotworu złośliwego sutka na 100 tys. kobiet w powiecie jest mniej niż w województwie i kraju - powiat; 23,2 , województwo:31,1 polska: 32,6. Podobnie niższe wartości osiąga dla powiatu wskaźnik zgonów kobiet z powodu nowotworu szyjki macicy na 100 tys. kobiet w powiecie wynosi on 4,6 a w kraju 6,9,

Na terenie całego województwa w 2021 r, odnotowano mniej niż w Polsce, zgonów z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania na 100 tys. ludności - Województwo: 8.8 - Polska: 13,3.

Wykres 6 Biologiczne grupy wieku - powiat proszowicki

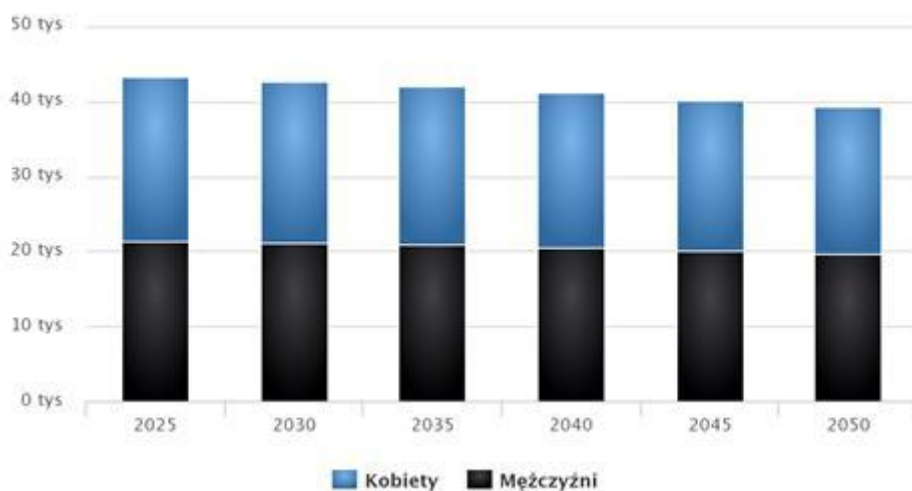
Biologiczne grupy wieku – powiat proszowicki, 2022

(Źródło: GUS)

Niekorzystnie dla powiatu kształtuje się podział w biologicznych grupach wiekowych. Grupa od 0-14 lat w 2022 r obejmowała w powiecie 14,8% mieszkańców (w województwie 16,2). W grupie od 15-64 procentowy udział mieszkańców w powiecie i województwie był wyrównany nieznacznie ponad 66%, ale w przedziale powyżej 65 lat, procent mieszkańców powiatu był wyższy (18,8%) od porównywalnego przedziału wiekowego mieszkańców województwa (17,7%)

Prognozowana populacja – powiat proszowicki w latach 2025 - 2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych *polskawliczbach*

Tabela 5 Prognoza demograficzna dla powiatu proszowickiego

ROK	Ludność na 31 XII	Ruch naturalny		Migracje wewnętrzne na pobyty stały		Migracje zagraniczne na pobyty stały	
		Urodzenia	Zgony	Napływ	Odplyw	Imigracja	Emigracja
2014	43842	397	443	357	331	8	10
2015	43809	387	443	346	321	8	10
2016	43771	384	445	338	313	8	10
2017	43728	380	445	334	310	8	10
2018	43684	379	445	330	307	9	10
2019	43639	378	445	326	303	9	10
2020	43590	375	446	322	299	9	10
2021	43537	370	446	318	294	9	10
2022	43479	366	446	313	290	9	10
2023	43414	358	446	308	285	10	10

2024	43344	354	446	302	280	10	10
2025	43267	349	446	297	277	10	10
2026	43182	342	449	294	273	11	10
2027	43091	336	450	290	269	12	10
2028	42991	329	452	287	266	12	10
2029	42882	324	456	283	262	12	10
2030	42766	321	459	279	259	12	10
2031	42642	316	462	277	257	12	10
2032	42510	313	468	275	255	13	10
2033	42370	310	473	274	254	13	10
2034	42222	307	477	271	252	13	10
2035	42067	305	482	270	251	13	10
2036	41907	303	485	270	251	13	10
2037	41740	301	490	270	251	13	10
2038	41568	300	493	269	251	13	10
2039	41391	298	496	269	251	13	10
2040	41210	297	499	269	251	13	10
2041	41027	295	499	269	251	13	10
2042	40837	293	504	269	251	13	10
2043	40648	293	503	269	251	13	10
2044	40455	289	504	270	251	13	10
2045	40260	285	502	270	251	13	10
2046	40065	284	501	270	251	13	10
2047	39865	279	501	270	251	13	10
2048	39665	276	498	270	251	13	10
2049	39464	272	496	271	251	13	10
2050	39262	268	493	271	251	13	10

Źródło: Prognoza dla powiatów w latach 2014-2050 opracowanie GUS

W analizie zjawisk demograficznych w kontekście działań strategicznych bardzo istotną rolę odgrywają prognozy

Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Proszowickiego w 2025 roku wynosi 43 267, z czego 21 858 to kobiety, a 21 411 to mężczyźni. Natomiast w 2050 roku prognozowana liczba mieszkańców Powiatu wynosi 39 262, z czego 19 655 to kobiety, a 19 607 mężczyźni.

W prognozach tych widoczny jest stały spadek liczby mieszkańców powiatu. Prognozując zjawiska demograficzne należy uwzględnić następujące dane:

- Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi dla powiatu proszowickiego (0,64) w 2021 roku i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa (0,86) oraz nieznacznie mniejsza od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju (0,68).

- Współczynnik dzietności ogólnej (Liczba dzieci urodzonych przez przeciętną kobietę w ciągu całego okresu rozrodczego) dla powiatu proszowickiego w 2021 roku wynosił 1,34 i była to wartość wyższa niż w województwie – 1,29 oraz w kraju-1,26
- Współczynnik reprodukcji brutto –(średnia liczba córek urodzonych przez kobietę w wieku rozrodczym) w powiecie osiąga wartości również wyższe niż średnie dla województwa – 0,63 oraz kraju 0,
- Urodzenia żywe na 1000 urodzeń – wartości tego wskaźnika tak dla powiatu (9.0) jak i dla województwa (9,7) i kraju (8,7) są zbliżone

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Powiat stoi przed szeregiem wyzwań związanych z niekorzystną sytuacją demograficzną. Bardzo niepokojącym jest systematyczny spadek liczby mieszkańców. Budzi to niepokój szczególnie, ze względu na fakt, że już obecnie, powiat ma bardzo niski wskaźnik gęstości zaludnienia. Ogólnie sytuacja demograficzna wymaga wzmoczonych interwencji. Prognozy demograficzne tak dla powiatu jak i dla całej Polski są niekorzystne. Prognozowany jest stały spadek ludności powiatu. Powiat proszowicki charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym -194. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,55 na 1000 mieszkańców powiatu proszowickiego. Wartość ta jest porównywalni do wartości wskaźnika dla kraju (-5) ale znacząco odbiega od wartości wojewódzkiego – (-2,2) . Niekorzystnie dla powiatu kształtuje się podział w biologicznych grupach wiekowych. W przedziale powyżej 65 lat, procent mieszkańców powiatu był wyższy (18,8%) od porównywalnego przedziału wiekowego mieszkańców województwa (17,7%)

Kierunki interwencji powinny dotyczyć:

- łagodzenie skutków niekorzystnych zjawisk demograficznych – zapewnienie opieki osobom zależnym

Wyzwaniem, z którym będzie musiał mierzyć się powiat ze względu na starzenie się społeczeństwa będzie kwestia zapewnienia opieki osobom zależnym i umożliwieniem im jak najdłuższego pobytu w miejscu zamieszkania. Osoby te otrzymują wsparcie poprzez świadczenie usług opiekuńczych w gminach, pobyt w mieszkaniach wspieranych w przypadku, gdy pomoc taka jest niewystarczająca, mieszkańcy powiatu mają możliwość skorzystania z pobytu w domu pomocy społecznej.

Rozwój usług społecznych pozwalających osobom zależnym jak najdłuższy pobyt w miejscu pobytu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z założeniami deinstytucjonalizacji nie jest możliwy znaczący wzrost miejsc w domach pomocy społecznej. Działania zaplanowane w tym obszarze przede wszystkim muszą zwiększać potencjał i możliwości gmin w zakresie świadczenia usług środowiskowych jak również wykorzystać istniejącą bazę instytucjonalną (dps) do świadczenia usług krótkoterminowych oraz środowiskowych

III. Sytuacja osób i rodzin z powiatu Proszowickiego

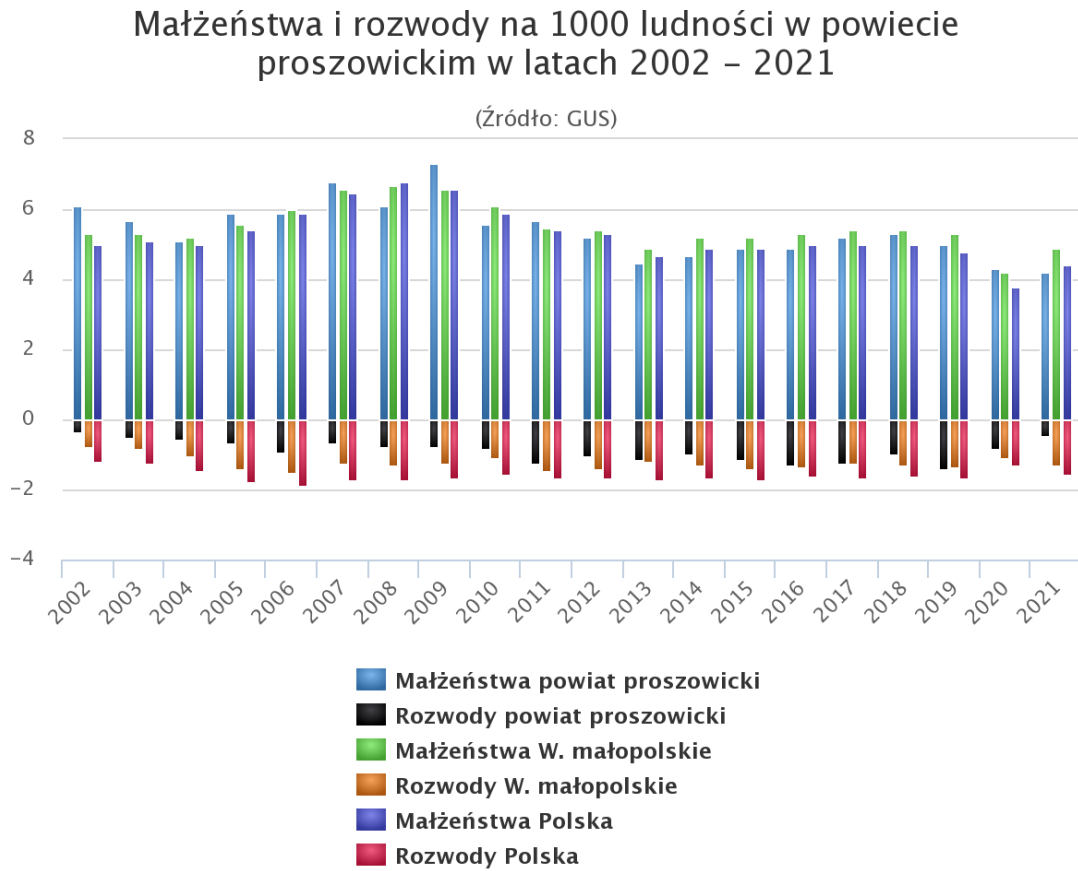
3.1 Sytuacja osób i rodzin z powiatu proszowickiego – charakterystyka ogólna

Małżeństwa i rozwody.

Mieszkańcy powiatu proszowickiego zawarli w 2021 roku 179 małżeństw, co odpowiada 4,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 0,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju.

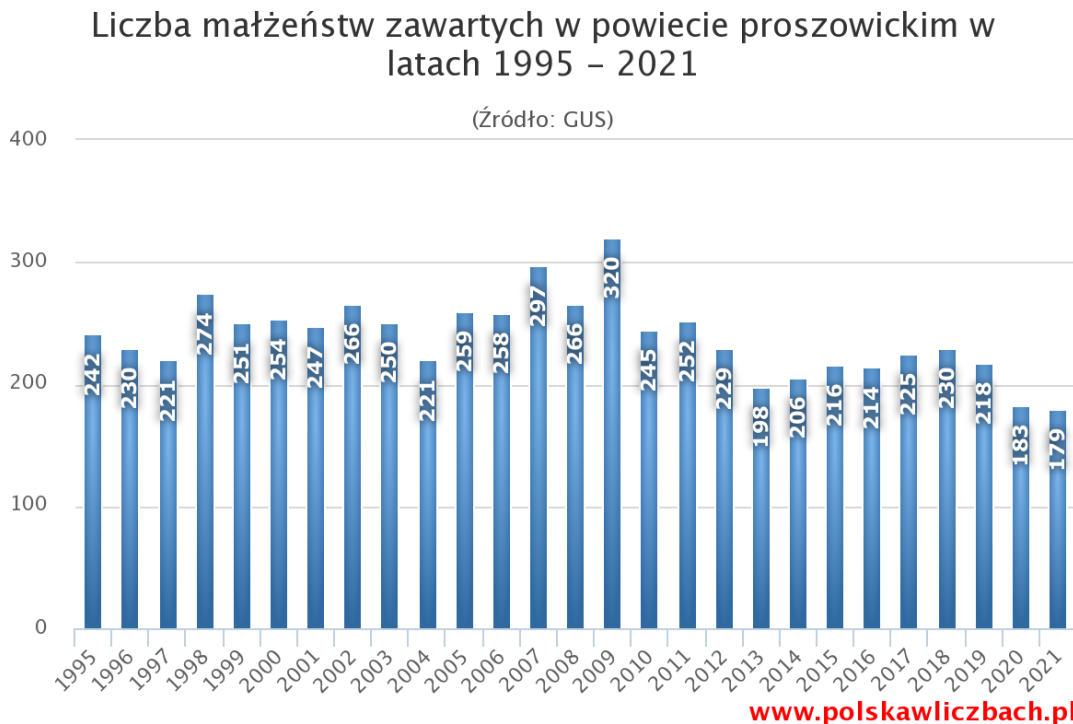
Ponad 57% mieszkańców powiatu żyje w małżeństwie, więcej niż 27% mieszkańców jest stanu wolnego, prawie 5% jest po rozwodzie a niemalże 10% to wdowy/wdowcy.

Wykres 7 Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w powiecie proszowickim w latach 2002 -2021

www.polskawliczbach.pl

Wykres 8 Liczba małżeństw zawartych w powiecie w latach 2005 -2021

Należy zauważyć, że o ile liczba małżeństw w powiecie systematycznie spada, w roku 2021 była osiągnęła najniższa wartość od 2002 r. Warto jednak zaznaczyć, tendencję spadkową widoczną w liczbie rozwodów. Mogłoby to oznaczać, że zwarte już małżeństwa są trwalsze, niż przeciętnie województwie i kraju.

Sytuacja mieszkaniowa w powiecie

W 2021 roku w powiecie proszowickim oddano do użytku 210 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,97 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w powiecie proszowickim to 13 470 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 317 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 66,7% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 33,3% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w powiecie proszowickim to 4,72 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa małopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna

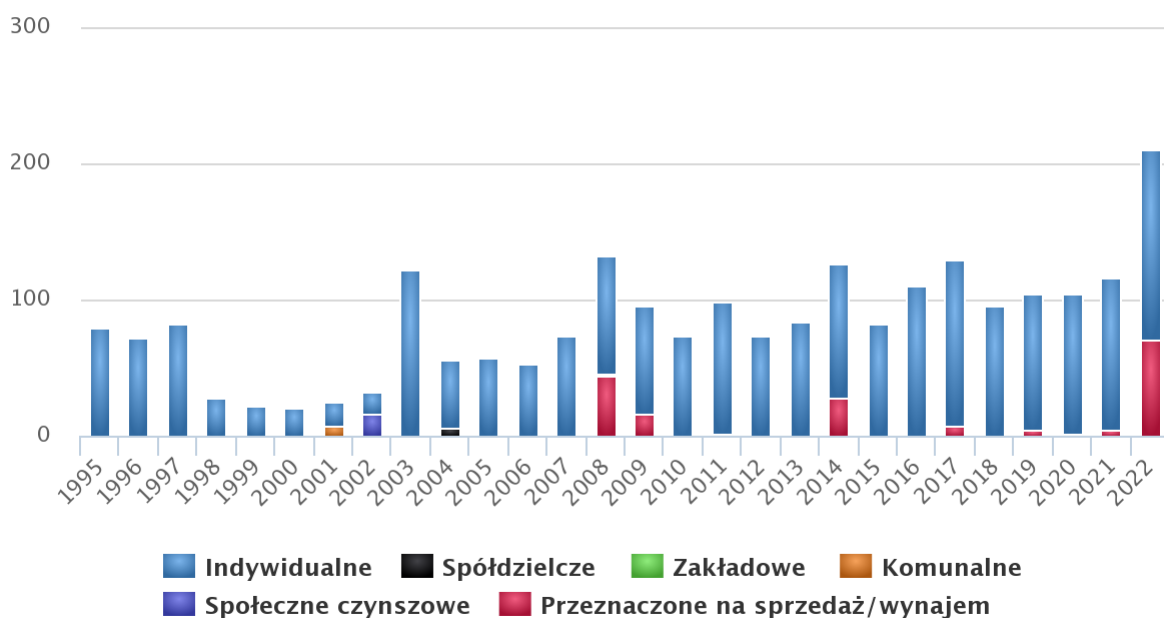

powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2021 roku w powiecie proszowickim to 116,40 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa małopolskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 93,43% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 88,47% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 85,26% mieszkań posiada łazienkę, 69,09% korzysta z centralnego ogrzewania a ponad 15% z gazu sieciowego. Wartości te są znacząco niższe niż średnie dla województwa – na terenie województwa ponad 80% mieszka korzysta z centralnego ogrzewania i prawie 63% ma dostęp do gazu sieciowego. Średnia cena za m² według powierzchni użytkowej potwierdza niższy niż przeciętnie województwie i w Polsce standard mieszkań. Wartości te są odpowiednio dla powiatu 4 467 zł za m², dla województwa 8036 zł a dla kraju 6334.

Wykres 9 Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995-2022 w powiecie proszowickim

Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995–2022

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Uwagę zwraca brak w powiecie mieszkań komunalnych, taka sytuacja w znaczący (i negatywny) sposób wpływa na politykę mieszkaniową a przede wszystkim utrudnia wsparcie dla rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Sytuacja na rynku pracy

Wykres 10 Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie proszowickim w latach 2004-2022

W powiecie proszowickim na 1000 mieszkańców pracuje 111 osób. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. Co istotnym 60,6% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 39,4% mężczyźni. Wskaźnik ten obiega od tendencji w województwie 51,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni, oznacza to że przewaga pracujących kobiet nie jest tak duża jak na terenie powiatu. Bezrobocie rejestrowane w powiecie proszowickim wynosiło w 2021 roku 6,4% (6,4% wśród kobiet i 6,4% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa małopolskiego oraz więcej od stopy

bezrobocia rejestrowanego dla całej Polskiej – pozostałe dane dot. zjawiska bezrobocia w dalszej części strategii.

W powiecie 9 501 mieszkańców jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 4 627 kobiet oraz 4 875 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku 14,4% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,3% wykształcenie policealne, 9,8% średnie ogólnokształcące, a 21,8% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 29,9% mieszkańców powiatu proszowickiego, gimnazjalnym 2,9%, natomiast 16,1% podstawowym ukończonym. 2,9% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu proszowickiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie proszowickim największy odsetek ma wykształcenie zasadnicze zawodowe (22,9%) oraz średnie zawodowe (19,6%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (36,5%) oraz średnie zawodowe (24,1%).

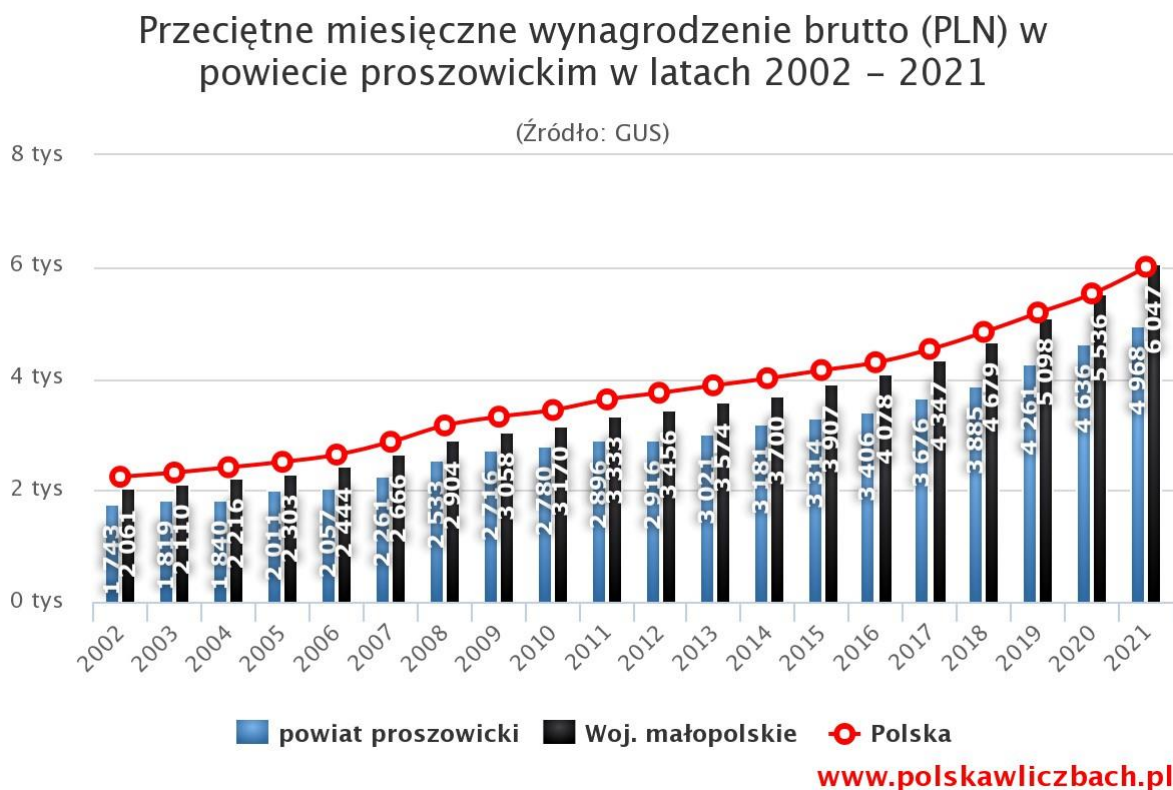
Wykres 11 Poziom wykształcenia – powiat proszowicki 2021

Przeciętne wynagrodzenie uzyskiwane przez mieszkańców powiatu

W powiecie od lat widocznym jest osiąganie niższych przeciętnych wynagrodzeń niż w województwie i kraju. Widoczna jest korelacja niskiego wykształceniem mieszkańców i uzyskiwaniem relatywnie niższego wynagrodzenia brutto. W 2021 roku przeciętne w powiecie osiągnęło wartość – 4968 zł w województwie 6047 a w kraju 6001 zł.

Wykres 12 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie w latach 2002-2021

W 2021 roku w powiecie proszowickim zarejestrowanych było 53 604 pojazdów samochodowych oraz ciągników, w tym 32 847 samochodów osobowych (772,5 na każdy 1000 mieszkańców - znacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla całej Polski), 9 109 samochodów ciężarowych (226,9 - znacznie więcej od wartości dla województwa oraz znacznie więcej od wartości dla całego kraju), 251 autobusów (5,9 - znacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski), 539 ciągników siodłowych (12,6 - znacznie więcej od wartości dla województwa oraz nieznacznie mniej od wartości dla kraju) oraz 2 429

motocykli (57,1 - znacznie więcej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie więcej od wartości dla całej Polski)

Bezpieczeństwo mieszkańców na terenie powiatu

Według danych z 2021 roku w wyniku 19 wypadków drogowych w powiecie proszowickim odnotowano 2 ofiary śmiertelne oraz 24 osoby ranne. Oznacza to, że na 100 tys. ludności przypadło 44,4 wypadków (znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla całej Polski) oraz 4,7 ofiar śmiertelnych (znacznie więcej od wartości dla województwa i znacznie mniej od wartości dla kraju). Natomiast na 100 tys. pojazdów przypadło odpowiednio 3,7 ofiar śmiertelnych (znacznie mniej od wartości dla województwa małopolskiego oraz znacznie mniej od wartości dla całego kraju) oraz 44,8 rannych (znacznie mniej od wartości dla województwa i znacznie mniej od wartości dla Polski)

W 2021 roku w powiecie proszowickim stwierdzono 330 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 7,79 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa małopolskiego (21.90) oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski (22.81) Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w powiecie proszowickim wynosi 70,80% i jest nieznacznie mniejszy od wskaźnika wykrywalności dla województwa małopolskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu proszowickiego najczęściej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 3,19 (wykrywalność 43%) oraz o charakterze kryminalnym - 4,03 (wykrywalność 68%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,86 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,27 (27%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,14 (100%)

Budżet powiatu

Suma wydatków z budżetu powiatu proszowickiego wyniosła w 2021 roku 56,1 mln złotych, co daje 1,3 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 25.2% w porównaniu do roku 2020. Dla porównania suma wydatków z budżetu

małopolskiego wyniosła w 2021 roku 1,95 mld złotych, co daje 568 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek wydatków o 3% w porównaniu do roku 2020. Widoczna jest w powiecie tendencja do wzrostu wydatków na jednego mieszkańca.

Największa część budżetu powiatu proszowickiego - 20.8% została przeznaczona na Dział 600 - Transport i łączność. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (20.2%) oraz na Dział 852 - Pomoc społeczna (20.2%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 11,6 mln złotych, czyli 20,7% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu powiatu proszowickiego wyniosła w 2021 roku 58,0 mln złotych, co daje 1,4 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 7.7% w porównaniu do roku 2020. Suma dochodów do budżetu małopolskiego wyniosła w 2021 roku 2,01 mld złotych, co daje 586 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to spadek dochodów o 1.5% w porównaniu do roku 2020. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (40%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 852 - Pomoc społeczna (17.5%) oraz z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (16.4%). W budżecie powiatu proszowickiego wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 194 złotych na mieszkańca (14,2%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 3,1 złotych na mieszkańca (0,2%).

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Sytuacja rodzin w powiecie proszowickiego wskazuje na konieczność podejmowania interwencji w wielu obszarach. Należy zauważyć niski wskaźnik zawieranych małżeństw w powiecie oraz porównywalny do wartości wojewódzkich wskaźnik rozwodów. Istotnym dla oceny sytuacji mieszkańców powiatu, jest analiza wzrostu przeciętnego wynagrodzenia. Pomimo tego, że wartość wskaźnika wykazuje stałą tendencję wzrostową, przeciętne wynagrodzenie w powiecie jest niższe w województwie oraz w kraju. Należy zwrócić uwagę na stosunkowo wysoką stop bezrobocia szczególnie niższe zatrudnienie mężczyzn. Na uwagę zasługują, niskie poziom zasoby mieszkaniowych, na terenie powiatu i dodatkowo od lat brak zwiększania zasobów komunalnych. Wyzwaniem jest stosunkowo niski poziom wykształcenia mieszkańców jak i uzyskiwane przez nich dochodu (niskie w porównaniu

osiąganymi w województwie i kraju). Pozytywnie można ocenić wysoką wykrywalność przestępstw jak również wyższa niż w województwie kwotę wydatków budżetu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Podobnie jak w wyzwaniach demograficznych istotne są nie tylko działania naprawcze, ale również profilaktyczne.

Kierunki interwencji powinny dotyczyć:

- wsparcie rodzin w celu utrzymania ich trwałości
- poprawy sytuacji materialnej mieszkańców, szczególnie kobiet
- poprawa sytuacji mieszkaniowej w powiecie
- zwiększenie zatrudnienia mężczyzn.

3.2 Sytuacja osób i rodzin z powiatu proszowickiego korzystających z świadczeń pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając ich przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług.

Działania z zakresu pomocy społecznej z mocy ustawy wykonują organy administracji rządowej i samorządowej. Współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

1. Zatrudnienie w pomocy społecznej

Tabela Nr 6 Liczba osób zatrudnionych w OPS na terenie powiatu proszowickiego w latach 2016-2019

OPS	Zatrudnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Koniusza	Ogółem, w tym;	8	8	8	8
	- pracownicy socjalni	3	3	3	3
Koszyce	Ogółem, w tym:	6	6	7	7
	- pracownicy socjalni	3	3	4	4
Nowe Brzesko	Ogółem, w tym:	8	9	9	8
	- pracownicy socjalni	3	3	4	3
Pałecznicza	Ogółem, w tym:	5	5	5	5
	- pracownicy socjalni	2	2	2	2
Proszowice	Ogółem, w tym:	20	20	20	20
	- pracownicy socjalni	8	8	10	10
Radziemice	Ogółem, w tym:	3	3	3	3
	- pracownicy socjalni	1	1	1	1
Ogółem, w tym		50	51	52	51
Pracownicy socjalni		20	20	24	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Tabela Nr 7 Liczba osób zatrudnionych w powiatowych jednostkach z terenu powiatu proszowickiego

Jednostka	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018		Rok 2019	
	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów	Liczba osób	Liczba etatów
PCPR Proszowice	9	7,00	11	7,75	11	7,75	10	7,25
DPS Łyszkowice	101	98,50	100	97,25	100	97,50	100	97,00
DPS Pieczonogi	24	19,25	21	18,00	25	19,58	22	18,75
WTZ Łyszkowice	11	9,66	11	8,41	9	7,41	9	7,41
ŚDS Proszowice	22	15,50	22	15,75	22	16,50	25	18,35
ŚDS Pałecznicza	10	8,00	11	8,50	11	8,25	10	8,00
OIK Łyszkowice	3	0,50	3	0,50	3	0,50	0	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu proszowickiego

IV. Problemy społeczne z perspektywy Ośrodka Pomocy Społecznej

Jednym z elementów zabezpieczenia społecznego jest system pomocy społecznej polityki społecznej państwa, który ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Dzięki pomocy społecznej osoby te są wspierane w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Zadania pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład powiatu proszowickiego wykonuje 6 ośrodków pomocy społecznej w tym:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koniuszy,
- Miejski i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszycach,
- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Brzesku,
- Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Pałecznicy,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziemicach.

Do zadań ośrodków pomocy społecznej należy udzielanie pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Należy zaznaczyć, iż w danej rodzinie może występować co najmniej kilka problemów społecznych.

Tabela Nr 8 Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2016-2019 w powiecie

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	217	171	198	168	754
Koszyce	309	277	350	158	1094
Nowe Brzesko	337	355	321	270	1283
Pałecznica	182	266	269	354	1071

Proszowice	1072	943	974	995	3984
Radziemice	159	152	125	134	570
Ogółem	2276	2164	2237	2079	<u>8756</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

W latach 2016-2019 w trzech miejsko – gminnych ośrodkach pomocy społecznej na terenie powiatu proszowickiego było najwięcej osób, którym udzielono różnego rodzaju pomocy i wsparcia. Najwięcej osób otrzymało wsparcie w MGOPS w Proszowicach, następnie w MGOPS w Nowym Brzesku oraz w MiGOPS w Koszycach.

Liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach była zróżnicowana. Należy zauważyć, że w każdym OPS występowało wahanie w liczbie osób korzystających ze wsparcia w poszczególnych latach objętych diagnozą.

Ogólnie na poziomie powiatu widoczny jest spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy w postaci świadczeń finansowych. Spadek ten nie jest zbyt widoczny na poziomie 4 lat spadek ogólny liczby klientów nastąpił na poziomie około 9 %. Spadek tej liczby nastąpił we wszystkich gminach poza gminą Pałecznicą. Wzrost liczby klientów w tej gminie na przestrzeni omawianych lat nastąpił o ponad 51%.

Poniżej zostaną omówione najważniejsze powody udzielania pomocy i wsparcia przez Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu proszowickiego w latach 2016 – 2019.

Długotrwała lub ciężka choroba

Jednym z najważniejszych powodów korzystania ze świadczeń ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu jest długotrwała lub ciężka choroba. Następstwa występowania tego problemu społecznego są trudne do wyeliminowania, ponieważ nie są one zależne od osoby i wymagają często dodatkowych nakładów finansowych przez dłuższy czas. Długotrwała choroba, utrzymująca się latami, może doprowadzić w konsekwencji do niepełnosprawności i zaliczenia osoby do stopnia niepełnosprawności przez organy do tego uprawnione.

Tabela Nr 9 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z długotrwałą lub ciężką chorobą w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	32	32	44	38	146

Koszyce	41	47	45	37	170
Nowe Brzesko	49	51	51	51	202
Pałecznicza	55	59	61	65	240
Proszowice	233	230	241	213	917
Radziemice	24	27	35	35	121
Ogółem	434	446	477	439	<u>1796</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

W okresie czterech lat najwięcej rodzin dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą skorzystało z pomocy w gminie Proszowice. W następnej kolejności w gminie Pałecznicza i Nowe Brzesko. W roku 2018 było najwięcej rodzin, które otrzymało pomoc właśnie z tego powodu. Nie ma jednak znacznej tendencji wzrostowej ani spadkowej.

Ubóstwo

Zgodnie z encyklopedią PWN ubóstwo, to zjawisko społeczne polegające na braku dostatecznych środków materialnych do zaspokajania potrzeb życiowych jednostki lub rodziny. Definicji ubóstwa, którą znaleźć można w *Słowniku języka polskiego*: „Ubóstwo - brak dostatecznych środków do życia”¹. Ubóstwo to nie osiągnięcie określonego kryterium dochodowego, które oznacza biedę i brak możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb. Jest ono jednym z podstawowych przyczyn ubiegania się o pomoc w ośrodkach pomocy społecznej. Jednak ubóstwo to nie tylko brak pieniędzy, ale także słabe wykształcenie, zły stan zdrowia, nałogi.

Tabela Nr 10 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z ubóstwem w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	64	49	37	27	177
Koszyce	108	124	114	96	442
Nowe Brzesko	43	34	33	38	148
Pałecznicza	36	42	32	32	142
Proszowice	170	173	191	156	690
Radziemice	51	42	38	37	168
Ogółem	472	464	445	386	<u>1767</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

¹ *Słownik języka polskiego*, PWN, Warszawa 1998.

Na przestrzeni czterech lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu ubóstwa stopniowo spadała. I ta tendencja jest bardzo silna.

Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy². Natomiast definicja niepełnosprawności przyjęta w 1980r, przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) brzmi: ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu³. Niepełnosprawność oraz długotrwała choroba są ze sobą powiązane, ponieważ jedno zjawisko może być konsekwencją drugiego.

Tabela Nr 11 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z niepełnosprawnością w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	16	18	16	13	63
Koszyce	35	42	37	34	148
Nowe Brzesko	37	41	39	31	148
Pałecznicza	43	49	46	37	175
Proszowice	161	164	177	168	670
Radziemice	17	16	19	20	72
Ogółem	309	330	334	303	<u>1276</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Liczba rodzi w powiecie proszowickim, w których występował problem niepełnosprawności w latach 2016-2019 wynosiła 1276 rodzin. Najwięcej rodzin ubiegało się z tego tytułu o pomoc w gminie Proszowice – ponad 160 w każdym roku.

² Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2020r. poz. 426)

³ Za <https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/niepelnosprawnosci:3947453.html> (dostęp wrzesień 2020r.)

Tabela Nr 12 Liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych w latach 2016-2019 w powiecie proszowickim

Gmina	Zasiłek pielęgnacyjny	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	Ogółem, z tego;	1903	1921	1786	1701	7311
	- dla dziecka	414	407	421	417	1659
	- dla osób powyżej 75 r.ż	55	60	41	15	171
Koszyce	Ogółem, z tego:	1560	1490	1563	1577	6190
	- dla dziecka	305	280	309	279	1173
	- dla osób powyżej 75 r.ż	23	5	0	0	28
Nowe Brzesko	Ogółem, z tego:	1031	993	1024	1033	4081
	- dla dziecka	222	245	251	228	946
	- dla osób powyżej 75 r. ż	0	0	0	0	0
Pałecznicza	Ogółem, z tego:	1216	1118	1078	1016	4428
	- dla dziecka	326	266	202	146	940
	- dla osób powyżej 75 r.ż	12	0	0	0	12
Proszowice	Ogółem, z tego:	4126	3983	3817	3650	15576
	- dla dziecka	802	772	825	766	3165
	- dla osób powyżej 75 r.ż	40	36	28	30	134
Radziemice	Ogółem, z tego:	542	555	598	579	2274
	- dla dziecka	89	77	115	92	373
	- dla osób powyżej 75 r.ż	0	0	0	0	0
Ogółem, z tego		10378	10060	9866	9556	39860
- dla dziecka niepełnosprawnego		2158	2047	2123	1928	8256
- dla osób powyżej 75 r.ż		130	101	69	45	345

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Tabela Nr 13 Liczba wypłaconych świadczeń pielęgnacyjnych w latach 2016-2019 w powiecie

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	146	172	174	201	693
Koszyce	199	211	214	231	855
Nowe Brzesko	91	92	90	97	370
Pałecznicza	36	30	60	61	187
Proszowice	359	432	482	523	1796
Radziemice	55	49	48	48	200
Ogółem	886	986	1068	1161	4101

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych i gotowych do jej podjęcia. Nie jest to tylko indywidualny problem bezrobotnego i jego rodziny. Jest to problem społecznym i dotyka wszystkich sfer życia społecznego i rodzinnego. Bezrobocie w rodzinie powoduje zmniejszenie środków finansowych rodziny, może wpływać na problemy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela Nr 14 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z bezrobociem w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	32	22	27	26	107
Koszyce	24	31	28	34	117
Nowe Brzesko	54	46	35	31	166
Pałecznicza	18	16	16	12	62
Proszowice	140	119	117	90	466
Radziemice	20	16	12	13	61
Ogółem	288	250	235	206	<u>979</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Na terenie powiatu widoczny jest spadek liczby osób korzystających z świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych

Niezaradność opiekuńczo-wychowawcza rodzin, wiąże się z innymi problemami społecznymi. Często bywa następstwem przemocy, niepełnosprawności jednego z członków rodziny, problemów wychowawczych czy uzależnienia. Zjawisko to często skutkuje odebraniem dziecka z naturalnego środowiska i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 15 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	22	19	9	7	57
Koszyce	15	20	14	15	64
Nowe Brzesko	39	33	21	12	105
Pałecznicza	10	6	8	8	32
Proszowice	59	50	48	37	194
Radziemice	9	4	4	3	20
Ogółem	154	132	104	82	<u>472</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Znaczący spadek liczby klientów korzystających z pomocy finansowej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej nie jest spowodowany wzrostem tej kompetencji w rodzinie. Dowodem na to jest ciągły wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje potrzebę ochrony macierzyństwa jako jeden z powodów przyznania takiej pomocy, czyli pomoc ta kierowana jest zwykle do kobiet posiadających dzieci. Rodziny mogą otrzymać pomoc w formie zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami (np. z tytułu urodzenia dziecka czy samotnego wychowywania dziecka), świadczenia pielęgnacyjne z tytułu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Tabela Nr 16 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	24	18	19	14	75
Koszyce	10	22	12	10	54
Nowe Brzesko	21	22	20	21	84
Pałecznicza	24	25	23	23	95
Proszowice	37	27	26	26	116
Radziemice	3	2	1	1	7
Ogółem	119	116	101	95	<u>431</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Zadaniem realizowanym przez ośrodki pomocy społecznej w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zatrudnienie asystenta rodziny. Zadaniem asystenta jest pomoc rodzinom w wypełnianiu ich ról społecznych, tak aby nie dopuścić do umieszczenia dzieci poza rodziną w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Głównym celem wsparcia asystenta rodziny jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców, radzenia sobie w sytuacjach dnia codziennego, umiejętności dot. prowadzenia gospodarstwa domowego.

W latach 2017-2022 gminy na zgłaszały potrzebę umieszczenia matki z dzieckiem w domu samotnej matki.

Tabela Nr 17 Wsparcie asystenta rodzin w latach 2016 – 2019 w gminach na terenie powiatu

Gmina	Wsparcie asystenta rodzin	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Koniusza	Liczba asystentów	1	1	1	1
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	4	3	4	5
	Liczba dzieci w tych rodzinach	10	8	10	11
Koszyce	Liczba asystentów	1	1	1	1
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	10	12	11	9
	Liczba dzieci w tych rodzinach	28	31	27	20
Nowe Brzesko	Liczba asystentów	1	1	1	1
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	6	8	7	7
	Liczba dzieci w tych rodzinach	17	22	16	13
Pałecznicza	Liczba asystentów	1	1	1	1
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	5	3	3	3
	Liczba dzieci w tych rodzinach	12	10	10	10
Proszowice	Liczba asystentów	2	2	2	2
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	26	31	29	23
	Liczba dzieci w tych rodzinach	57	66	59	60
Radziemice	Liczba asystentów	0	0	0	0
	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta	0	0	0	0
	Liczba dzieci w tych rodzinach	0	0	0	0
Liczba asystentów ogółem		6	6	6	6
Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta ogółem		51	57	54	47
Liczba dzieci w tych rodzinach ogółem		124	137	122	114

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Powiat charakteryzują się zbyt niską liczbą rodzin objętych wsparciem asystenta rodzinnego. Nie jest wykorzystana liczba ustawowo przypisywanych asystentowi rodziny. Ustawa „pozwala” na prace z 15 rodzinami z jednym asystentem rodziny. Przy 6 asystentów w powiecie rodzin objętych wsparciem było od 57 do 47 a mogło być 90.

Alkoholizm i przemoc w rodzinie

Jednym z czynników powodujących przemoc w rodzinie są uzależnienia- głównie od alkoholu. Problem alkoholowy nie zawsze jest widoczny, jest trudny do zdiagnozowania. Rodzina również niechętnie przyznaje się do występowania problemu uzależnienia jednego z jej członków.

Tabela Nr 18 Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z alkoholizmem w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	0	0	0	0	0
Koszyce	6	9	9	6	30
Nowe Brzesko	20	16	11	10	57

Pałecznicza	9	12	9	13	43
Proszowice	24	18	22	12	76
Radziemice	3	1	0	0	4
Ogółem	62	56	51	41	<u>210</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Spadek o ponad 66% rodzin korzystających z pomocy finansowej z powodu alkoholizmu. Ważnym byłoby ustalenie, dlaczego tak jest.

Tabela nr 19. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z przemocą w rodzinie w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	0	0	0	0	0
Koszyce	5	5	2	0	12
Nowe Brzesko	0	0	0	1	1
Pałecznicza	0	0	0	0	0
Proszowice	3	3	4	2	12
Radziemice	0	0	1	0	1
Ogółem	8	8	7	3	<u>26</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Spadek liczby rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie nie jest jednoznacznie dowodem na zmniejszającą się przemoc.

Bezdomność

Bezdomność to skrajny przejaw wykluczenia społecznego. Związana jest z wieloma występującymi równocześnie przyczynami takimi jak utrata pracy, utrata mieszkania, przemoc, uzależnienia czy rozpad rodziny. Może to również być świadomy wybór innego sposobu życia.

Tabela nr 20. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z bezdomnością w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	2	0	0	0	2
Koszyce	4	7	7	4	22
Nowe Brzesko	1	1	2	2	6
Pałecznicza	1	1	0	0	2
Proszowice	8	5	7	8	28
Radziemice	1	2	2	1	6
Ogółem	17	16	18	15	66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Zdarzenie losowe

Tabela nr 21. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku ze zdarzeniem losowym w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	0	0	0	2	2
Koszyce	1	0	0	0	1
Nowe Brzesko	1	2	1	1	5
Pałecznicza	2	0	0	4	6
Proszowice	0	2	3	81	36
Radziemice	0	0	1	0	1
Ogółem	4	2	5	88	101

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Przystosowanie się po opuszczeniu zakładu karnego

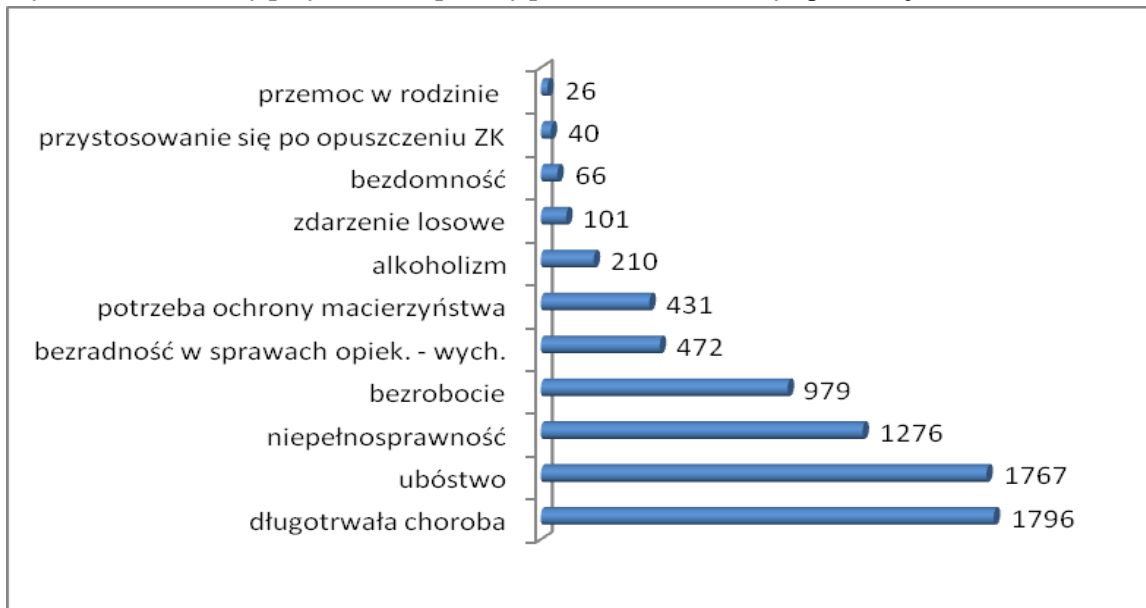
Tabela nr 22. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w związku z przystosowaniem się po opuszczeniu zakładu karnego w latach 2016-2019

Gmina	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
Koniusza	0	0	0	1	1
Koszyce	4	4	5	0	13
Nowe Brzesko	2	1	0	0	3
Pałecznicza	0	1	0	0	1
Proszowice	7	4	1	3	15

Radziemice	1	4	1	1	7
Ogółem	14	14	7	5	40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

Wykres nr 13. Powody przyznawania pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej w latach 2016 – 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu proszowickiego

1. Działania podejmowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej na rzecz mieszkańców gminy

Ośrodki Pomocy Społeczne działające na terenie Powiatu Proszowickiego podejmują różne działania wynikające zarówno z zapisów ustaw jak i działania pozaustawowe, które mają za zadanie wspierać rodziny z małoletnimi dziećmi w celu utrzymania dziecka w środowisku rodzinnym oraz działania mające na celu powrót dziecka do rodziny biologicznej. Podejmowane są również działania na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych.

Działania wspierające rodziny z małoletnimi dziećmi

GOPS Koniusza – zatrudnienie asystenta pracującego z rodzinami, współpraca z Gminną Komisją ds. Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii (poradnictwo dla rodzin uwikłanych w problemy uzależnień i przemocy w rodzinie, współfinansowanie OIK, prowadzenie programów profilaktycznych, organizowanie i

finansowanie kolonii letnich dla dzieci i młodzieży); objęcie rodzin pomocą finansową (zasiłki celowe, dożywianie dzieci w szkołach w formie gorącego posiłku, pomoc w formie żywnościowej z programu FEAD, pomoc materialna dla uczniów (stypendia), przyznawania Kart Dużej Rodziny; współpraca z instytucjami mającymi w swoich działaniach pracę z rodziną.

MiGOPS Koszyce – zatrudnianie asystenta pracującego z rodzinami; objęcie rodzin pomocą finansową ; współpraca z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny; została uruchomiona świetlica Środowiskowo – Socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w ramach projektu „ROZWÓJ I AKTYWNOŚĆ” (dożywianie dla uczestników, zajęcia w formie kompensacji braków w nauce, nauka języka angielskiego, nauka umiejętności informatycznych, warsztaty: profilaktyki uzależnień, sportowo – rekreacyjnych, plastyczno – techniczne oraz zajęcia rewalidacyjno - socjoterapeutyczne. Część działań dedykowanych jest dla całych rodzin m.in. warsztaty z psychologiem, spotkania integracyjne).

MGOPS Nowe Brzesko – udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego (np. instruktaż prawidłowego sprzątanía mieszkania, edukacja w zakresie zachowania higieny, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych); udzielania pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych; udzielania pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych (np. poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic – dziecko, wsparcie psychologiczne dla rodziców i dzieci); udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi (np. działania na rzecz reintegracji rodziny, podtrzymywanie i zacieśnianie więzów rodzinnych, kontakt z kuratorem, pedagogiem, PPP); wspieranie aktywności społecznej rodzin; motywowanie członków rodziny do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej.

GOPS Pałecznicza – zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczych wobec dzieci; realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodzin; umożliwienie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego przez rozwój istniejących instytucji działających na rzecz rodziny; prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsc dla

wszystkich potrzebujących dzieci; monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy, członków Zespołu Interdyscyplinarnego lub/i Grupy roboczej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; współpraca z instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny, objęcie rodzin pomocą finansową.

MGOPS Proszowice – opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wsparcia rodziny, przydzielanie asystenta rodziny osobom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, rodziny wspierające (pomoc w zakresie opieki i wychowania dzieci), działalność placówek wsparcia dziennego („Aktywna Świetlica”, świetlica środowiskowa), praca z rodziną prowadzona w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, pomocy prawnej (szczególnie w zakresie prawa rodzinnego), tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodzin.

GOPS Radziemice – praca socjalna z rodzinami, pomoc udzielona w świetlicy wielofunkcyjnej, wypłacanie wsparcia finansowego w formie świadczeń rodzinnych, wychowawczych, świadczenia Dobry start, dożywiania – gorący posiłek, współpraca ze szkołami, współpraca z kuratorami sądowymi oraz policją.

Działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

GOPS Koniusza – współpraca z Klubem Seniora i Gminnym Ośrodkiem Kultury podczas organizowania imprez społeczno – kulturowych; kierowanie osób wymagających całodobowej pomocy do DPS; współpraca z pielęgniarkami środowiskowymi poprzez wymianę informacji o osobach starszych i niepełnosprawnych, organizowanie wsparcia dla tych osób i prowadzeniu akcji profilaktycznych; zapewnienie usług opiekuńczych; pomoc w formie żywności z programu FEAG; kierowanie do ŚDS; realizowanie wraz ze Stowarzyszeniem na Rzecz Płaskowyzu Proszowickiego „ProKoPaRa” projektu „Nie starzeje się ten, kto nie ma na to czasu” dla 60 osób; monitorowanie osób starszych i niepełnosprawnych w celu przyznania odpowiedniej formy pomocy.

MiGOPS Koszyce - funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla osób starszych j - Dom Dziennego Pobytu Senior + (świadczone usługi: socjalne, w tym posiłek, edukacyjne,

kulturalno-oświatowe, aktywności ruchowej lub kinezyterapii, sportowo-rekreacyjne, aktywizujące społecznie, wolontariat międzypokoleniowy, terapii zajęciowej; usługi opiekuńcze; realizacja projektu „Rozwój usług opiekuńczych OPS w Koszycach, zmierzających do poprawy dostępu do usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi, w tym starszymi i z niepełno sprawnościami świadczone w lokalnej społeczności”; udzielanie różnych form pomocy pieniężnej i pomocy niepieniężnej; kierowanie do dps,

MGOPS Nowe Brzesko – diagnozowanie potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych; udzielanie różnych form pomocy pieniężnej (zasiłki stałe, okresowe, celowe, specjalne) i pomocy niepieniężnej (praca socjalna, usługi opiekuńcze, kierowanie do dps); kierowanie do ŚDS w Gruszowie; przyznawanie i wypłacanie świadczeń opiekuńczych; funkcjonowanie Klubu Seniora, pomoc w osiągnięciu aktywnej pozycji na rynku pracy poprzez pracę socjalną w oparciu o kontrakt socjalny.

GOPS Pałecznicza – w ramach realizacji projektu „*Aktywny Senior*” *dzienna opieka i aktywizacja osób niesamodzielnymi* realizowana przez Parafię Radziemice we współpracy z Gminą Pałecznicza oraz Stowarzyszeniem Na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Klucz Oddział w Pałeczniczy osoby w wieku 60+ mogą korzystać z zajęć organizowanych przez Dzienny Ośrodek dla Osób Starszych w Pieczonogach „*Przedsiónek nieba*”; w ramach realizacji *Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2014 – 2020* oraz projektu „*Dom Seniora w Pałeczniczy*” otwarto dzienny dom pobytu dla 45 osób powyżej 60 roku życia; udzielanie różnych form pomocy pieniężnej i pomocy niepieniężnej.

MGOPS Proszowice – prowadzenie Dziennego Domu Pobytu Senior+ prowadzony na podstawie umowy o partnerstwie przez Zespół Placówek Caritas w Proszowicach dla 30 osób z gminy Proszowice; zapewnienie usług opiekuńczych wymagających takiego wsparcia. W latach 2016 – 2019 z takiej pomocy skorzystało łącznie 148 osób; zapewnienie pobytu osobom wymagającym całodobowej opieki pobytu w DPS; udzielanie wsparcia finansowego w formie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych z powodu długotrwałej choroby i niepełnosprawności; przyznawanie i wypłacanie zasiłków pielęgnacyjnych z powodu niepełnosprawności.

GOPS Radziemice – wypłata świadczeń, zapewnianie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, kierowanie do DPS, pomoc w formie terapii zajęciowej w ŚDS we

Wrocimowicach, pomoc żywnościowa z programu PO PŻ przy współpracy z Caritas, przyznawanie zasiłków na bieżące potrzeby i praca socjalna.

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Z analizy danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że co najmniej w jednym zatrudnienia liczba pracowników socjalnych nie spełnia wymogów ustawowych w tym zakresie. Należy zauważyć, że w dwóch ośrodkach liczba pracowników na przestrzeni analizowanego okresu czasu zwiększyła. Liczba rodzin korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach była zróżnicowana. Należy zauważyć, że w każdym OPS występowało wahanie w liczbie osób korzystających ze wsparcia w poszczególnych latach objętych diagnozą. Ogólnie na poziomie powiatu widoczny jest spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy w postaci świadczeń finansowych. Spadek ten nie jest zbyt widoczny na poziomie 4 lat spadek ogólny liczby klientów nastąpił na poziomie około 9 %. Spadek tej liczby nastąpił we wszystkich gminach poza gminą Paęcznica. Wzrost liczby klientów w tej gminie na przestrzeni omawianych lat nastąpił o ponad 51%. Zauważalną tendencją jest w większości gmin spadek liczby środowisk objętych pracą socjalną, zmniejszająca się (lub zerowa) ilość kontraktów socjalnych. W większości gmin od lat rodziny nie korzystają z poradnictwa specjalistycznego ani i interwencji kryzysowej. Istnieje uzasadniona obawa, że w najbliższych lata sytuacja ta nie ulegnie zmianie. Powiat charakteryzują się zbyt niską liczbą rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny. Nie jest wykorzystana liczba ustawowo przypisywanych asystentowi rodziny. Ustawa „pozwala” na prace z 15 rodzinami z jednym asystentem rodziny. Przy 6 asystentów w powiecie rodzin objętych wsparciem było od 57 do 47 a mogło być 90. Znaczący spadek liczby klientów korzystających z pomocy finansowej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej nie jest spowodowany wzrostem tej kompetencji w rodzinie. Dowodem na to jest ciągły wzrost liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. W powiecie podobnie jak w całym kraju widoczna jest zmiana struktury dominujących powodów korzystania z pomocy społecznej. Powodem, który najczęściej jest przyczyną przyznania świadczeń jest długotrwała choroba, w połączeniu z niepełnosprawnością, która jest trzecim najczęściej występującym problem w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej należy uznać, że klientem pomocy społecznej wymagającym szczególnego wsparcia stają się osoby zależne. Widoczne są działania podejmowane na terenie gmin, skierowane do tej grupy odbiorców.

Kierunki interwencji :

- zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin biologicznych
- wypracowanie z gminami procedury wsparcia w przypadku konieczności objęcia pomocą samotną matkę z dzieckiem – alternatywa do zapewnienia miejsc w domu samotnej matki. Ponieważ od lat nie wystąpiła na terenie powiatu potrzeba takiego wsparcia tworzenie czy utrzymywanie miejsc w domu samotnej matki byłoby niezgodne z wymogami finansów publicznych.
- zwiększenie kompetencji kadry pomocy społecznej w zakresie wsparcia osób zależnych i ich opiekunów
- zwiększenie kompetencji kadr w zakresie stosowania aktywnych form wsparcia.
- poszerzenie zakresu usług oferowanych przez powiat na rzecz osób zależnych i ich opiekunów w tym zwiększenie miejsc w dziennych ośrodkach wsparcia oraz mieszkaniach wspieranych.
- zwiększenie oferty powiatu w zakresie działań profilaktycznych zapewniających wzrost poziomu aktywności i samodzielności osób 60 plus.
- promowanie rozwój usług umożliwiających realizację założeń deinstytucjonalizacji, czyli pobyt osób zależnych w ich środowisku naturalnym.

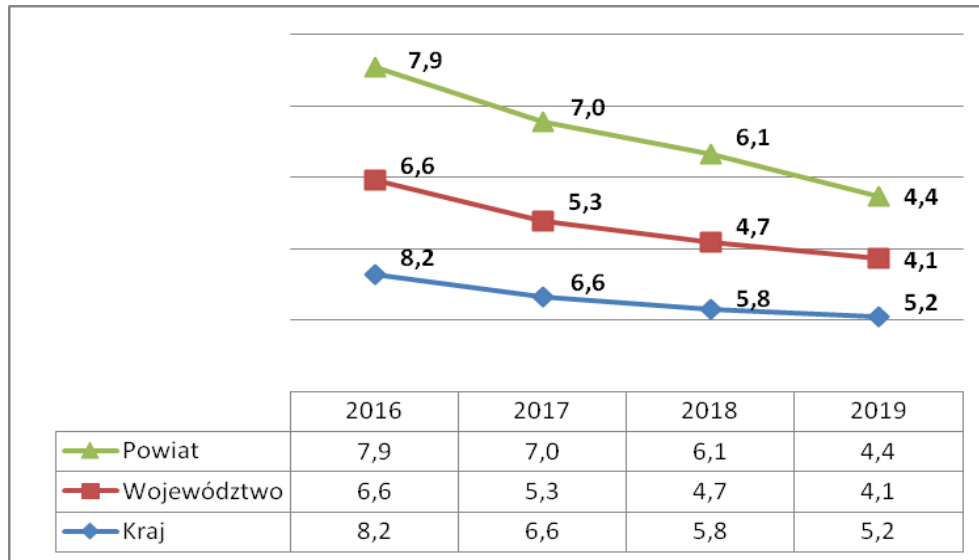
V. Problemy i zjawiska społeczne mające negatywny wpływ na dobrostan mieszkańców powiatu

5.1 Bezrobocie

Według stanu na dzień 31.12.2019r. w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach znajdowało się 825 osób. Stopa bezrobocia na koniec XII 2019r. wynosiła w powiecie 4,4%, w kraju 5,2%, w województwie małopolskim 4,1%. Stopa bezrobocia w województwie przyjmuje wartości jedne z najniższych w Polsce.

Wykres Nr 14 Stopa bezrobocia w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu proszowickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

W powiecie tak jak w województwie widoczny jest systematyczny spadek stopy bezrobocia. Należy zauważyć, że na przestrzeni lat 2016-2019 spadek ten wyniósł 3,5 wartość ta jest wyższa od wartości spadku w województwie (2,5) i od wartości jaka w tym okresie zanotowano w Polsce – 3.

Tabela nr 23. Liczba osób bezrobotnych na terenie poszczególnych gmin w latach 2016- 2019

Gmina	Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Koniusza	240	218	199	149
Koszyce	174	167	153	95
Nowe Brzesko	198	174	157	117
Pałecznicza	112	100	74	57
Proszowice	658	586	482	343
Radziemice	99	73	74	64
Razem	1481	1318	1139	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Widoczny jest w omawianym okresie spadek liczby bezrobotnych we wszystkich gminach na terenie całego powiatu . Widoczny jest zróżnicowany poziom spadku od 14% do 34%. Należy zauważyć, że zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych znajduje odzwierciedlenie w spadku osób otrzymujących świadczenia z pomocy społecznej.

Tabela nr 24. Struktura bezrobocia według wieku w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Wiek		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
	18-24	379	303	232	169
	25-34	439	398	365	248
	35-44	278	262	244	187
	45-54	198	187	148	116
	55-59	114	105	87	58
	60 i więcej	73	63	63	47
	Razem	1481	1318	1139	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Tabela nr 25. Struktura bezrobocia według czasu pozostawania bez pracy w latach 2016 – 2019

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	do 1 m-ca	173	104	109	169
	1-3	210	198	177	248
	3-6	203	215	132	187
	6-12	215	184	147	116
	12 – 24	265	192	198	58
	powyżej 24	415	425	376	47
	Razem	1481	1318	1139	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy

Tabela nr 26. Struktura bezrobocia według wykształcenia w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Wykształcenie	gimnazjalne i poniżej	439	387	327	219
	zasadnicze zawodowe	384	361	293	204
	średnie	514	468	421	322
	wyższe	144	102	98	80
	Razem	1481	1318	1139	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Tabela nr 27. Struktura bezrobocia według stażu pracy w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)	bez stażu	349	290	243	167
	do roku	336	274	247	177
	1-5 lat	371	372	325	230
	5-10 lat	179	159	140	111

	10 – 20 lat	143	139	117	80
	20-30 lat	76	56	52	43
	powyżej 30 lat	27	28	15	17
	Razem	1481	1318	1139	825

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Tabela nr 28; Struktura bezrobocia według miejsca zamieszkania w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Rok	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenach miejskich			Liczba bezrobotnych zamieszkałych na terenach miejskich		
	ogółem, w tym:	kobiety	mężczyźni	ogółem, w tym:	kobiety	Mężczyźni
Stan na 31.12.2016	1135	537	598	349	145	201
Stan na 31.12.2017	1002	480	522	316	124	192
Stan na 31.12.2018	874	415	459	265	116	149
Stan na 31.12.2019	624	305	319	201	106	95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Struktura zarejestrowanych według wieku, wykształcenia, doświadczenia zawodowego pomimo wahań ilości osób w rejestrach nie ulega znaczącym zmianom w ostatnich latach.

Cechami charakterystyczny lokalnego rynku pracy na terenie powiatu proszowickiego jest:

- rolniczy charakter rynku, na którym funkcjonują małe, rodzinne firmy,
- wysoki procentowy udział bezrobotnych w młodych grupach wiekowych (do 25 roku życia),
- znaczący udział procentowy wśród bezrobotnych osób o wykształceniu podstawowym oraz gimnazjalnym, czyli osób niewykwalifikowanych, bądź o niskich kwalifikacjach,

d) wysoki udział w grupie bezrobotnych osób długotrwale pozostających bez pracy (a wyniku tego zagrożonych wykluczeniem społecznym) - zaliczony na podstawie analizy sytuacji na małopolskim rynku pracy do powiatów o najwyższym wskaźniku długotrwałego bezrobocia, e) związek pomiędzy brakiem stażu pracy a długością pozostawania w rejestrach (brak doświadczenia zawodowego oraz długotrwale pozostawanie w rejestrach powoduje, że są to osoby bardzo mało atrakcyjne w oczach pracodawców).

5.2 Przemoc

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą⁴.

Przemoc w rodzinie to nie tylko znęcanie się fizyczne nad członkiem rodziny, ale także dręczenie psychiczne, wykorzystywanie seksualne i ekonomiczne. Sprawca przemocy

Przemoc w rodzinie to nie tylko znęcanie się fizyczne nad członkiem rodziny, ale także dręczenie psychiczne, wykorzystywanie seksualne i ekonomiczne. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania.

Osoby dotknięte problemem przemocy często zachowują się w sposób, który jest trudny do zrozumienia dla otoczenia. Osoby te często bronią osób, które stosują wobec nich przemoc, tłumaczą ich zachowanie. Osoby krzywdzone niejednokrotnie pozostają bierne w podejmowaniu decyzji, które mogłyby zmienić ich sytuację.

Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu. Występujące ubóstwo, alkoholizm, bezrobocie, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych mogą sprzyjać występowaniu przemocy wobec bliskich bądź z niej wynikać.

---

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U z 2020r. poz. 218 z późn.zm.)

Osoby dotknięte przemocą w rodzinie nie są skazane na samotne radzenie sobie z tym problemem. Wsparcia udzieli im szereg instytucji, do których mogą zgłosić się po pomoc doraźną, psychologiczną i terapeutyczną czy udzielenie schronienia.

Wśród instytucji pomagającym ofiarom przemocy są m.in.:

- ośrodki pomocy społecznej,
- powiatowe centrum pomocy rodzinie,
- policja,
- zespoły interdyscyplinarne
- gminna komisje rozwiązywania problemów alkoholowych

Ośrodki Pomocy Społecznej

Ośrodki Pomocy Społecznej mają za zadanie wspierać ludzi, którzy z różnych przyczyn znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i pomagać w przezwyciężeniu tych trudności. OPS odgrywają ważną rolę w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Tabela nr 29. Działania podejmowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie powiatu proszowickiego w zakresie procedury „Niebieskie Karty” w latach 2016 - 2019

Działania podejmowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące na terenie powiatu proszowickiego w zakresie procedury „Niebieskie Karty”		Liczba podjętych działań			
		2016	2017	2018	2019
Prowadzone procedury „Niebieskie Karty”		70	82	82	64
wszczęte procedury „Niebieskie Karty”		33	45	44	31
w tym:	wszczęte przez Policję	24	32	35	25
	wszczęte przez placówkę oświaty	0	0	0	0
	wszczęte przez placówkę ochrony zdrowia	0	0	0	0
	wszczęte przez OPS	8	12	8	6
	wszczęte przez PCPR	1	1	1	0
Liczba rodzin uwikłanych w przemoc, w których dodatkowo występował problem:					
uzależnienia		29	32	40	32
bezrobocia		13	8	5	7

niewydolności opiekuńczo - wychowawczej		10	7	3	8
choroby psychicznej		2	2	5	2
Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy:					
Przemoc fizyczna		46	60	67	52
Przemoc psychiczna		49	57	59	59
Przemoc ekonomiczna		5	8	6	12
Przemoc seksualna		4	4	0	2
Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”		26	40	48	31
w tym, na skutek :	ustania przemocy w rodzinie	22	27	30	16
	zrealizowania indywidualnego planu pomocy	9	9	27	15
	niepotwierdzenia faktu przemocy w rodzinie	10	9	18	1
Liczba przekazanych zawiadomień do organów ścigania (Policji, Prokuratury) o popełnieniu u przestępstwa w związku z użyciem przemocy w rodzinie		4	2	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowej Komendy Policji w Proszowicach

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

W ramach działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach na rzecz przeciwdziałania przemocy i promowania prawidłowych metod wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą była m.in:

- realizacja program korekcyjno - edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- indywidualne specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne i pedagogiczne,
- realizacja projektu w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemoc w Rodzinie”,
- współorganizowanie z Komendą Powiatową Policji w Proszowicach i MGOPS w Proszowicach kampanii społecznej przeciw przemocy,
- organizowanie kwartalnych spotkań z asystentami rodzin,
- organizowanie konferencji o tematyce przeciwdziałania przemocy,
- organizowanie warsztatów kompetencji rodzicielskich,
- organizowanie grupy edukacyjno – aktywizującej dla kobiet oraz grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,

- działania profilaktyczne w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców,
- upowszechnianie informacji o prowadzonych działaniach oraz o zakresie i możliwych formach wsparcia,
- spotkania członków Zespołów Interdyscyplinarnych w ramach porozumienia z OPS na rzecz współpracy w zakresie budowania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Mieszkańcy powiatu znajdujący się w sytuacji kryzysowej wymagającej udzielenia miejsca schronienia mogą zamieszkać w mieszkaniu hotelowym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Osoby te podczas pobytu są objęte wsparciem psychologa, prawnika, pracownika socjalnego.

Tabela nr 30. Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w latach 2016 – 2019

Liczba osób uczestniczących w programach	Rok			
	2016	2017	2018	2019
	8	10	0	8

Źródło: opracowanie własne

Policja

Funkcjonariusze policji udzielają przede wszystkim pomocy doraźnej, np. w formie interwencji po zgłoszeniu aktu przemocy domowej. Patrol taki podczas interwencji zobowiązany jest również do wypełnienia stosownego formularza, który potwierdzi wystąpienie przemocy. Policjanci informują ponadto, gdzie osoby doznające przemocy mogą otrzymać dalsze wsparcie.

Tabela nr 31. Działania podjęte przez Komendę Powiatową Policji w Proszowicach w zakresie interwencji domowych oraz procedury „Niebieskie Karty” w latach 2016 - 2019

Działania podejmowane przez Policję w powiecie proszowickim w zakresie interwencji domowych oraz procedury „Niebieskie Karty”	Liczba podjętych działań			
	2016	2017	2018	2019
Liczba podejmowanych interwencji domowych	542	654	629	624

w tym:	liczba podejmowanych interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie	23	35	30	20
Liczba formularzy „Niebieskie Karty A” według miejsca zamieszkania osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą		23	35	35	20
w tym:	miasto	1	7	6	5
	wieś	22	28	29	15
Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą		23	35	37	25
w tym:	kobiet	21	30	30	19
	mężczyzn	2	1	7	1
	małoletnich	0	4	0	0
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie		23	35	35	20
w tym:	kobiet	1	3	1	1
	mężczyzn	22	32	34	19
	nieletnich	0	0	0	0
Liczba <u>zatrzymanych osób</u> , wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie		11	10	14	4
w tym:	kobiet	1	1	0	0
	mężczyzn	10	9	14	4
	nieletnich	0	0	0	0
Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie <u>będących pod wpływem alkoholu</u> podczas interwencji domowej		12	21	11	17
w tym:	kobiet	1	1	0	0
	mężczyzn	11	21	11	17
	nieletnich	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach

Liczba podejmowanych interwencji domowych była najmniejsza w 2016, a największa w 2017r. Również w roku 2017 była największa liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie. W każdym przypadku interwencji została sporządzona „Niebieska karta”.

Tabela nr 32. Liczba postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Komendę Powiatową Policji w Proszowicach dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2016 - 2019

Rodzaj postępowania	Wszczęte				Umorzone				Zakończone – sporządzeniem aktu oskarżenia			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Znęcanie się fizyczne lub psychiczne	18	18	29	19	11	10	20	8	3	3	9	8
Groźenie popełnieniem przestępstwa, jeżeli groźba wzbudza uzasadnioną obawę, że będzie spełniona	0	1	8	11	0	1	5	9	0	0	3	2
Wzbudzenie poczucia zagrożenia lub naruszenie prywatności poprzez uporczywe nękanie	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Stosowanie przemocy lub groźby bezprawnej, w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia określonego stanu	0	0	0	2	0	0	0	2	0	0	0	0
Zgwałcenie	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Spowodowanie naruszenia czynności narządu ciała lub rozstroju zdrowia	1	3	17	10	1	3	11	5	0	0	6	2
Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego	3	24	39	35	3	10	24	17	0	0	15	14
Niszczenie, uszkodzenie cudzej rzeczy lub czynienie jej niezdatną do użytku	0	1	0	24	0	0	0	19	0	1	0	4
Obcowanie płciowe z małoletnim poniżej lat 15	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1

W latach 2016 – 2019 w postępowaniach prowadzonych funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach nie prowadzili postępowań związanych z:

- uderzeniem lub naruszeniem nietykalności cielesnej,
- pozbawieniem człowieka wolności,

- utrwalaniem albo rozpowszechnieniem wizerunku nagiej osoby lub w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody,
- kradzieży lub kradzieży z włamaniem na szkodę osoby najbliższej,
- porzuceniem wbrew obowiązkowi troszczenia się o małoletniego poniżej lat 15 albo o osobę nieporadną,
- uprowadzeniem lub zatrzymaniem małoletniego poniżej lat 15 albo osoby nieporadnej ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny,
- rozpijaniem małoletnich.

Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

Jednym z ważnych elementów systemu przeciwdziałania przemocy i ochrony osób pokrzywdzonych są kuratorzy sądowi wykonują orzeczenia karne Sądów Rejonowych. Sprawując dozory nad skazanymi, kuratorzy mają bezpośredni wpływ na ich sytuację prawną - składanie wniosków w sprawie zmiany orzeczenia.

Tabela nr 33. Postępowania prowadzone przez Sąd Rejonowy w Krakowie dla Krakowa – Nowej Huty w związku z przemocą w rodzinie (mieszkańcy powiatu proszowickiego) w latach 2016 - 2019

			2016	2017	2018	2019
Liczba prowadzonych postępowań z art. 207 kk			-	-	-	47
w	liczba przesłuchiwanym	małoletnich świadków przemocy w rodzinie	-	-	-	2
Liczba nieprawomocnych wyroków Sądu Rejonowego dla Krakowa – Nowej Huty wobec sprawców przemocy w rodzinie			-	-	-	14
w	skazujących sprawcę		5	5	-	10
ty m:	w	kara grzywny	-	-	-	1
		kara ograniczenia wolności	-	-	-	4
	w	bezwzględna	-	-	-	4
		z warunkowym zawieszeniem wykonania	-	-	-	1
	w	oddanie sprawcy pod dozór kuratora		-	-	-

		tym:	zobowiązanie sprawcy do uczestnictwa w programie korekcyjno - edukacyjnym	-	-	-	0
	uniewinniających			1	1	-	1
	warunkowo umarzających postępowanie			0	2	-	3
	tymczasowego aresztu			-	-	-	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty

Wobec sprawców przemocy, Sąd Rejonowy dla Krakowa – Nowej Huty nałożył w latach 2016 – 2019 następujące środki karne i obowiązki probacyjne najczęściej:

- karę pozbawienia wolności w zawieszeniu (8 przypadków),
- kare pozbawienia wolności (7 przypadków),
- obowiązek powstrzymywania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających (7 przypadków),
- obowiązek poddania się terapii uzależnień (6 przypadków).

Tabela nr 34. Dane I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach rodzinnych Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty dotyczące rodzin będących pod nadzorem kuratorskim (mieszkańcy powiatu proszowickiego)

Wyszczególnienie		2016	2017	2018	2019
Rodziny objęte nadzorem kuratorskim		60	61	-	52
w tym:	z powodu przemocy w rodzinie	20	19	-	20
	w tym: w rodzinie występuje problem alkoholowy	19	17	-	16
Nieletni objęci nadzorem kuratorskim		9	9	-	7
w tym:	z powodu przemocy	1	1	-	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach rodzinnych Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty

Tabela nr 35. Dane II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego dla Krakowa Nowej Huty dotyczące osób będących pod dozorem i kontrolą kuratora (mieszkańcy powiatu proszowickiego)

Wyszczególnianie		2016	2017	2018	2019
Osoby dorosłe z dozorem kuratorskim i objęte kontrolą w związku z nałożonymi obowiązkami		32	28	12	32
w tym:	- z powodu przemocy w rodzinie	7	7	5	6
	- kobiety	0	0	0	0
	- mężczyźni	7	7	5	6
	- osoby ze wskazaniem do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty

Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Problemowi przemocy w rodzinie bardzo często towarzyszy zjawisko nadużywania alkoholu. Wpisuje się to w kompetencje Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). Podmiot ma za zadanie przedstawić osobie stosującej przemoc domową skutki prawne takich zachowań. Może też zawiadomić o problemie policję.

Tabela nr 36. Działania Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Proszowickiego

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		2016	2017	2018	2019
Osoby objęte pracą GKRPA w tym		109	121	80	105
:	kobiety	51	27	14	14
	mężczyźni	58	94	66	91
	osoby z rodzin, w których prowadzona jest procedura Niebieskie Karty	37	18	16	16
	osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie (np. wskazane w procedurze Niebieskie Karty)	44	40	26	31

Osoby skierowane przez GKRPA do biegłych sądowych w celu wydania opinii w sprawie uzależnienia od alkoholu		14	29	14	18
Sprawy skierowane przez GKRPA do sądu z wnioskiem o nałożenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego		25	19	15	32
w t y m : :	postępowania umorzony przez Sąd	1	1	2	2
	sąd nałożył obowiązek poddania się leczeniu	16	13	14	13
	w tym: leczenie stacjonarne (całodobowe)	14	9	9	8
	leczenie dzienne	2	4	5	5
Osoby, które z inicjatywy GKRPA podjęły stacjonarne leczenie odwykowe		8	13	7	12
Liczba osób, korzystających ze wsparcia specjalistów					
w t y m : :	terapeuty ds. uzależnień	40	41	24	175
	innego specjalisty: psychologa	39	36	10	50
Liczba wydarzeń, w których uczestnikami były dzieci i młodzież, podczas których prowadzone były zajęcia w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień.		Liczba wydarzeń	Liczba wydarzeń	Liczba wydarzeń	Liczba wydarzeń
		47	52	40	21
		Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników	Liczba uczestników
		1422	2266	2802	1622

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W Gminnych Komisjach Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zatrudnieni są terapeuci ds. uzależnień. Osoby te pracują z ludźmi uzależnionymi zarówno do alkoholu, jak i innych używek. Służą oni pomocą w wychodzeniu z nałogu i powrocie do równowagi psychicznej oraz życia w społeczeństwie. Prowadzą terapię indywidualną lub grupową oraz wspierają profilaktykę uzależnień.

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Liczba osób pokrzywdzone przemocą na przełomie lat 2018 – 2019 maleje. Można zakładać, że sytuacja taka będzie tendencją stała. Wśród pokrzywdzonych 21% stanowią osoby starsze, natomiast przemoc wobec małoletnich występowała na poziomie 3%. W tym okresie jednak wzrosła liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu podczas interwencji. Zestawienie liczby sprawców przemocy ogółem z liczbą sprawców działających pod wpływem alkoholu wskazuje na częste współwystępowanie obu problemów. Na przełomie lat 2018 – 2019 tendencja sprawców pod wpływem alkoholu zwiększa się. Nie można jednak mówić o związku przyczynowym pomiędzy przemocą a nadużywaniem alkoholu. Zdarza się, że sprawcy przemocy po zakończeniu leczenia odwykowego nadal stosują przemoc wobec swoich bliskich. W tych latach zmalała jednak liczba sprawców zatrzymanych podczas interwencji domowych i odizolowanych od pozostałych osób wspólnie zamieszkujących, szczególnie od osób doznających przemocy. Sprawcami przemocy w rodzinie są na ogół mężczyźni. Większość sprawców zamieszkuje na terenach wiejskich

Niestety w przypadku skazanych sprawców na karę ograniczenia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania żaden z nich nie otrzymał obowiązku do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym Z danych statystycznych I Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach rodzinnych wynika, iż liczba rodzin objętych nadzorem kuratorskim z powodu przemocy w rodzinie na przełomie lat objętych diagnozą nie zwiększa się.

Kierunki interwencji;

- podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzi
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

5.3 Bezpieczeństwo Publiczne

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców powiatu proszowickiego czuwa Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach oraz Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach wraz z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi z terenu powiatu.

Komenda Powiatowa Policji w Proszowicach

W 2018 roku policjanci Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach przeprowadzili 5322 Interwencji, a w roku 2019 5435. Najwięcej interwencji odnotowano na terenie miasta i gminy Proszowice.

Tabela nr 37. Interwencje funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach w rozbiciu na rejony służbowe

Rejon służbowy	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
I miasto Proszowice	821	904	754
II miasto Proszowice	979	1103	1270
III gmina Proszowice	1037	919	1013
IV gmina Koniusza	773	747	751
V gmina Radziemice, Pałecznicza	564	438	536
VI gmina Nowe Brzesko	651	596	595
VII gmina Koszyce	556	615	516

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach

Tabela nr 38. Liczba przestępstw w 7 podstawowych kategoriach popełnionych na terenie powiatu

Kategorie przestępstw	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Kradzieże	45	33	37
Kradzieże z włamaniem	37	24	19
Przestępstwa gospodarcze	26	35	29
Przestępstwa narkotykowe	16	23	28
Uszkodzenia mienia	13	11	25
Uszkodzenia ciała	10	10	4
Bójki i pobicia	2	1	0
Razem	149	137	142

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach

Tabela nr 39. Przestępczość wśród nieletnich na terenie powiatu proszowickiego

Przestępczość wśród nieletnich		Liczba			
		2016	2017	2018	2019
Demoralizacja i popełnienie czynu zabronionego		21	25	18	14
Czyny karalne popełniane przez nieletnich wg. wybranych kategorii:					
w ty m:	spowodowanie uszczerbku na zdrowiu	1	3	0	0
	udział w bójce lub pobiciu	0	0	0	0
	kradzież rozbójnicza, rozbój, wymuszenie	0	0	0	0
	włamania	1	0	3	1
	uszkodzenie mienia	0	0	1	1
	przestępstwa narkotykowe	0	0	0	0
	przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu, w tym naruszenie nietykalności cielesnej	0	0	0	0
	zgwałcenie	0	0	0	0

	zabójstwo	0	0	0	0
Popelnienie czynu pod wpływem alkoholu lub środków odurzających/ narkotyków		0	0	0	0
w ty m:	alkoholu	0	0	0	0
	środków odurzających/ narkotyków	0	0	0	0
Wiek w momencie popelnienia czynu					
9 lat		0	0	0	0
10 – 12 lat		0	0	0	0
13 – 15 lat		2	2	1	0
16 – 17 lat		0	2	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach

W 2018 roku łącznie odnotowano 410 zdarzeń drogowych w tym 72 wypadki drogowe, w których zginęło 7 osób, a 98 zostało rannych. W kategorii kolizji drogowych odnotowano 314 zdarzeń. Największa ilość zdarzeń drogowych miała miejsce na terenie gminy i miasta Proszowice oraz gminy Koniusza.

W okresie 2019 roku łącznie odnotowano 368 zdarzeń drogowych, z czego wypadków drogowych odnotowano 53 w których zginęło 11 osób, a 61 zostało rannych. W kategorii kolizji drogowych odnotowano 315 zdarzeń.

Największa ilość zdarzeń drogowych miała miejsce na terenie gminy i miasta Proszowice oraz gmin Koszyce i Koniusza. Jak w latach ubiegłych najbezpieczniejszymi gminami pod względem bezpieczeństwa w ruchu drogowym są gminy Pałecznicza i Radziemice, przez które nie przebiega żaden z głównych ciągów komunikacyjnych.

Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach

Powiat proszowicki chroniony jest przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w skład, której wchodzi Jednostka Ratowniczo Gaśnicza. Na terenie powiatu działa 65 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z czego 11 włączonych zostało do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Rejon działania Komendy Powiatowej w Proszowicach obejmuje swoim zasięgiem sześć jednostek administracyjnych to jest gminy miejsko-wiejskie Proszowice, Nowe Brzesko i Koszyce a także trzy gminy wiejskie: Koniusza, Pałecznicza, Radziemice.

Tabela nr 40 Działania podejmowane przez KP PSP na terenie powiatu proszowickiego w latach 2016 - 2019

Rodzaj zdarzenia	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Pożary	156	169	148	153
Miejscowe zdarzenia	384	378	415	938
Alarmy fałszywe	27	16	25	33
Razem	567	563	58	1124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach

Tabela nr 41. Liczba OSP na terenie powiatu proszowickiego w podziale na gminy w latach 2016 – 2019

Gmina	Liczba jednostek OSP			
	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Koniusza	16	16	16	16
Koszyce	5	5	5	5
Nowe Brzesko	7	7	7	7
Pałecznicza	8	8	8	8
Proszowice	21	21	21	21
Radziemice	8	8	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Proszowicach

Dla tego obszaru nie została przedstawiona prognoza zmian, ze względu na fakt, że strategia nie obejmuje działań dot. bezpieczeństwa.

6.0. System pieczy zastępczej

Priorytetem polityki rodzinnej jest dobro rodziny postrzegane jako zapewnienie możliwości wsparcia rodziny we wszystkich wymiarach jej społecznego funkcjonowania. W zgodzie z tą wartością priorytetem jest zabezpieczenie konkretnych form pomocy rodzinie w środowisku, a tam, gdzie jest to możliwe dowartościowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby dzieci w systemie pomocy instytucjonalnej.

System pieczy zastępczej to system zintegrowanych działań osób i instytucji mających na celu zapewnienie właściwej opieki i wychowania dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego, które respektuje jego prawa: powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, edukacji.

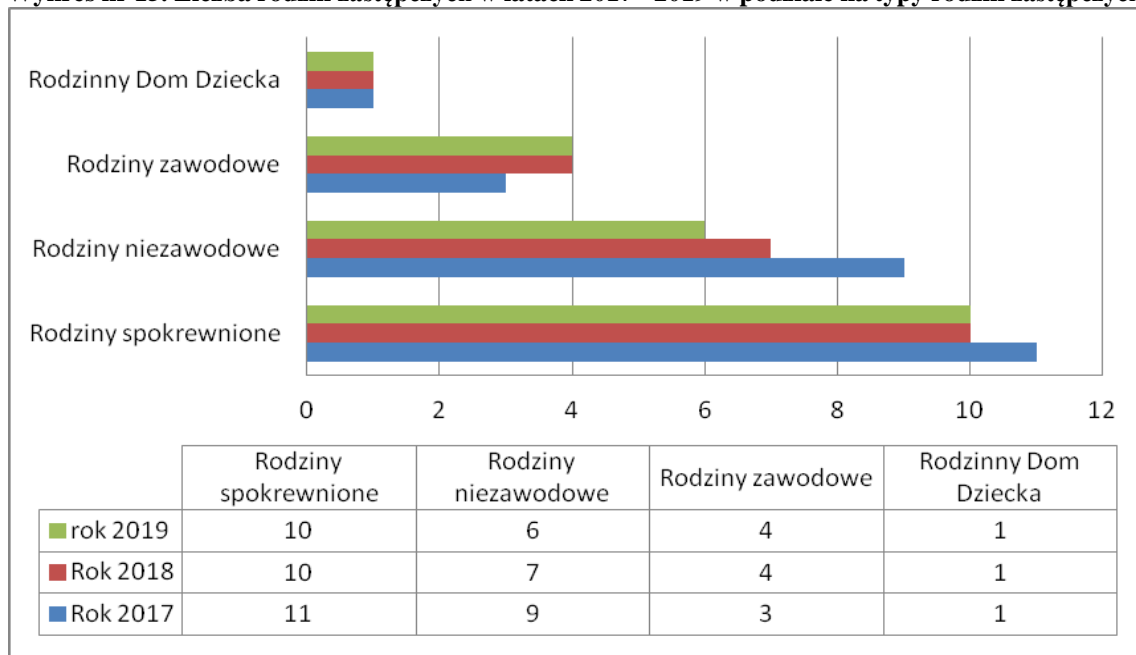
Zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Do głównych zadań w tym zakresie należą organizowanie opieki i wychowania w pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej, przyznawanie określonych w ustawie świadczeń oraz przyznawanie pomocy finansowej i wsparcia dla wychowanków opuszczających różne formy pieczy zastępczej.

Zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, które zostało wyznaczone na organizatora pieczy zastępczej.

6.1. Rodzinna piecza zastępcza

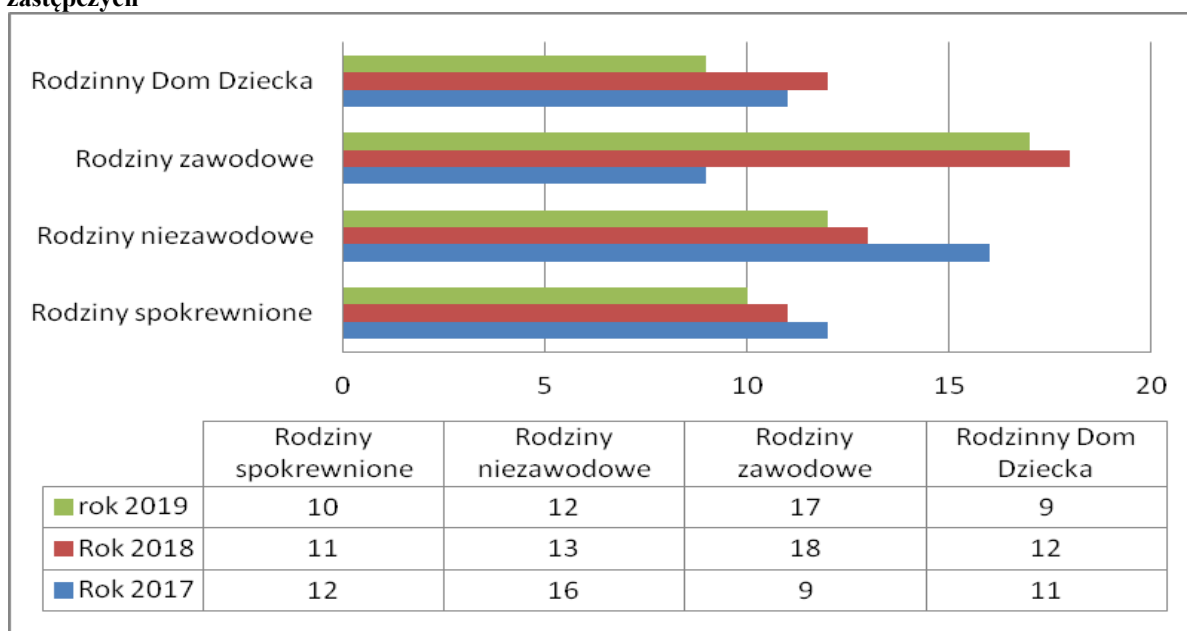
Zadaniem rodziny zastępczej jest zapewnienie umieszczonemu wychowankowi odpowiednich warunków bytowych, możliwości rozwoju społecznego, fizycznego i psychicznego, zaspokojenie jego indywidualnych potrzeb, właściwej edukacji, wypoczynku, rozwoju zainteresowań oraz organizacji czasu wolnego. Rodzina zastępcza nie przejmuje pełnej władzy nad dzieckiem, sprawuje wyłącznie bieżącą pieczę. Wyjątek stanowi, gdy sąd rodzinny ustanowi rodzinę zastępczą również opiekunem prawnym dla danego dziecka. Wówczas rodzina zastępcza posiada prawo o decydowaniu o wszystkich sprawach istotnych dla rozwoju i wychowania dziecka.

Wykres nr 15. Liczba rodzin zastępczych w latach 2017 - 2019 w podziale na typy rodzin zastępczych

Źródło: opracowanie własne

Wykres nr 16 Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2017 - 2019 w podziale na typy rodzin zastępczych

Źródło: opracowanie własne

Liczba rodzin zastępczych w powiecie proszowickim jest na porównywalnym poziomie. Zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. Nowe rodziny zastępcze tworzone są głównie w osobach dziadków lub wujostwa, więc osób spokrewnionych z dzieckiem. W roku 2017 powstało 5 rodzin zastępczych spokrewnionych i 2 rodziny niezawodowe. Jedna

rodzina zastępcza niezawodowa została przekształcona w zawodową rodziną. Łącznie w roku 2017 w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczono 19 dzieci. Rodziny opuściły 2 osoby pełnoletnie. W roku 2018 utworzono 1 rodzinę spokrewnioną. Umieszczonych zostało 13 dzieci. Rodziny zastępcze opuściło 5 pełnoletnich osób.

W roku 2019 utworzono 1 rodzinę spokrewnioną. Umieszczonych zostało 4 dzieci. Rodziny zastępcze opuściło 5 pełnoletnich osób.

Tabela nr 42. Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych w powiecie proszowickim w latach 2017 – 2019 stan na 31 grudnia

Wiek dziecka	Rodzina spokrewniona			Rodzina niezawodowa			Rodzina zawodowa i RDD		
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
poniżej 1 roku	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1-3 lat	0	0	0	0	3	0	4	4	1
4-6 lat	2	0	2	3	3	2	2	4	1
7-13 lat	5	4	4	3	3	4	4	5	4
14-17 lat	3	3	3	5	5	3	5	7	2
18-24 lat	1	0	1	2	1	2	3	3	3

Źródło: opracowanie własne

Najwięcej dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej jest w wieku między 7 a 17 rokiem życia.

Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest bezradność opiekuńczo – wychowawcza rodziców biologicznych, a następnie pólseroctwo.

6.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

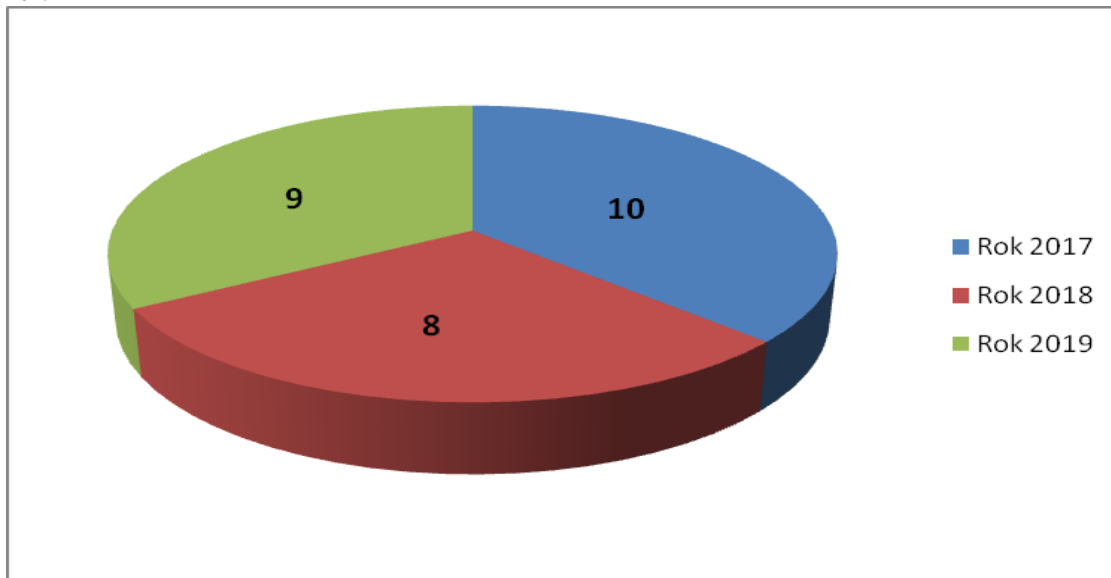
Kierowanie dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówki opiekuńczo-wychowawczej na pobyt całodobowy powinno następować dopiero w sytuacji, kiedy zostały wyczerpane możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne.

Pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, zgodnie z założeniami ustawy, ma charakter przejściowy, czyli do momentu powrotu dziecka do rodziny biologicznej, adopcji lub umieszczenia w rodzinnej pieczy.

Na terenie powiatu proszowickiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza, dlatego też dzieci wymagające umieszczenia w tej formie pieczy umieszczane są w placówkach na terenie innych powiatów. Warunki finansowania pobytu dzieci w placówkach ustalana są w drodze porozumień pomiędzy właściwymi powiatami.

Wykres nr 17. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2017 - 2019

Źródło: opracowanie własne

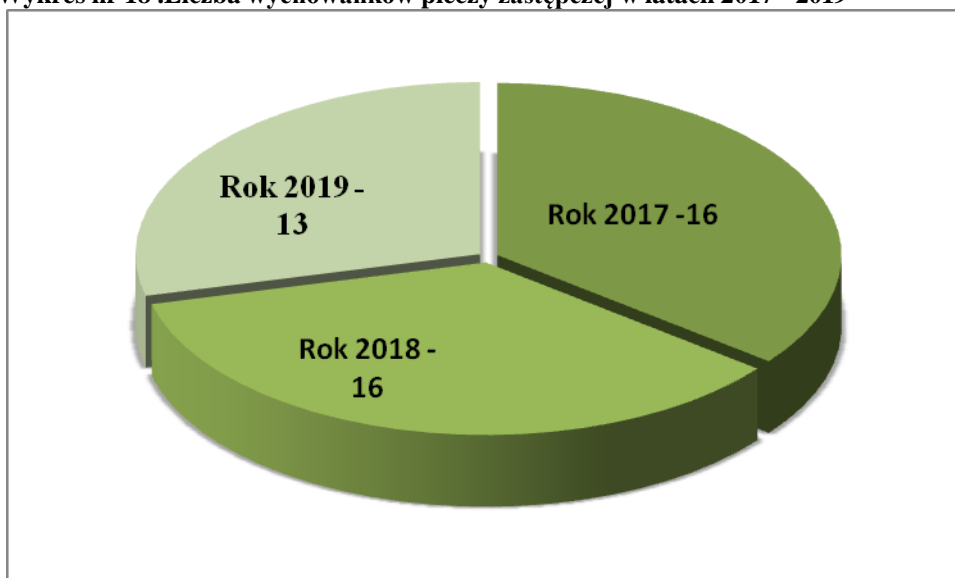
6.3. Wychowankowie pieczy zastępczej

Osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną jest objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, jak również przez pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy prawnej i psychologicznej oraz w znalezieniu zatrudnienia.

Wykres nr 18 .Liczba wychowanków pieczy zastępczej w latach 2017 - 2019

Źródło: opracowanie własne

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Liczba rodzin zastępczych w powiecie proszowickim jest na stosunkowo nie zmiennym poziomie. Zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione lub nie zawodowe spokrewnione z dzieckiem. Tendencja ta w najbliższym czasie nie ulegnie zmianie. Głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej jest bezradność opiekuńczo – wychowawcza rodziców biologicznych i tutaj należy założyć, że będzie to powód umieszczenia dzieci również w latach realizacji strategii. W powiecie nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza, ze względu na założenia deinstytucjonalizacji prawdopodobnie nie powstanie w najbliższym czasie. Obawę budzi umieszczenie znaczącej liczby dzieci poza powiatem.

Kierunki interwencji:

1. Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji oraz pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej .
2. Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin biologicznych.
3. Zwiększenie kompetencji kadry ops - asystentów rodziny i pracowników socjalnych
4. Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy.

5. Skrócenie okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
6. Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracujących w obszarze pomocy rodzinie i dziecku.

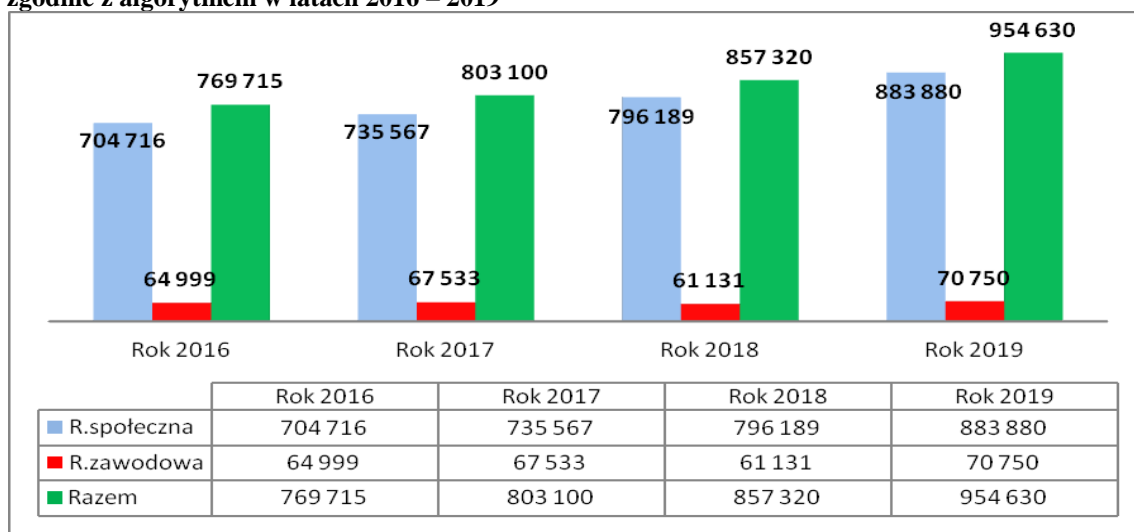
7.0 Wsparcie osób niepełnosprawnych

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych za osoby niepełnosprawne uznaje osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych⁵. Osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia i nie mogą być dyskryminowane.

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych w Polsce ogółem wynosiła na koniec marca 2011 r. niemal 4,7 mln (dokładnie 4 697 048.). Tym samym liczba osób niepełnosprawnych w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju. Udział mężczyzn wśród osób niepełnosprawnych wynosił 46,1% i 53,9% dla kobiet. Porównywalnie podczas Narodowego Spisu Powszechnego w 2002r. liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 14,3% (blisko 5,5 mln osób niepełnosprawnych). Województwo małopolskie znalazło się na czwartym miejscu wśród województw w Polsce z największym odsetkiem osób niepełnosprawnych (394 309 osób – 11,8%). Kobiety stanowiły 55,07% osób niepełnosprawnych, natomiast mężczyźni 44,93%. W Powiecie Proszowickim liczba osób niepełnosprawnych wyniosła 5 319 osób, w tym kobiet 2 986 (56,14 %), a mężczyzn 2 333(43,86%).⁶

Zadania Powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych realizowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z budżetu powiatu oraz ze środków pozabudżetowych.

Wykres nr 19. Wysokość środków finansowych z PFRON przyznanych Powiatowi Proszowickiemu zgodnie z algorytmem w latach 2016 – 2019

Źródło: opracowanie własne

⁵ Uchwała Sejmu RP z 1 sierpnia 1997r. – Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz. 475)

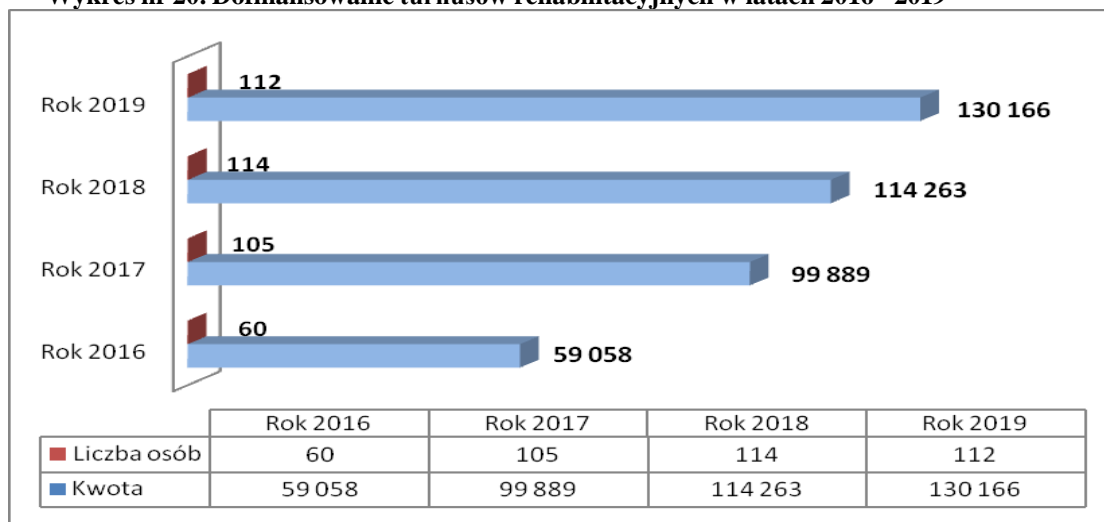
⁶ <http://www.niepełnosprawni.gov.pl/index.php?c=page&id=78>

7.1. Rehabilitacja społeczna

Celem rehabilitacji społecznej jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

Turnus rehabilitacyjny to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Wykres nr 20. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych w latach 2016 - 2019

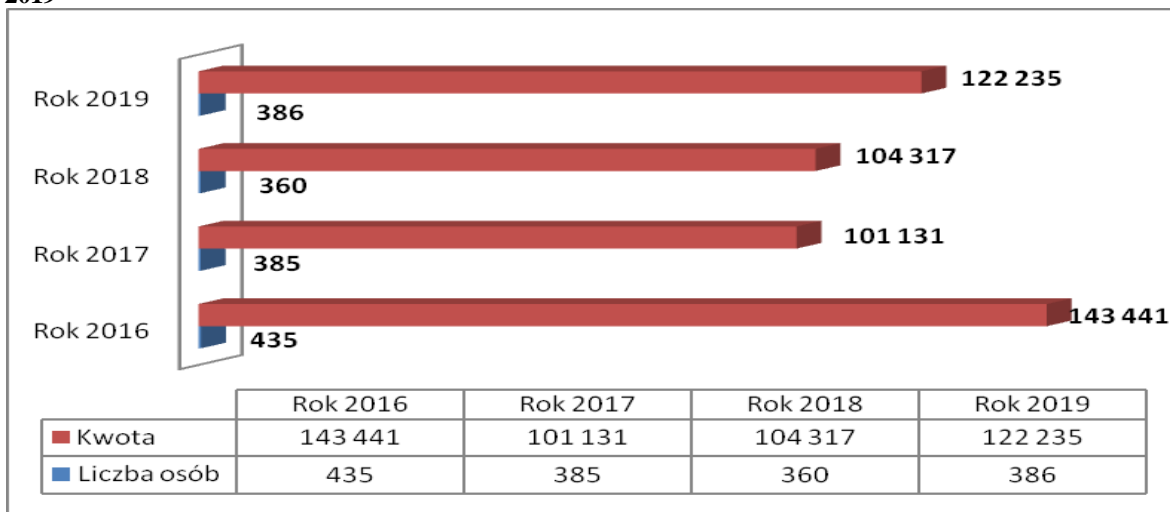

Źródło: opracowanie własne

Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałego inwalidztwa, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego.

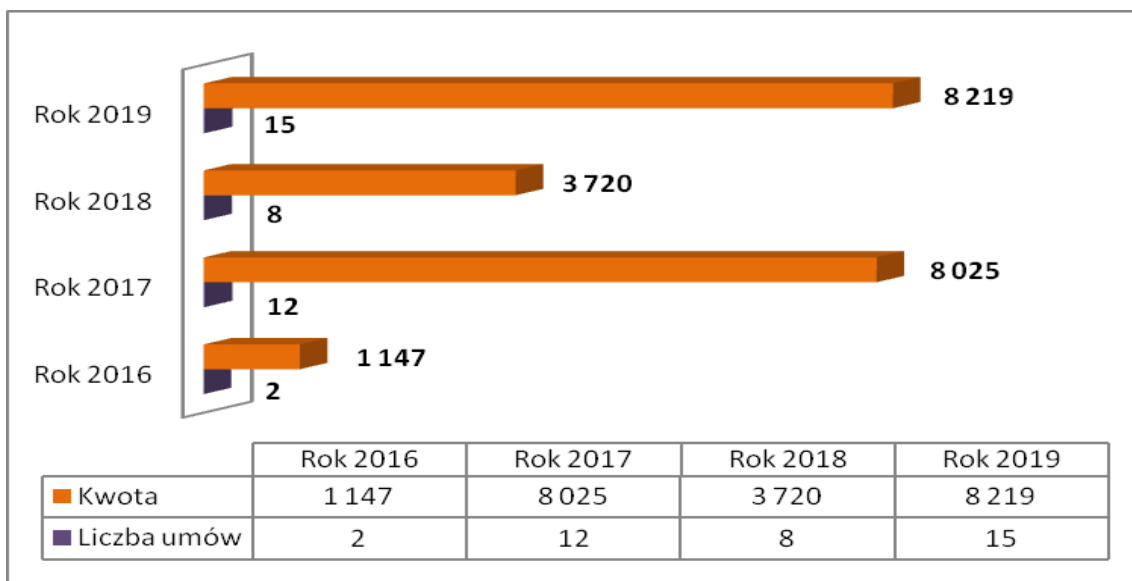
Do przedmiotów ortopedycznych zaliczamy np.: protezy kończyn, gorsety i kołnierze ortopedyczne, obuwie ortopedyczne, kule i laski inwalidzkie, balkoniki i podpórki do chodzenia, wózki inwalidzkie, indywidualne przedmioty pionizujące itp.

Środki pomocnicze to te środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź też umożliwiają, funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym np. szkła do okularów, cewniki, worki do zbioru moczu, aparaty słuchowe, wkładki uszne, pieluchomajtki, protezy piersi, pieluchy anatomiczne, materace przeciwoodleżynowe, peruki itp.

Wykres nr 21. Dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2016 - 2019

Źródło: opracowanie własne

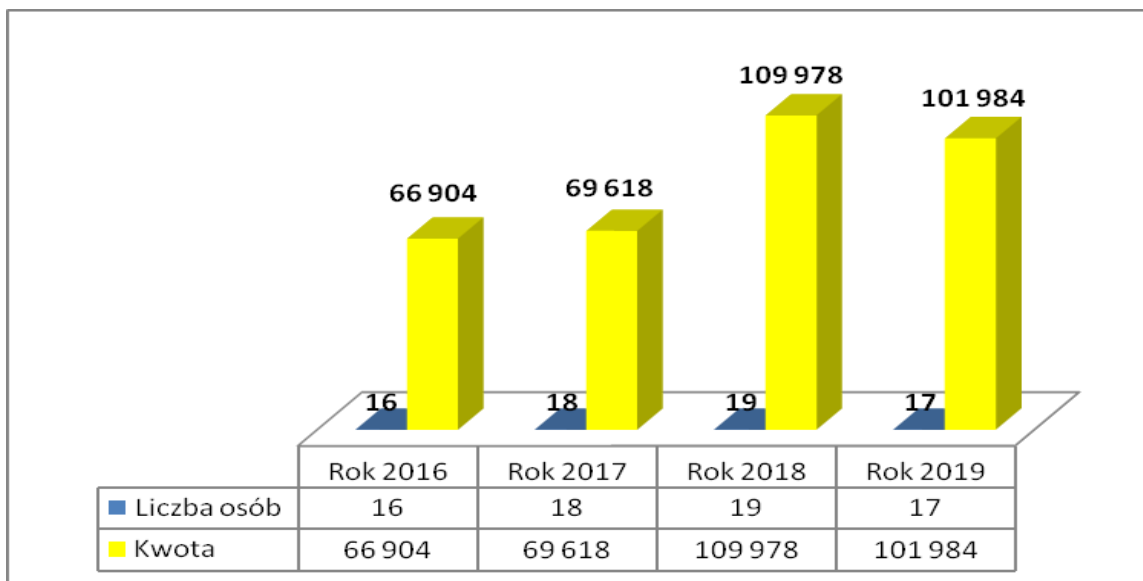
Sprzęt rehabilitacyjny jest to sprzęt niezbędny do rehabilitacji ruchowej lub innej, zaleconej przez lekarza w warunkach domowych, a który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Wykres nr 22. Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2016 - 2019

Źródło: opracowanie własne

Bariery architektoniczne – to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę poruszania się i codziennego funkcjonowania osobom niepełnosprawnym.

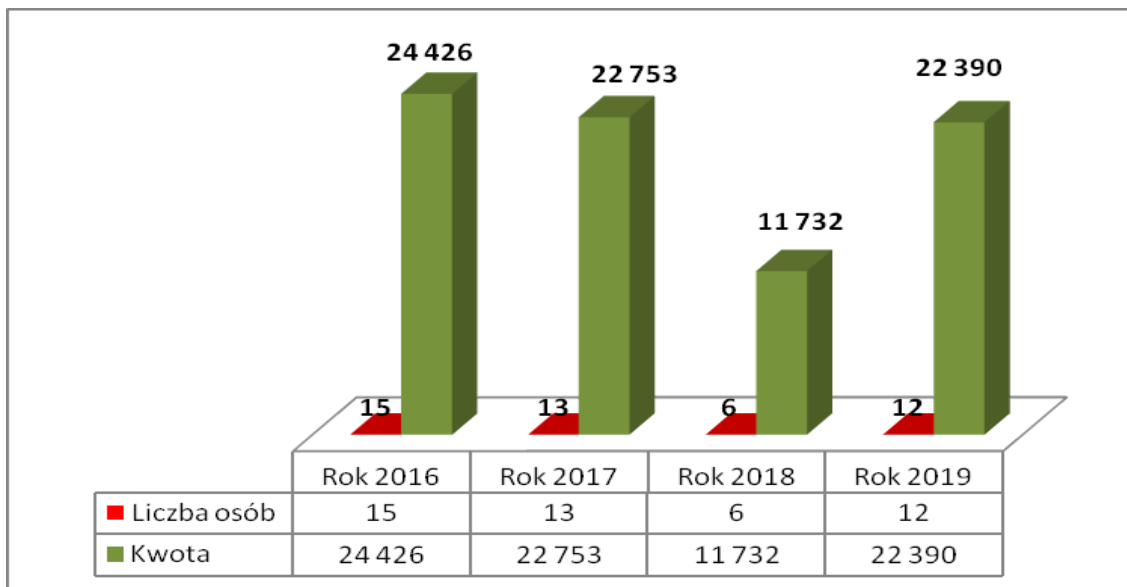
Wykres nr 23. Dofinansowanie barier architektonicznych w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne

Bariery techniczne – to bariery wynikające z niepełnosprawności, które utrudniają lub uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej funkcjonowania.

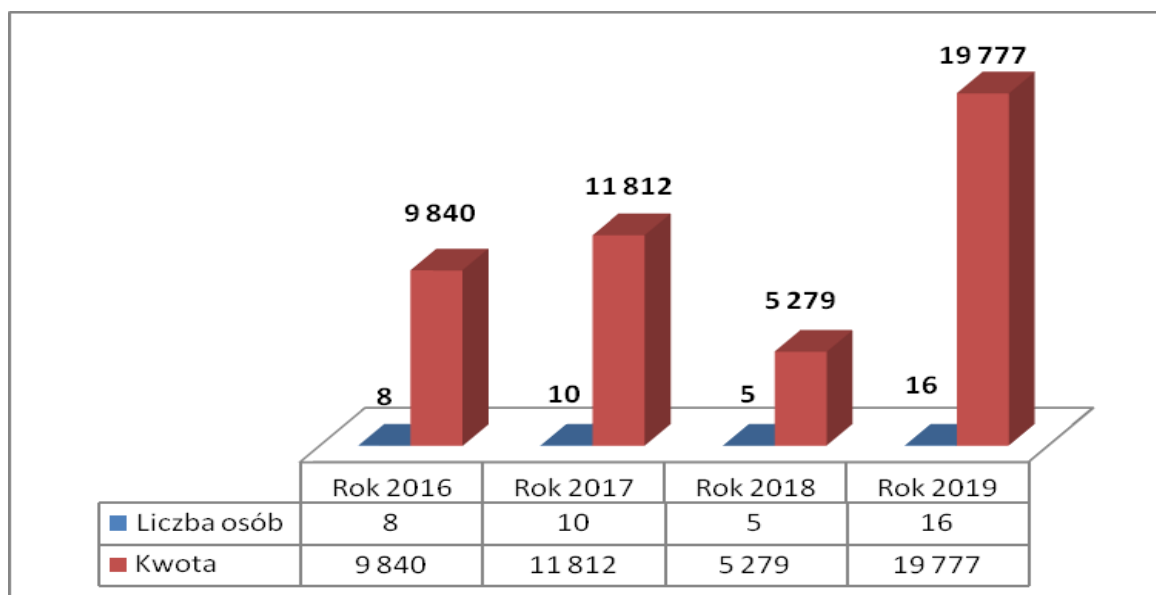
Wykres nr 24. Dofinansowanie barier technicznych w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne

Bariery w komunikowaniu się – to ograniczenia wynikające z niepełnosprawności, uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i / lub przekazywanie informacji.

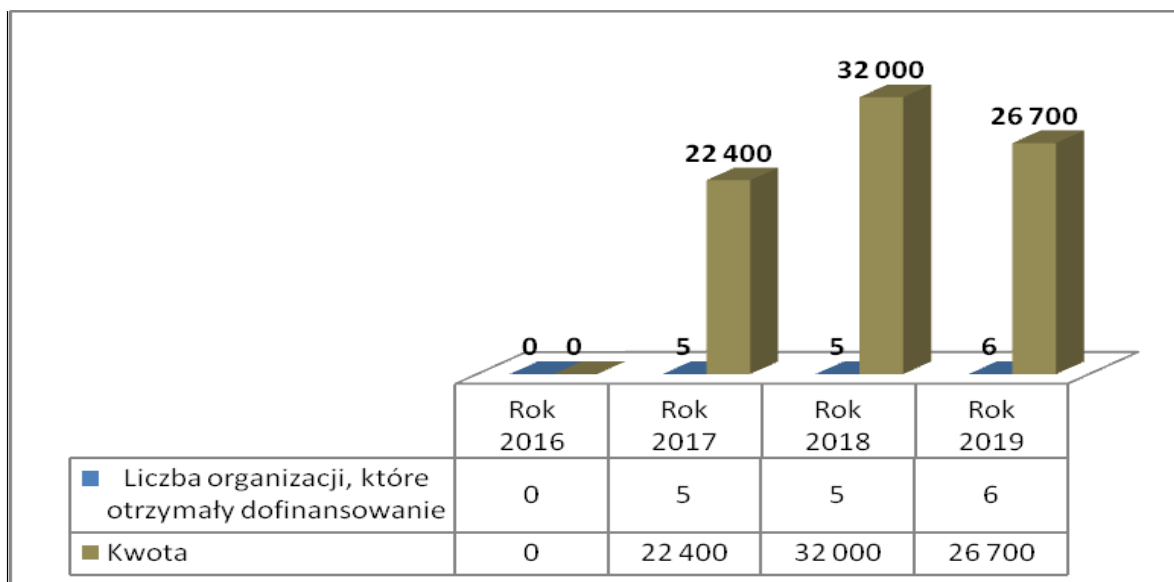
Wykres nr 25. Dofinansowanie barier w komunikowaniu się w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – polega na dofinansowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych przez organizacje pozarządowe np. warsztaty plenerowe, imprezy integracyjne. Przedsięwzięcia te mają na celu rehabilitację społeczną, integrację oraz aktywizację osób niepełnosprawnych.

Wykres nr 26. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2016 - 2019

Źródło: opracowanie własne

7.2. Programy celowe realizowane ze środków PFRON

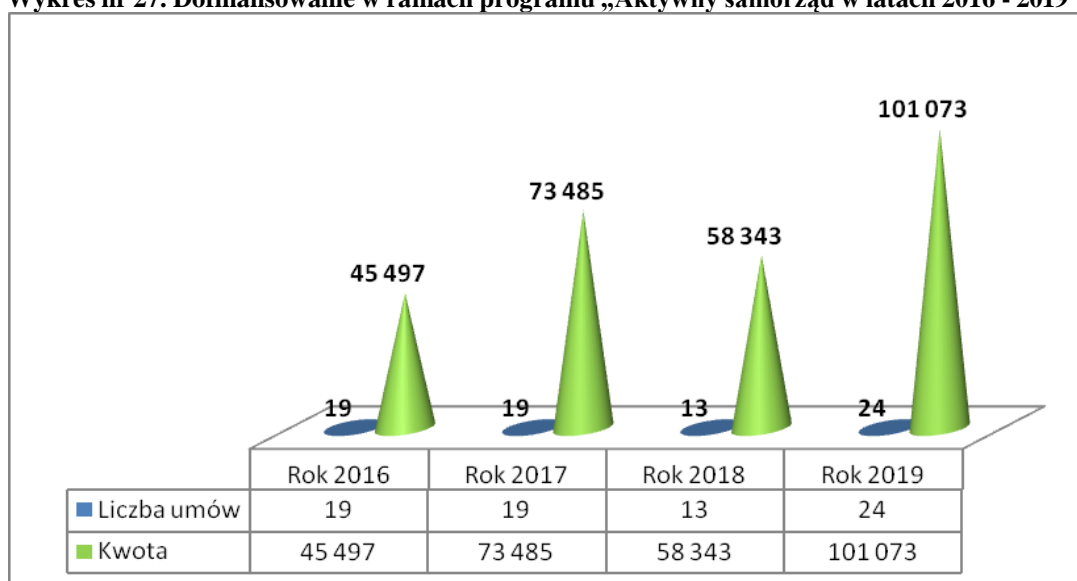
Program „Aktywny Samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Osoby niepełnosprawne w ramach programu mogą uzyskać pomoc m.in. na:

- dofinansowanie lub refundację kosztów uzyskania prawa jazdy kat. B,
- zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
- dofinansowanie lub refundacja kosztów utrzymania sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- dofinansowanie zakupu protezy kończyny oraz kosztów utrzymania sprawności technicznej tej protezy,
- dofinansowanie lub refundacja kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Wykres nr 27. Dofinansowanie w ramach programu „Aktywny samorząd w latach 2016 - 2019

Źródło: opracowanie własne

Program „Wyrównywanie różnic między regionami”

Celem tego programu jest wyrównywanie różnic między regionami w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym na likwidację barier w urzędach i placówkach edukacyjnych, w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, likwidację barier transportowych oraz aktywizację zawodową tych osób.

Program ten pozwala m.in. na:

- zwiększeniu dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych oraz środowiskowych domów samopomocy,
- zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne.

W roku 2017w ramach programu Powiat Proszowicki otrzymał z PFRON dofinansowanie z przeznaczeniem na zakup 2 samochodów do przewozu osób niepełnosprawnych w ramach likwidacji barier transportowych.

- a) Gmina Koszyce dla Dziennego Domu Senior Wigor w Książnicach Małych, kwota w wysokości 80 000 zł,
- b) Gmina Pałecznicza dla Środowiskowego Domu Samopomocy w Pałecznicy, kwota w wysokości 121 430 zł.

W roku 2018 w ramach w/w programu pozyskano PFRON środki w łącznej wysokości 84 463 zł, na realizację następujących działań:

- a) remont łazienek w Starostwie Powiatowym w Proszowicach – 10 963 zł (wkład własny Powiatu 71 010 zł)
- b) zakup samochodu przeznaczonego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Zespołu Placówek Caritas w Proszowicach – 73 500 zł (wkład własny Caritas Kielce – 58 194 zł)

7.3. Rehabilitacja zawodowa – aktywizacja osób niepełnosprawnych

Powiatowy Urząd pracy w Proszowicach podejmuje działania mające na celu aktywizację osób niepełnosprawnych poprzez:

- 1) Rozpoznanie potrzeb i możliwości zawodowych osób niepełnosprawnych.
- 2) Udzielanie porad indywidualnych i grupowych oraz informacji zawodowej osobom niepełnosprawnym.
- 3) Aktywne pośrednictwo pracy dla osób niepełnosprawnych.
- 4) Udzielanie osobom niepełnosprawnym dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
- 5) Finansowanie aktywnych instrumentów rynku pracy dla osób zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy (szkolenia, staże, itp.).
- 6) Współpraca z pracodawcami w organizowaniu nowych miejsc pracy lub stażu finansowanych lub współfinansowanych ze środków PFRON.

Rozpoznawanie potrzeb oraz udzielanie porad realizowane jest w ramach usługi poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych. Jest ono prowadzone na zasadach przewidzianych dla pozostałych kategorii bezrobotnych z uwzględnieniem barier i indywidualnych ograniczeń osoby niepełnosprawnej. Do obowiązków doradcy zawodowego należy m.in. udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym w wyborze optymalnej kariery zawodowej.

W trakcie rozmowy z doradcą zawodowym osoby niepełnosprawne uzyskały informacje dotyczące:

- możliwości nabycia kwalifikacji/przekwalifikowania,
- różnych zawodów, specjalności, stawianych przez nie wymagań fizycznych i psychicznych oraz wskazań i przeciwwskazań, co do ich wykonywania,
- możliwości uzyskania zatrudnienia w danych zawodach i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Poza indywidualnym kontaktem z doradcą zawodowym osoby mają możliwość udziału w zajęciach warsztatowych, zdobywając dodatkowe informacje i umiejętności w zakresie określenia swej pozycji na lokalnym rynku pracy, sposobów samodzielnego poszukiwania pracy i autoprezentacji w bezpośrednich kontaktach z pracodawcami.

Pośrednictwo pracy prowadzone jest na zasadach przewidzianych dla ogółu bezrobotnych i poszukujących pracy. Dla osób niepełnosprawnych pozyskiwane są wolne miejsca pracy głównie w zawodach: pracownik sprzątający, pomoc kuchenna, magazynier.

Osoby niepełnosprawne posiadające status osoby bezrobotnej zainteresowane uruchomieniem własnej działalności gospodarczej mogą otrzymać ze środków Funduszu Pracy jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej w maksymalnej wysokości 600% przeciętnego wynagrodzenia (obowiązek prowadzenia działalności gospodarczej przez 12 m-cy). Koniecznym warunkiem ubiegania się o środki jest pozytywna ocena pomysłu oraz testu badającego predyspozycje przedsiębiorcze. Kolejnym etapem jest udział w szkoleniu, podczas którego osoba bezrobotna opracowuje biznes plan własnego przedsięwzięcia. Osoba niepełnosprawna- poszukująca pracy może ubiegać się o takie środki w ramach przyznanego limitu środków PFRON (maksymalna kwota dotacji dwukrotnie wyższa, okres prowadzenia działalności wynosi 3 lata).

Staż daje osobie niepełnosprawnej możliwość podtrzymania kontaktu z pracą. Dla części osób niepełnosprawnych jest to okazja zaistnienia na rynku pracy poprzez przełamanie stereotypu, że osoba niepełnosprawna jest mniej wydajnym pracownikiem. Odbywanie stażu jest często nie tylko elementem rehabilitacji zawodowej, ale również społecznej.

W szkoleniach organizowanych przez urząd uczestniczą osoby niepełnosprawne posiadające status osoby bezrobotnej oraz poszukującej pracy. Są to szkolenia zawodowe - podnoszące kwalifikacje oraz szkolenie przygotowujące do prowadzenia własnej firmy. Finansowane są także studia podyplomowe, które pozwalają osobie niepełnosprawnej z wykształceniem wyższym zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.

W ramach ww. zadań organizowane były również prace interwencyjne dla osób niepełnosprawnych, które dają pracodawcy korzyść w postaci częściowego zwrotu kosztów wynagrodzenia za zatrudnione osoby niepełnosprawne a osobie odbywającej zatrudnienie na umowę o pracę.

Lepszy dostęp do zatrudnienia osobom niepełnosprawnym daje możliwość sfinansowania przez urząd kosztów doposażenia nowego stanowiska pracy ze środków Funduszu Pracy oraz środków PFRON.

Tabela nr 43. Wydatkowanie środków PFRON w ramach rehabilitacji zawodowej w latach 2016 – 2019

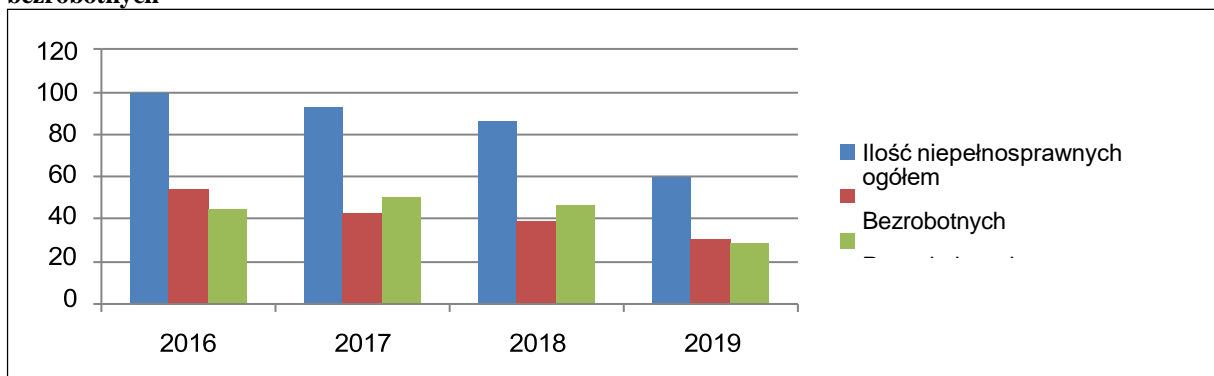
Forma aktywizacji	Ilość osób	Wydatki (w zł.)	Ilość osób	Wydatki (w zł.)	Ilość osób	Wydatki (w zł.)	Ilość osób	Wydatki (w zł.)
	2016		2017		2018		2019	
Staż	6	23 039	2	26 660	2	18 946	8	19 722
Prace interwencyjne	1	1 960	1	10 594	0	0	1	6 675
Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	1	40 000	1	30 000	1	40 000	1	40 000
Szkolenia	0	0	1	279	2	2 185	1	310
Studia podyplomowe	0	0	0	0	0	0	1	4 043
RAZEM	8	64 999	5	67 533	5	61 131	12	70 750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Tabela nr 44. Liczba zarejestrowanych osób z orzeczoną niepełnosprawnością na tle ogółu osób bezrobotnych

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
Liczba bezrobotnych		1481	1318	1139	825
Liczba osób niepełnosprawnych:		99	93	86	60
w tym	Bezrobotni	54	43	39	31
	poszukujący pracy	45	50	47	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Wykres nr 28. Liczba zarejestrowanych osób z orzeczoną niepełnosprawnością na tle ogółu osób bezrobotnych

Źródło: opracowanie Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach

Ilość osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędu w latach 2016-2019 w stosunku do ogółu bezrobotnych oscyluje wokół 7% (w latach 2010-2013 wskaźnik wynosił około 4%). To pokazuje, że aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością jest trudniejsza.

Tabela nr 45. Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według stopnia niepełnosprawności

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019
w tym	Bezrobotni	54	43	39	31
	w tym				
	znaczny	1	1	1	0
	umiarkowany	27	24	21	19
	lekki	26	18	17	12
	Poszukujący pracy	45	50	47	29
	w tym				
znaczny	9	9	10	9	
umiarkowany	28	32	28	18	
lekki	8	9	9	2	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w urzędzie jako bezrobotne posiadały lekki i umiarkowany stopień niepełnosprawności, natomiast niepełnosprawni - poszukujący pracy umiarkowany stopień niepełnosprawności. Przyczynami niepełnosprawności osób zarejestrowanych w urzędzie są najczęściej upośledzenia narządu ruchu, choroby neurologiczne i psychiczne. Osoby niepełnosprawne rejestrując się w urzędzie pracy liczyły głównie na propozycje otrzymania pracy w pobliżu miejsca zamieszkania, co w kontekście specyfiki lokalnego rynku nie jest takie proste.

Tabela nr 46 Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych według wieku na terenie powiatu

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2016	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2018	Stan na 31.12.2019	
w tym	Bezrobotni		54	43	39	31
	w tym	18-24	10	8	5	3
		25-34	9	8	9	8
		35-44	9	6	5	6
		45-54	13	11	10	7
		55-59	4	6	6	5
		60 i więcej	9	4	4	2
	Poszukujący pracy		45	50	47	29
	w tym	18-24	1	1	0	0
		25-34	11	13	12	9
		35-44	13	12	13	11
		45-54	9	10	10	7
		55-59	5	5	2	0
		60 i więcej	6	9	10	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Proszowicach

Najwięcej osób niepełnosprawnych - poszukujących pracy należy do grup wiekowych 25-34 lat oraz 35-44, wśród osób niepełnosprawnych. Natomiast wśród bezrobotnych w latach 2016 – 2018 przeważają osoby niepełnosprawne w wieku 45-54 lat. W roku 2019 największą grupę osób niepełnosprawnych stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lat.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy zaliczane są do osób długotrwale bezrobotnych. Wśród osób niepełnosprawnych posiadających status osoby bezrobotnej również przeważają osoby długotrwale zarejestrowane.

Osoby niepełnosprawne posiadają bardzo krótki staż pracy. Zwłaszcza osoby poszukujące pracy, w przypadku których zdecydowana większość nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego.

Osoby niepełnosprawne, które zarejestrowane są w urzędzie pracy posiadają niski poziom wykształcenia – głównie osoby niepełnosprawne poszukujące pracy (gimnazjalne i niższe posiada prawie połowa z nich). Wśród osób bezrobotnych - niepełnosprawnych dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i niższe.

Istotnymi czynnikami uniemożliwiającymi znalezienie pracy były jednocześnie niepełnosprawność oraz niski poziom wykształcenia, brak doświadczenia zawodowego a przez to niechęć pracodawców do ich zatrudniania.

7.4. Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach realizuje zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącej orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności na terenie powiatu proszowickiego i wydaje orzeczenia o:

- a) niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- b) stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
- c) wskazania do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenie o inwalidztwie, niezdolności do pracy albo do samodzielnej egzystencji.

Tabela nr 47. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby przed 16 r.ż. na terenie powiatu

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	60	56	35	43
Liczba wydanych orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	11	9	15	13
Liczba wydanych orzeczeń o odmowie ustalenia niepełnosprawności	0	1	0	0
Razem	71	66	50	56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Tabela nr 48. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby przed 16 r.ż. z podziałem na wiek i płeć

Wyszczególnienie	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:	60	56	35	43
a) ze względu na wiek				
0-3 lat	17	22	9	14
4-7 lat	14	14	9	10
8-16 lat	29	20	17	19
b) ze względu na płeć				
Kobieta	32	23	14	12
Mężczyzna	28	33	21	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Wśród wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych w okresie 4 lat największą grupę stanowiły dzieci w wieku 8-16 lat (43,8%), następnie w wieku 0-3 lat (32%). Ostatnią grupę ze względu na liczbę wydanych orzeczeń stanowiły dzieci a w wieku 4-7 lat (24,2%).

Tabela nr 49. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby przed 16 r.ż. z podziałem na przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
01- U	3	3	0	5	11
02 – P	7	1	3	4	15
03 – L	10	7	7	4	28
04 – O	3	1	1	1	6
05 – R	4	6	3	5	18
06 – E	4	3	1	3	11
07 – S	7	7	3	1	18
08 – T	3	4	0	1	8
09 – M	2	0	3	2	7
10 – N	5	3	2	8	18
11 – I	10	19	7	6	42
12 – C	2	2	5	3	12
Razem	60	56	35	43	194

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Legenda:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,
- 07-S – choroby układów oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo – płciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzeni enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

Wśród dzieci do 16 roku życia najwięcej orzeczeń wydano na przestrzeni czterech lat w związku z kodem 11-I, 03-L, 05-R, 07-S i 10-N. W roku 2016 ze względu na schorzenia 03-L najwięcej orzeczeń wydano dla dzieci w wieku 8-16 lat (6 dzieci), natomiast w przypadku 11-I były to dzieci w wieku 0-3 lat (5 dzieci). W roku 2017 ze względu na niepełnosprawność z kodu 03-L najwięcej dzieci było w wieku 0-3 lat (5 dzieci), z kodu 07-S dzieci w wieku 4-7 lat (5 dzieci), natomiast z kodu 11-I z 19 dzieci, aż 12 z nich było w wieku 0-3 lat. W roku 2018 w porównaniu do dwóch poprzednich lat orzeczono mniejszą liczbę dzieci. Ze względu na kod 03-L najwięcej dzieci było w wieku 4-7 lat (5 dzieci), z kodu 11-I dzieci w wieku 0-3 lat i 8-16 lat (po 3 dzieci). W roku 2019 najwięcej dzieci w wieku 0-3 lat otrzymało orzeczenia o niepełnosprawności ze względu na kod 10-N (4 dzieci), a w wieku 8-16 lat (4 dzieci) orzeczenia ze względu na kod 11-I.

Tabela nr 50 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby po 16 r.ż. na terenie powiatu

Wyszczególnienie	Rok 2016		Rok 2017		Rok 2018		Rok 2019	
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:	467	100%	490	100%	387	100%	498	100%
- stopień znaczny	122	26,1%	126	25,7	80	20,7%	158	31,8%
- stopień umiarkowany	259	55,5%	266	54,3	219	56,6%	274	55,0%
- stopień lekki	86	18,4%	98	20,0	88	22,7%	66	13,2%
Liczba wydanych orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	11		14		9		1	
Liczba wydanych orzeczeń o odmowie ustalenia niepełnosprawności	4		2		1		1	
Razem	482		506		397		500	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Wśród wydanych orzeczeń w zdecydowanej większości były to orzeczenia o zaliczeniu osoby do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Łącznie przez cztery lata wydano 1842 orzeczenia i właśnie orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności stanowiły 55,3 % wszystkich orzeczeń. Orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności stanowiły 26,4%, a z lekkim 18,3%.

Tabela nr 51 Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby po 16 r.ż. z podziałem na wiek i płeć

Wyszczególnienie		Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:		467	490	387	498
a) ze względu na wiek	16-25 lat	41	36	27	36
	26-40 lat	47	53	27	29
	41-60 lat	134	144	93	129
	60 i więcej	245	257	240	304
b) ze względu na płeć	Kobieta	237	254	193	265
	Mężczyzna	230	236	194	233

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Największą liczbę osób, które otrzymały orzeczenia o niepełnosprawności stanowiły osoby po 60 roku życia, a następnie osoby w wieku 41-60. Ze względu na płeć liczba orzeczeń w przypadku kobiet i mężczyzn jest na porównywalnym poziomie, choć w łącznej liczbie orzeczeń wydanych w ciągu czterech lat kobiety stanowiły 51,5%, natomiast mężczyźni 48,5%.

Tabela nr 52. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby po 16 r.ż. z podziałem na przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Razem
01- U	8	9	3	14	34
02 – P	54	47	31	34	166
03 – L	9	8	7	5	29
04 – O	8	8	0	7	23
05 – R	126	109	140	136	511
06 – E	3	5	4	8	20
07 – S	102	128	89	120	439
08 – T	10	21	8	20	59
09 – M	35	26	21	34	116
10 – N	89	98	67	89	343
11 – I	21	29	14	28	92
12 – C	2	2	3	3	10
Razem	467	490	387	498	1842

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Legenda:

- 01-U – upośledzenie umysłowe,
- 02-P – choroby psychiczne,
- 03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 04-O – choroby narządu wzroku,
- 05-R – upośledzenie narządu ruchu,
- 06-E – epilepsja,
- 07-S – choroby układów oddechowego i krążenia,
- 08-T – choroby układu pokarmowego,
- 09-M – choroby układu moczowo – pęciowego,
- 10-N – choroby neurologiczne,
- 11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzeni enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
- 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe

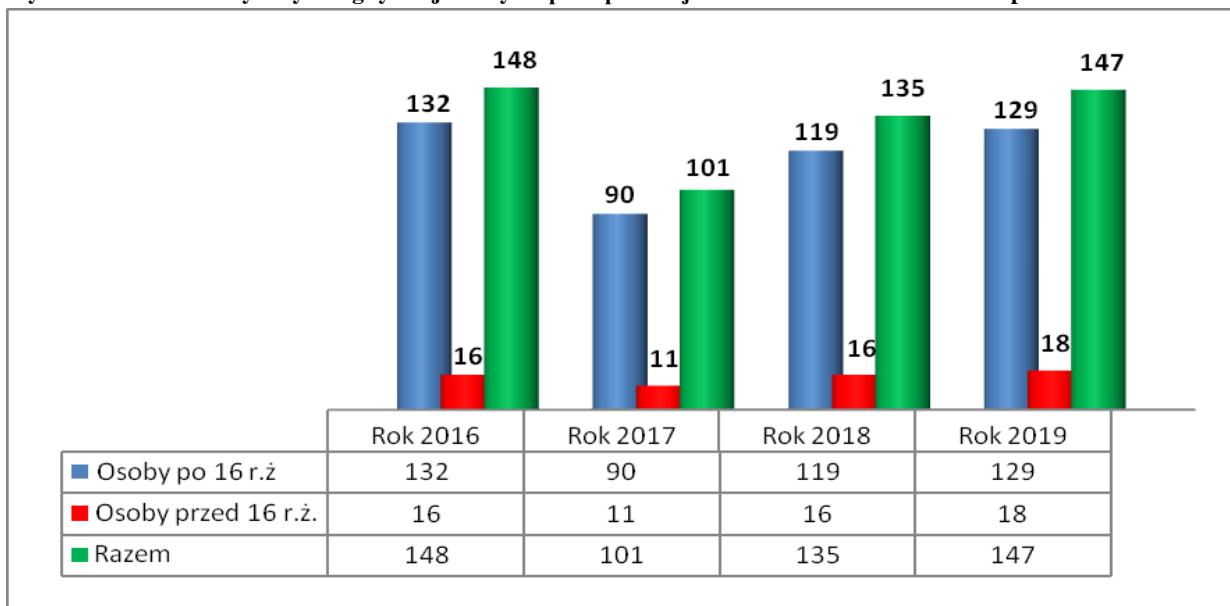
Tabela nr 53. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2019 – osoby po 16 r.ż. z podziałem na wykształcenie i zatrudnienie

Wyszczególnienie		Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019
Liczba wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w tym:		467	490	387	498
a) ze względu na poziom wykształcenia	mniej niż podstawowe	14	17	11	3
	Podstawowe	172	161	124	190
	Zasadnicze	151	169	153	162
	Średnie	100	114	82	112
	Wyższe	30	29	17	31
b) ze względu na zatrudnienie	osoba zatrudniona	62	78	29	28
	osoba bez zatrudnienia	405	412	358	470

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

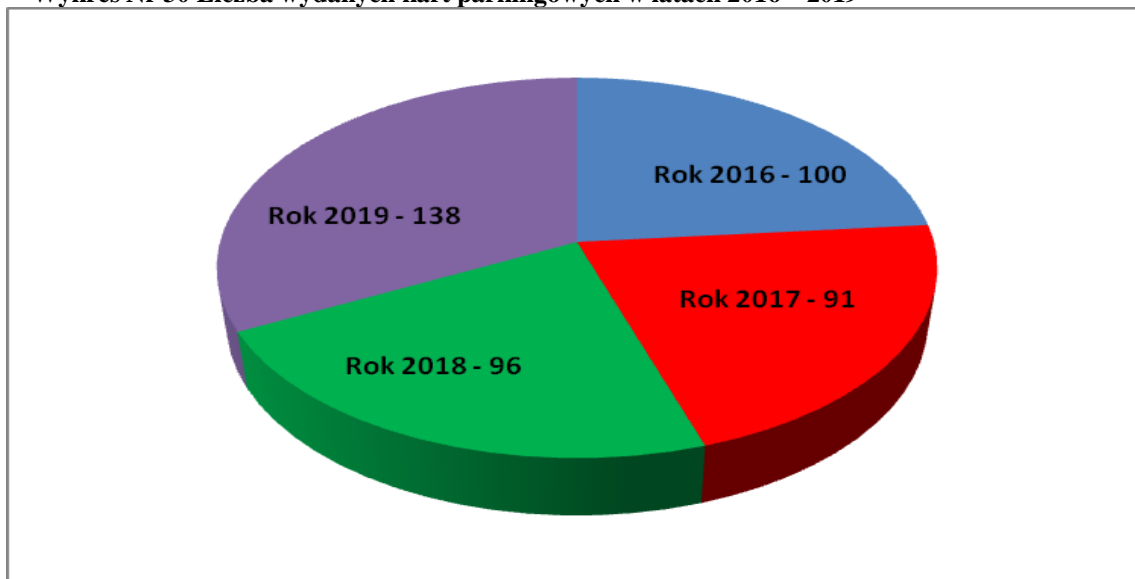

Wykres nr 29 Liczba wydanych legitymacji osoby niepełnoprawnej w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Wykres Nr 30 Liczba wydanych kart parkingowych w latach 2016 – 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Prognozę zmian w zakresie objętym strategią;

Widoczną tendencją jest to, że największą liczbę osób, które otrzymały orzeczenia o niepełnosprawności stanowią osoby po 60 roku życia, a następnie osoby w wieku 41-60. Ze względu na płeć liczba orzeczeń w przypadku kobiet i mężczyzn jest na porównywalnym poziomie, choć w łącznej liczbie orzeczeń wydanych w ciągu czterech lat kobiety stanowiły 51,5%, natomiast mężczyźni 48,5%. Ilość osób niepełnosprawnych w rejestrach urzędu w latach 2016-2019 w stosunku do ogółu bezrobotnych oscyluje wokół 7% (w latach 2010-2013 wskaźnik wynosił około 4%). To pokazuje, że aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością jest coraz większym wyzwaniem. Większość osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy zaliczane są do osób długotrwale bezrobotnych. Wśród osób niepełnosprawnych posiadających status osoby bezrobotnej również przeważają osoby długotrwale zarejestrowane. Charakterystyczne jest to, że najczęściej osoby niepełnosprawne, które zarejestrowane są w urzędzie pracy posiadają niski poziom wykształcenia – głównie osoby niepełnosprawne poszukujące pracy (gimnazjalne i niższe posiada prawie połowa z nich). Wśród osób bezrobotnych - niepełnosprawnych dominuje wykształcenie zasadnicze zawodowe oraz gimnazjalne i niższe.

Kierunki interwencji:

- aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnością
- wsparcie umożliwiające osiągnięcie samodzielności życiowej osób z niepełnosprawnością.

8.0. Wsparcie instytucjonalne na terenie Powiatu Proszowickiego

8.1 Domy Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Na terenie powiatu proszowickiego funkcjonują dwa Domy Pomocy Społecznej:

- 1) Dom Pomocy Społecznej w Łyszkowicach – przeznaczony dla 145 osób przewlekle psychicznie chorych.
- 2) Dom Pomocy Społecznej w Pieczonogach – przeznaczony dla 30 osób przewlekle somatycznie chorych.

Dom Pomocy Społecznej im. Adama Chmielowskiego w Łyszkowicach funkcjonujący od 1952 roku jest jednostką organizacyjną działającą w formie jednostki budżetowej powiatu proszowickiego. Dom jest placówką stacjonarną pobytu stałego zapewniającą całodobową opiekę 145 osobom dorosłym przewlekle psychicznie chorym.

Dom Pomocy Społecznej im. św. Matki Teresy z Kalkuty w Pieczonogach funkcjonujący od 2003r. jest jednostką prowadzoną przez Rzymsko – Katolicką Parafię Św. Stanisława bpa, w Radziemicach na zlecenie powiatu proszowickiego. Dom jest placówką pobytu stacjonarnego zapewniającą całodobową opieką dla 30 osób przewlekle somatycznie chorych.

Domy zapewniają mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby zgodnie z obowiązującym standardem świadczonych usług w zakresie:

- 1) potrzeb bytowych – zapewnienie odpowiednich standardów odnośnie miejsca zamieszkania, wyżywienia, odzieży, utrzymania czystości.
- 2) potrzeb opiekuńczych – udzielanie pomocy w podstawowych czynnościach życiowych w załatwianiu spraw osobistych oraz pielęgnacji.
- 3) potrzeb wspomagających – podnoszenie sprawności i aktywizowanie poprzez prowadzenie działalności rehabilitacyjnej a także zajęć z zakresu terapii zajęciowej. Mieszkańcy mieli możliwość zaspokojenia potrzeb religijnych. Prowadzone były działania zmierzające do

usamodzielnienia mieszkańców, utrzymania i rozwijania kontaktów z rodziną, do rozwoju samorządności, a także przestrzegania praw mieszkańców i dostępności do nich.

8.2 Środowiskowe Domy Samopomocy

Środowiskowe domy samopomocy są ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych systematycznie rośnie. Udzielanie pomocy, opieki i wsparcia takim osobom oraz ich rodzinom, wobec wzrastającej liczby osób dotkniętych schorzeniami psychicznymi staje się istotnym problemem ochrony zdrowia Polaków.

Na terenie powiatu proszowickiego funkcjonują dwa Środowiskowe Domy Samopomocy prowadzone na zlecenie powiatu proszowickiego:

- 1) Środowiskowy Dom Samopomocy w Proszowicach wraz z filią - dla 63 osób
- 2) Środowiskowy Dom Samopomocy w Pałeczniczy z siedzibą w Winiarach – dla 30 osób.

Oba Ośrodki Wsparcia są przeznaczone dla:

- typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- typ B – dla osób upośledzonych umysłowo
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Środowiskowe domy świadczą usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Proszowicach działa od 2000r. w strukturach Caritas Diecezji Kieleckiej. Placówka działa na zlecenie powiatu proszowickiego. Jest to placówka wsparcia dziennego. Środowiskowy Dom Samopomocy w Proszowicach funkcjonuje w dwóch budynkach. Pierwszy budynek usytuowany jest przy ul. 3 Maja 2, a drugi przy ul. Kolejowej 4. Budynki dostosowane są do osób niepełnosprawnych.

Budynki są usytuowane w miejscach zapewniających bezpieczeństwo i spokój uczestników zajęć.

Terapia zajęciowa prowadzona jest w następujących pracowniach:

- a) plastycznej i rękodzieła artystycznego,
- b) stolarsko – technicznej,
- c) kulinarnej,

- d) komputerowej,
- e) krawieckiej,
- f) ceramicznej,
- g) hortiterapii – w Terapeutycznym Ogrodzie Biblijnym oraz w miniogrodach sensorycznych i na ścieżce sensorycznej pracowni rehabilitacyjnej.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Pałeczniczy działa od 2004r. Prowadzenie Domu zostało zlecone przez powiat proszowicki – Gminie Pałecznicza. Jest to placówka wsparcia dziennego. W 2019r. ośrodek zmienił lokalizację i obecnie mieści się w Winiarach. Środowiskowy Dom Samopomocy usytuowany jest w jednym, piętrowym budynku dostosowanym do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na parterze budynku znajduje się dzienny ośrodek dla seniorów, natomiast na piętrze znajduje się ŚDS. Budynek usytuowany jest w miejscu zapewniającym bezpieczeństwo i spokój uczestników zajęć, jest pozbawiony barier architektonicznych, wyposażony w udogodnienia umożliwiające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym i prowadzenie zajęć (winda, podjazdy, oporęczowanie).

Terapia zajęciowa prowadzona była w następujących pracowniach:

- a) pracownia gospodarstwa domowego,
- b) pracownia plastyczna,
- c) pracownia stolarska,
- d) warsztat gospodarczy,
- e) kącik komputerowy.

W obu ośrodkach wsparcia prowadzone są zajęcia indywidualne obejmujące bezpośredni kontakt z uczestnikiem. Natomiast zajęcia grupowe kładą nacisk na poprawę funkcjonowania uczestników w relacjach z innymi ludźmi. Obie formy zajęć są uzupełnieniem do terapii zajęciowej.

8.3 Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to jednostki instytucjonalnego wsparcia, które realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości.

Na terenie Powiatu Proszowickiego działa jeden Warsztat Terapii Zajęciowej przy DPS

w Łyszkowicach, który działa od 1999r.

Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej finansowana jest ze środków publicznych w ramach Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (90%) oraz ze środków, pochodzących z budżetu powiatu proszowickiego (10%)

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Łyszkowicach swoim wsparciem obejmują 25 uczestników. Warsztat Terapii Zajęciowej w Łyszkowicach realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy każdego uczestnika, do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Warsztat jest placówką pobytu dziennego.

Terapia zajęciowa uczestników odbywała się w 5- osobowych grupach terapeutycznych prowadzonych przez jednego terapeutę na przystosowanych stanowiskach pracy do psychofizycznych sprawności uczestników. Zajęcia przystosowujące odbywają się w pięciu pracowniach. Równorzędnie w ramach terapii dla każdego z uczestników prowadzona jest rehabilitacja leczniczo- ruchowa oraz psychoterapia oparta na indywidualnych lub grupowych spotkaniach z psychologiem.

8.4 Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Od 2019r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej funkcjonuje w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Ponadto powiat proszowicki zakupił mieszkanie, które przeznaczone zostało na zapewnienie schronienia osobie/ rodzinie, wymagającej tej formy wsparcia.

W ramach OIK prowadzone jest specjalistyczne poradnictwo indywidualne psychologiczne, prawne oraz pedagogiczne. Prowadzone są również zajęcia grupowe: warsztaty edukacyjno – rozwojowe dla dzieci i młodzieży, warsztaty edukacyjne dla rodziców. Została uruchomiona grupa wsparcia dla osób doznających przemocy, grupa rozwojowa dla kobiet oraz grupa wsparcia dla członków ZI ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

8.5 Mieszkanie chronione

Mieszkanie chronione jest świadczeniem niepieniężnym z pomocy społecznej.

Pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki. Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej

przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia albo zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. W roku 2019 zostało zakupione mieszkanie chronione treningowe, które przeznaczone zostało dla usamodzielnionych wychowanków pieczy zastępczej.

IX. Edukacja

Na terenie powiatu proszowickiego funkcjonują 2 szkoły ponadpodstawowe - Zespół Szkół w Proszowicach oraz Zespół Szkół w Piotrkowicach Małych. Powiat proszowicki jest organem prowadzącym dla tych szkół. Ofertę edukacyjną uzupełnia Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, dla którego powiat jest organem dotującym. Do szkół ponadpodstawowych uczęszcza ponad 1000 uczniów i słuchaczy.

W Zespole Szkół w Proszowicach kładziony jest nacisk na rozwój kształcenia ogólnego oraz zachowanie kierunków dotychczasowego kształcenia zawodowego w technikum oraz dalsze działanie klas wielozawodowych w Branżowej Szkole I stopnia z kształceniem praktycznym u pracodawców.

Tabela nr 54 Zespół Szkół w Proszowicach

Profile	Liczba uczniów			
	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020
Liceum Ogólnokształcące	168	141	126	181
Technikum	107	108	115	146
ZSZ / Branżowa Szkoła I stopnia	158	149	141	189
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	59	38	52	60
Razem	492	436	434	576
Kadra nauczycielska	34	31	30	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Proszowicach

Natomiast w Zespole Szkół w Piotrkowicach Małych rozwija się kształcenie zawodowe, w tym z wieloma kierunkami kształcenia zawodowego rolniczego zarówno w technikum jak i Branżowej Szkole I stopnia. W 2020r. została uruchomiona szkoła Branżowa II stopnia, która pozwala na uzyskanie średniego wykształcenia, a w dalszej kolejności również wyższego.

Tabela nr 55 Zespół Szkół w Piotrkowicach Małych

Profile	Liczba uczniów			
	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020
Technikum	273	277	271	367
ZSZ / Branżowa Szkoła I stopnia	72	62	34	45
Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych	44	14	0	0
Razem	389	353	305	412
Kadra nauczycielska	39	34	34	31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Obywatelskich Starostwa Powiatowego w Proszowicach

Na terenie powiatu proszowickiego funkcjonuje Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, która zapewnia kompleksową pomoc psychologiczno – pedagogiczną i psychoedukacyjną dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom, poprzez podejmowanie działań zgodnych z jej zadaniami. Poradnia swoją pomocą obejmowała ok. 60 publicznych i niepublicznych placówek oświatowych, do których uczęszczało ok. 5 tysięcy dzieci i młodzieży.

Działania realizowane przez Poradnię:

a) diagnozowanie dzieci i młodzieży:

- diagnoza psychologiczna, pedagogiczna, logopedyczna, socjoterapeutyczna, funkcjonalna małego dziecka, funkcjonowania rodziny, zawodoznawcza,

b) udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzinom bezpośredniej pomocy psychologiczno – pedagogicznej:

- terapia pedagogiczna,

- terapia psychologiczna,

- terapia logopedyczna,

- socjoterapia,

- zajęcia dla dzieci z trudnościami w uczeniu się matematyki,

- terapia poznawczo –behawioralna,
  - indywidualny trening metodą biofeedback,
  - zajęcia wczesnego wspomagania rozwoju dziecka,
  - rodziny miały możliwość korzystania z systemowej terapii rodzin, „Uniwersytetu dla rodziców”,
  - podejmowane były interwencje kryzysowe w różnych sprawach zarówno na terenie domu, szkoły oraz Poradni,
  - funkcjonowanie na terenie Poradni Punktu Informacji Zawodowej, Punktu dla Dyslektyków, Punktu Socjoterapeutycznego i Psychoedukacyjnego,
  - w codziennej pracy pracownicy pedagogiczni udzielali porad i konsultacji rodzicom, pracownikom pomocy społecznej, a także z pracownikom szkół i przedszkoli działających na terenie powiatu,
- c) realizowanie działań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczo – edukacyjną funkcje przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych:
- specjaliści Poradni współpracowali z placówkami oświatowymi z powiatu proszowickiego, na terenie placówek prowadzone były: warsztaty dla uczniów, obserwacje dzieci w przedszkolach, przesiewowe badania logopedyczne, badania sondażowe wykrywające ryzyko dysleksji, konsultacje dla nauczycieli, pedagogów i psychologów szkół, pogadanki dla rodziców, szkolenia rad pedagogicznych,
  - na terenie szkół brali udział w pracach zespołów nauczycieli dokonujących okresowej wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania uczniów, w placówce wykonywali pogłębione diagnozy, analizowali funkcjonowanie uczniów w celu wydania opinii o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia,
  - działaniem wspierającym wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola i szkoły było coroczne organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia dla pedagogów/psychologów, logopedów i nauczycieli przedszkoli,
  - corocznie organizowane były i prowadzone konferencje o zasięgu powiatowym (dla polonistów, matematyków, nauczycieli przedszkoli, doradców zawodowych, wychowawców klas VIII i III gimnazjum).

Tabele nr 56. Liczba osób objętych wsparciem w latach 2016- 2019 na terenie powiatu proszowickiego

	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Liczba osób objętych wsparciem, w tym:	612	492	574	382
- dzieci w wieku przedszkolnym	108	40	93	31
- uczniowie szkół podstawowych	408	422	466	345
- uczniowie gimnazjów	88	25	7	0
- uczniowie szkół ponadpodstawowych/ ponadgimnazjalnych	8	5	8	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Proszowicach

Tabela nr 57. Formy pomocy bezpośredniej udzielonej w latach 2016 – 2019 na terenie powiatu

Opinie wydane w sprawie:	Rok szkolny		
	2016/2017	2017/2018	2018/2019
- wczesnego wspomaganie rozwoju	21	12	17
- przyspieszenia obowiązku szkolnego	5	2	1
- odroczenia obowiązku szkolnego	3	3	2
- dostosowania wymagań edukacyjnych	136	112	133
- objęcia dziecka pomocą psych-ped. w przedszkolu	1	2	19
- objęcia dziecka pomocą psych-ped. w szkole lub placówce oświatowej	107	37	7
- inne opinie związane z kształceniem i wychowywaniem dziecka	9	2	0
- specyficznych trudności w uczeniu się	70	41	70
- zindywidualizowanej ścieżki kształcenia	0	4	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Proszowicach

X. Wyniki badań ankietowych mieszkańców powiatu

Dokonując diagnozy problemów społecznych występujących na terenie powiatu proszowickiego wykorzystano poza analizą danych zastanych również informacje pozyskane od mieszkańców powiatu. Mieszkańcy powiatu proszowickiego poprzez wypełnienie ankiet mieli możliwość wypowiedzieć się w zakresie potrzeb społecznych powiatu proszowickiego. Wpłynęło 200 wypełnionych ankiet. W badaniu brało udział 154 kobiet oraz 46 mężczyzn. Największa grupa (97 osób) były to osoby powyżej 60 roku życia tylko 4 osoby do 20 roku życia. Ponad 36% badanych posiadało wykształcenie średnie, najmniejszy odsetek badanych (12%) miał wykształcenie podstawowe. Prawie 50% ankietowanych to emeryci. Biorąc pod uwagę skład grupy badawczej za naturalne należy uznać, że w opinii ankietowanych za najistotniejszy problem społeczny występujący na terenie powiatu uznano niepełnosprawność i długotrwałą chorobę. Za równie ważne uznano; alkoholizm i bezrobocie. Konsekwentnie, badani główne za przyczyny problemów opiekuńczo – wychowawczych występujących w rodzinach na terenie powiatu proszowickiego uznali niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, jako następne wskazali rozpad rodziny i uzależnienie. Za najczęściej występujące problemy osób niepełnosprawnych na terenie powiatu proszowickiego ankietowani wskazali: bariera psychiczna osób niepełnosprawnych przed brakiem akceptacji ze strony środowiska oraz bariery architektoniczne. Działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym na terenie powiatu proszowickiego, zdaniem ankietowanych to:

- zwiększenie pomocy specjalistycznej dla osób niepełnosprawnych
- więcej miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- likwidacja barier architektonicznych

Osoby ankietowane wskazały na następujące problemy społeczne dotyczące osób starszych na terenie powiatu proszowickiego:

- niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego
- samotność, brak wsparcia ze strony rodziny
- bariery ekonomiczne (związane z wysokim kosztem leczenia, itp.)
- brak poczucia bezpieczeństwa

Kierunki działań mające na celu rozwiązywanie problemów osób starszych na terenie powiatu proszowickiego wskazane przez osoby ankietowane:

- powoływanie instytucji wspomagających kształcenie, doksztalcanie i rozwijanie zainteresowań wśród osób starszych
- wspieranie organizacji seniorskich, w tym zwłaszcza organizacji samopomocy
- dostępność do specjalistycznego poradnictwa
- poprawa dostępności usług opiekuńczych

Kierunki działania mające na celu poprawę sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo na terenie powiatu proszowickiego wskazane przez ankietowanych:

- pomoc terapeutyczna, specjalistyczne poradnictwo
- większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych
- praca socjalna w środowisku
- zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę
- zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego
- zwiększenie aktywności zawodowej

Przyczyny występowania negatywnych zjawisk społecznych u dzieci i młodzieży na terenie powiatu proszowickiego w świetle badań ankietowych:

- kryzys rodziny (zaniedbania, brak więzi rodzinnych, brak promowania pozytywnych wzorców)
- przeciążenie pracą rodziców (częste delegacje, praca za granicą)
- załamanie się systemu wartości etycznych i norm moralnych
- przemoc w rodzinie
- brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego
- łatwy dostęp do narkotyków, alkoholu, leków i innych środków

Kierunki działania mające na celu rozwiązanie problemów dzieci i młodzieży na terenie powiatu proszowickiego

- tworzenie miejsc, w których dzieci i młodzież uczyłyby się efektywnego gospodarowania wolnym czasem
- organizacja zajęć pozaszkolnych
- kampanie i programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży

Wśród ankietowanych 39 osób potwierdziło, że zna przypadki występowania zjawiska przemocy, a 58 osób słyszało o takiej sytuacji. Natomiast 56 osób nie spotkało się w swoim najbliższym otoczeniu ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Z kolei 47 osób nie słyszało o takim przypadku. Wskazane kierunki wsparcia dla osób i rodzin doświadczających przemocy w świetle badań ankietowych:

- zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (np. poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne)
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą schronienia w ośrodku wsparcia

Ankietowani wskazali na potrzebę rozbudowy sieci instytucjonalnego wsparcia na terenie powiatu proszowickiego poprzez organizację na terenie powiatu:

- wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego
- mieszkania chronione dla dzieci opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze
- mieszkania dla osób niepełnosprawnych
- ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych (np. dom dziennego pobytu, środowiskowy dom samopomocy),
- domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- mieszkania dla ofiar przestępstw
- ZAZ, ZPCH, placówka opiekuńczo – wychowawcza, spółdzielnia socjalna, dps, uniwersytet III wieku, ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy

Pozostałe informacje dotyczące badań ankietowych zostały zwarte w załączniku nr 2

XI. Analiza SWOT

Przy opracowaniu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego zastosowano analizę SWOT.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, stanowi ważną część diagnozy. Pozwala ona ocenić wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju. Umożliwia zaprezentować oraz dokonać analizy atutów i słabości badanej powiatu wobec szans i zagrożeń kreowanych przez otoczenie. Ułatwia wyznaczenie priorytetów i jest „drogowskazem” do działania. Opiera się na diagnozie i grupuje problemy na słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia.

Jego schemat klasyfikacyjny wygląda następująco:

- wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths);
- wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses);
- zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities);
- zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

W piśmiennictwie istnieją co najmniej trzy ujęcia, wyjaśniające czym różni się górna połowa macierzy od dolnej (a więc *mocne strony* od *szans*, a *słabe strony* od *zagrożeń*).

- W niektórych wykładniach mówi się: *mocne strony* i *słabe strony*, to czynniki wewnętrzne, *szanse* i *zagrożenia* – to czynniki zewnętrzne;
- W innej interpretacji: *mocne strony* i *słabe strony* to cechy stanu obecnego, a *szanse* i *zagrożenia*, to spodziewane zjawiska przyszłe.
- Wreszcie u niektórych autorów: *mocne strony* i *słabe strony* to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a *szanse* i *zagrożenia*, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Analiza SWOT daje wartościowy rezultat analityczny przy zastosowaniu każdego z trzech wymienionych ujęć, pod warunkiem, że jest ono stosowane konsekwentnie i świadomie.

Na potrzeby poniższej analizy została przyjęta wykładnia trzecia – czyli szanse i zagrożenia zostały potraktowane jako czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu.

Analiza została przeprowadzona w oparciu :

- Raporty i dane statystyczne
- Analizę zapisów powiatowych programów społecznych
- Informację uzyskane od instytucji i organizacji funkcjonujących w sferze społecznej w powiecie.

Ten rodzaj analizy pozwala ocenić możliwości jakim dysponuje powiat, jakie posiada zasoby oraz jakie są potrzeby środowiska lokalnego.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym środków unijnych, na realizację zadań z zakresu polityki społecznej, - realizacja programów osłonowych (np. Opieka wytchnieniowa, Asystent osobisty osoby niepełnosprawne), - funkcjonowanie dps i placówek wsparcia dziennego, - współpraca różnych jednostek z terenu powiatu w celu realizacji zadań w obszarze polityki społecznej, pieczy zastępczej, wsparcia inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych - funkcjonowanie mieszkania chronionego treningowego oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej, - wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, - funkcjonowanie rodzin zastępczych, w tym zawodowych, - dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych i wychowanków pieczy zastępczej, w tym wsparcie psychologiczne, prawne, pedagogiczne i socjalne, - wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i zespołu ds. rodzinnej pieczy zastępczej; - współpraca z innymi powiatami w kwestii umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, - realizacja ze środków PFRON zadań z rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz programów celowych, - cykliczne imprezy sportowe, kulturalne, rekreacyjne i turystyczne dla osób niepełnosprawnych organizowane na terenie Powiatu Proszowickiego - postępująca zmiana świadomości społecznej – przełamywanie stereotypów dot. osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak spójności i stabilizacji przepisów prawnych, - zbyt mała liczba wolontariuszy, w tym do pracy w pieczy zastępczej i wsparcia osób niepełnosprawnych, - niewystarczająca obsada kadrowa w JST - niewystarczające warunki lokalowe PCPR, - brak osób chętnych do tworzenia nowych rodzin zastępczych; - brak rodzin pomocowych; - brak propozycji pracy dla usamodzielnianych wychowanków; - mała ilość organizacji pozarządowych działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, - długotrwałe uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej, - brak chęci rodziców biologicznych do poprawy swojej sytuacji głównie w sferze opiekuńczo – wychowawczej; - bariery ekonomiczne (niskie dochody osób niepełnosprawnych) - niedostateczna wysokość środków otrzymywanych z PFRON - brak ZAZ na terenie Powiatu - brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego - niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych utrudniający podjęcie zatrudnienia - mało miejsc dla osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy jak również zakładów pracy chronionej - niska aktywność osób bezrobotnych niepełnosprawnych na rynku pracy - słaba sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz osób w trudnej sytuacji na rynku pracy, w

<ul style="list-style-type: none"> - aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, klubów Senior – Wigor, Senior +, - diagnozowanie problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie - realizacja projektów dla bezrobotnych długotrwale, 50+, niepełnosprawnych, - rozwinięta współpraca instytucji w zakresie wsparcia inicjatyw na rzecz osób bez pracy w tym niepełnosprawnych (urząd pracy, ośrodki pomocy społecznej, pcp, pracodawcy) - dostęp do informacji o realizowanych działaniach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem - współpraca PPP z placówkami oświatowymi - szkoła podstawowa z oddziałami integracyjnymi - wykwalifikowana kadra PPP, stale podnosząca swoje kwalifikacje, - budynek PPP, dostosowany dla osób niepełnosprawnych, - współpraca PPP ze szkołami, przedszkolami i innymi placówkami powiatowymi 	<p>tym z niepełnosprawnością</p> <ul style="list-style-type: none"> - słabo rozwinięta spółdzielczość socjalna jako miejsce pracy dla osób w trudnej sytuacji - niska świadomość pracodawcy o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych psychicznie - postępujący proces starzenia się społeczeństwa, - zbyt mała liczba pracowników PPP przy dużym zapotrzebowaniu na pomoc psychologiczno – pedagogiczno - logopedyczną - brak osób chętnych do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy
Szanse	Zagrożenie
<ul style="list-style-type: none"> -działania promujące rodzinną pieczę zastępczą; - dostęp do środków unijnych; - udział w programach i projektach organizowanych przez MRiPS; - współpraca z OA, - praca z rodzicem biologicznym, - podnoszenie kwalifikacji przez pracowników. - fundusze pochodzące ze środków unijnych - współpraca między powiatem a gminami - połączenie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych - upowszechnienie i rozwój pracy zdalnej szczególnie dla osób o ograniczonych możliwościach poruszania się - Krajowy Fundusz Szkoleniowy pozwalający na utrzymanie w zatrudnieniu 	<ul style="list-style-type: none"> - brak chętnych rodzin do sprawowania funkcji rodziny zastępczej; - mała liczba funkcjonujących rodzin zastępczych zawodowych; - wypalenie zawodowe rodzin zastępczych; - powrót osoby po opuszczeniu pieczy zastępczej do dysfunkcyjnego środowiska; - problemy wychowawcze w pieczy zastępczej; - przeciągające się postępowania sądowe dot. małoletnich dzieci; - wypalenie zawodowe pracowników. - ograniczenie środków finansowych PFRON na realizację zadań z rehabilitacji społecznej i zawodowej, - wzmocnienie postaw wyuczonej bezradności oraz

<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie podmiotów ekonomii społecznej zatrudniających osoby niepełnosprawne, także przy zadaniach publicznych - likwidacja barier architektonicznych, transportowych w placówkach publicznych ze środków zewnętrznych - wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. - możliwość tworzenia wolontariatu przy realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych, - wzrost świadomości pracowników samorządowych, dotyczący problematyki osób niepełnosprawnych - rosnąca świadomość społeczna w zakresie integracji osób niepełnosprawnych - postęp w medycynie i rehabilitacji wielu chorób, - podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy – poradnictwo specjalistyczne, program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy, grupy wsparcia dla osób doznających przemocy, - prowadzenie działań profilaktycznych, akcji społecznych - stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,	<p>uzależnienia od programów pomocowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - pogorszenie sytuacji lokalnych przedsiębiorców w wyniku COVID skutkujące redukcją zatrudnienia - niski status materialny osób niepełnosprawnych - starzenie się społeczeństwa - spowolnienie gospodarcze - stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych w pracy (mniejsza wydajność pracy) - ukrywanie przez osoby niepełnosprawne swojej niepełnosprawności z powodu strachu przed utratą pracy, - zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - wypalenie zawodowe osób udzielających wsparcia. - trudności z pozyskaniem środków własnych dla uczestnictwa w programach unijnych i pozostałych, - nadmierna biurokracja w dystrybucji środków finansowych - tendencje do przesuwania rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych do systemu pomocy społecznej, - niedoskonałość i nadmiar przepisów prawnych - częste zmiany przepisów dotyczące osób niepełnosprawnych - brak wykwalifikowanej kadry do pozyskiwania środków unijnych - brak wiedzy i świadomości lekarzy na temat pomocy finansowej PFRON - niewystarczająca liczba specjalistów PPP - ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej, - trudność w odizolowaniu sprawców od ofiar, - migracja osób młodych
---	---

Część programowa

XII. Cele i kierunki działania

Realizacja założeń Powiatowej Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 będzie możliwa poprzez podejmowanie szeregu różnych działań o charakterze informacyjnym, wspierającym, edukacyjnym, profilaktycznym na rzecz mieszkańców powiatu proszowickiego. Biorąc pod uwagę istniejące na terenie powiatu proszowickiego problemy społeczne wyodrębniono 4 obszary, określono następujące cele i kierunki działania:

Obszary działań strategicznych

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych oraz analizy SWOT określono następujące obszary działań strategicznych:

- I. Wspieranie i rozwój systemu pieczy zastępczej
- II. Przeciwdziałanie skutkom przemocy w rodzinie, przestępczości.
- III. Aktywizacja i wsparcie osób z niepełnosprawnością
- IV. Aktywizacja osób bezrobotnych w powiecie proszowickim

Cel główny: Systemowe podejście do rozwiązywania problemów społecznych, przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych mieszkańców powiatu proszowickiego oraz do działań profilaktycznych, mających na celu zapobieganiu występowaniu problemów społecznych.

Cel strategiczny I. Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie proszowickim

Cel strategiczny II. Rozwój systemu wspierania osób starszych i niepełnosprawnych

Cel strategiczny III. Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cel strategiczny IV. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu proszowickiego

Cel strategiczny I. Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie proszowickim

Dziecku, któremu rodzina biologiczna nie jest w stanie zapewnić opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Rodzina zastępcza jest szansą na wzrastanie dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych. Należy kłaść nacisk na rozwijanie rodzinnych form opieki zastępczej oraz kompleksową pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie funkcjonujących rodzin przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki. Rodzice zastępczy, aby właściwie pełnić powierzoną im funkcję powinni być wspierani przez instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny.

Działania podejmowane przez powiat proszowicki w zakresie realizacji w/w celu strategicznego zostały zawarte w „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2021 – 2023” i będą kontynuowane w latach 2024 – 2026.

Podstawą działania tego celu są zadania wskazane w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Cel operacyjny	Zadania / działania	Wskaźnik docelowy	Realizatorzy – Partnerzy	Termin realizacji	Źródło finansowania	Kwota realizacji
Cel 1 Promowanie rodzinnych form pieczy	Prowadzenie akcji informacyjnej o formach rodzicielstwa zastępczego:	Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych - 6	PCPR - OPS - Szkoły, - Ośrodki Adopcyjne, - organizacje pozarządowe, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - podmioty lecznicze, - media, - samorządy gminne, - parafie, - środowisko lokalne - rodziny zastępcze	2021-2026 (dla wszystkich realizowanych celów)	budżet państwa, budżet powiatu, dotacje celowe, środki UE	7 381 248 (kwota łączna dla wszystkich celów operacyjnych)
	Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	Liczba pozyskanych kandydatów - 6 Liczba nowoutworzonych rodzin zastępczych - 5 Liczba szkoleń - 3				
	Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny w celu pozyskania kandydatów.	Liczba współpracujących instytucji - 55				
Cel 2 Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	Zapewnienie różnorodnych form wsparcia dla rodzin zastępczych	Liczba zorganizowanych równych form wsparcia dla rodzin zastępczych - 10	PCPR – Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, - Samorząd powiatowy, - Samorządy gmin, - Ośrodki Pomocy Społecznej,		budżet państwa, budżet powiatu, budżety gmin, dotacje celowe, środki UE , budżety innych powiatów	

	Finansowanie pieczy zastępczej.	Liczba wypłaconych poszczególnych świadczeń dla rodzin zastępczych - 3800	- organizacje pozarządowe, - Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, - Rodziny zastępcze, - Szkoły,			
	Zapewnienie dziecku wsparcia po umieszczeniu w pieczy zastępczej	Liczba rodzin objętych specjalistycznym wsparciem i rodzaje tego wsparcia - 20 Liczba dzieci objętych wsparciem - 50 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej - 30	- wolontariusze, - rodziny pomocowe, - osoby do pomocy w opiece nad dzieckiem, - Ośrodki Adopcyjne, - podmioty lecznicze, - specjaliści			
	Utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej rodzinnego typu	Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej - 10				
Cel 3 Pomoc i wsparcie usamodzielnianych wychowanków opuszczających rodziny zastępcze	Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	Liczba form wsparcia dla wychowanków - 5 Liczba osób, którym udzielono pomocy - 15	PCPR - opiekunowie usamodzielnienia - szkoły, - specjaliści, - PUP - rodzice biologiczni		budżet państwa, budżet powiatu, budżety gmin, środki UE	

	Wzmocnienie procesu usamodzielnienia i kompetencji społecznych wychowanków	Liczba wypłaconych świadczeń - 500 Liczba utworzonych IPU - 10			
	Prowadzenie mieszkania chronionego dla wychowanków.	Liczba wychowanków mieszkających w mieszkaniu chronionym - 5			
Cel 4 Współpraca z rodziną biologiczną celem powrotu dziecka do środowiska rodzinnego	Koordynowanie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,	Liczba instytucji współpracujących - 30 Liczba zorganizowanych spotkań (np. okresowych ocen, spotkań z asystentami rodzin) - 70	PCPR - OPS/ asystenci rodzin, - Policja, - Szkoły, - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, - kuratorzy, - specjaliści, - rodziny zastępcze - rodzice biologiczni		budżet PCPR
	Pomoc w przywróceniu równowagi w rodzinie biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Liczba zorganizowanych spotkań rodziców biologicznych z dziećmi - 40 Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej - 10 Liczba warsztatów szkoleń dla rodziców biologicznych			

		- 24 Liczba rodziców korzystających z różnych form pomocy - 42			
Cel 5. Podnoszenie jakości świadczonych usług w zakresie pieczy zastępczej	Doskonalenie umiejętności oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników podmiotów realizujących zadania z zakresu wsparcia i pomocy systemu pieczy	Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach - 108 Liczba spotkań z innymi pracownikami systemu pieczy zastępczej - 72	PCPR - OIK - OPS - organizacje pozarządowe, - firmy szkoleniowe, - ROPS		budżet PCPR dotacje celowe, środki UE
	Prowadzenia wsparcia psychologicznego dla pracowników PCPR	Liczba udzielonych porad - 24			
	Realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej	Liczba sprawozdań - 6			

Cel strategiczny II. Rozwój systemu wspierania osób starszych i niepełnosprawnych

W społeczeństwie powiatu proszowickiego zwiększa się liczba osób niepełnosprawnych i starszych. Konieczne jest więc stworzenie warunków, które prowadzić będą do zwiększenia integracji ze środowiskiem lokalnym, a w efekcie poprawy życiowej samodzielności osób z niepełnosprawnością i osób starszych, jak również ich rodzin oraz do wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Ważne jest również podjęcie działań mających na celu zwiększenie dostępu do wczesnej rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych, jak również objęcie wsparciem uch rodzin.

Działania podejmowane przez Powiat Proszowicki w zakresie realizacji w/w celu strategicznego zostały zawarte w „Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2026”.

Cel główny:

Wyrównywanie szans i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej oraz zapewnienie poszanowania praw osób z niepełnosprawnością

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na
lata 2021 - 2026

Cel operacyjny	Zadania / działania	Wskaźnik docelowy	Realizatorzy – Partnerzy	Termin realizacji	Źródło finansowania	Kwota realizacji
Cel 1: Podejmowanie działań w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka z niepełnosprawnością	Prowadzenie wczesnej kompleksowej profilaktyki niepełnosprawności, przygotowanie i pomoc rodzinom w rehabilitowaniu dziecka w domu oraz świadomym, prawidłowym pielęgnowaniu dziecka	Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie - 20 Liczba udzielonego wsparcia - 40	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Rodzice dzieci z niepełnosprawnością, - organizacje pozarządowe, - Szkoły, - organizacje pozarządowe, - specjaliści	2021-2026 (dla wszystkich realizowanych celów)	budżet państwa, budżet powiatu,	98 187 962 (kwota łączna dla wszystkich celów operacyjnych)
	Udzielenie wsparcia rodzicom w tworzeniu jak najlepszych warunków dla jego rozwoju					
	Objęcia dzieci w przedszkolu pomocą psych-ped. w przedszkolu					
Cel 2 Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym	Realizacja działań w ramach zadań dofinansowanych ze środków PFRON	Liczba realizowanych programów - 4 Liczba osób objętych opieką wytchnieniową - 10 Liczba osób objętych wsparciem w ośrodkach wsparcia - 330	PCPR - samorząd powiatowy, - samorządy gmin - PFRON - organizacje pozarządowe - Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności,		budżet państwa, budżet powiatu, budżety gmin, PFRON, środki zewnętrzne	
	Realizacja programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych					

	<p>Wspieranie rodzin z osobą niepełnosprawną poprzez upowszechnienie i rozwój usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych – opieka wytchnieniowa oraz rozwój usług świadczonych przez ośrodki wsparcia.</p>	<p>Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON - 2000</p> <p>Liczba zlikwidowanych barier w obiektach użyteczności publicznej - 5</p>				
	<p>Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych i zakładów opieki zdrowotnej poprzez likwidację barier w obiektach użyteczności publicznej w powiecie</p>					
<p>Cel 3 Podnoszenie świadomości społecznej w kontekście problemu niepełnosprawności oraz budowa pozytywnego wizerunku osoby z niepełnosprawnością w społeczeństwie.</p>	<p>Wspieranie, promowanie i podejmowanie inicjatyw zmierzających do zwiększenia obecności osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.</p>	<p>Liczba podjętych działań w związku z podnoszeniem świadomości społecznej - 15</p>	<p>PCPR</p> <ul style="list-style-type: none"> - samorząd powiatowy, - PFRON, - WTZ, DPS-y, ŚDS-y, - media, - organizacje pozarządowe 		<p>budżet powiatu, PFRON</p>	
	<p>Rozpowszechnianie informacji o przysługujących osobom niepełnosprawnym uprawnieniach oraz o organizacjach pozarządowych</p>					

	działających na rzecz osób niepełnosprawnych.			
Cel 4 Usprawnienie systemu wsparcia na rzecz osób z niepełnosprawnością poprzez zwiększenie aktywności i efektywności działań podmiotów i organizacji z terenu powiatu	Szkolenia pracowników pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych.	Liczba pracowników, którzy zostali przeszkoleni - 15	PCPR - PFRON - OPS, - DPS, ŚDS, WTZ - PUP	środki własne PCPR, budżet powiatu, budżet jst
	Zwiększenie możliwości składania wniosków elektronicznie – zwiększenie dostępności	Liczba osób, które złożyły wnioski przez system SOW - 25		

Cel strategiczny III. Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy

Podstawą działań mających na celu promocję zatrudnienia i aktywizację lokalnego rynku pracy jest Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2021-2026. Na podstawie zebranych danych prowadzone są analizy lokalnego rynku pracy, które mogą przyczynić się do reagowania na zmieniającą się sytuację i strukturę bezrobocia jednocześnie mogą prowadzić do modyfikacji zaplanowanych działań. Skuteczność Programu uzależniona jest również od zaangażowania lokalnych partnerów, stąd bardzo ważna jest konsolidacja działań wszystkich instytucji funkcjonujących na terenie powiatu w celu wspólnego rozwiązywania problemów na lokalnym rynku pracy, w tym instytucji samorządowych, szkół, pracodawców, lokalnych organizacji pozarządowych i agencji zatrudnienia. Działania PUP w zakresie realizacji Programu koncentrują się również na upowszechnianiu i promowaniu świadczonych usług, na zachęcaniu, przyciąganiu i motywowaniu klientów PUP zarówno osób bezrobotnych jak również pracodawców, do korzystania z oferowanych przez urząd usług i form wsparcia oraz kształtowaniu pozytywnego wizerunku urzędu jako instytucji nowoczesnej, otwartej na klienta, przyjaznej i budzącej zaufanie.

Działania związane z realizacją tego celu obejmują także dążenia do ułatwienia osobom niepełnosprawnym uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia oraz awansu zawodowego poprzez umożliwienie im korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Działania podejmowane przez Powiat Proszowicki w zakresie realizacji w/w celu strategicznego zostały zawarte w „Powiatowym Programie Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2021-2026”.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na
lata 2021 - 2026

Cel operacyjny	Zadania / działania	Wskaźnik docelowy	Realizatorzy – Partnerzy	Termin realizacji	Źródło finansowania	Kwota realizacji
1. Wdrożenie modelowych rozwiązań aktywizacji bezrobotnych - Indywidualnych Planów Działania		Liczba przygotowanych/realizowanych Indywidualnych Planów Działania - 4800 Liczba udzielonych porad zawodowych indywidualnych - 2400 Liczba osób, którym udzielono porad zawodowych grupowych - 360 Liczba osób, które uczestniczyły w stażu - 2000 Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniu - 600 Liczba osób, którym przyznano bon szkoleniowy - 8 Liczba osób, którym sfinansowano koszty odbywania studiów podyplomowych - 48 Liczba osób, którym przyznano bon stażowy - 8 Liczba osób, którym przyznano bon na zasiedlenie - 16 Liczba pozyskanych ofert pracy ogółem - 5670 Liczba pozyskanych ofert pracy niesubsydiowanych	PUP - pracodawcy	2021-2026 (dla wszystkich realizowanych celów)	Fundusz Pracy/ EFS+	43 950 866 (kwota łączna dla wszystkich celów operacyjnych)

		- 2940 Liczba osób, które zostały wyłączone z podjęcia pracy (ze stażami) - 7200 Liczba osób, które podjęły pracę za pośrednictwem urzędu (praca subsydiowana) - 2364 Liczba kontaktów z pracodawcami - 6600				
2. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw w powiecie		Ilość doposażonych stanowisk pracy/ilość bezrobotnych zatrudnionych na tych stanowiskach - 230 Ilość osób skierowanych do odbywania prac interwencyjnych - 570	PUP - przedsiębiorcy - gminy		Fundusz Pracy/ EFS+	
3. Stymulacja bezrobotnych do podjęcia działalności gospodarczej		Liczba udzielonych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej - 600	PUP - przedsiębiorcy z terenu powiatu		Fundusz Pracy/ EFS+	
4. Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród klientów PUP		Liczba osób długotrwale bezrobotnych, zaktywizowanych w ramach dostępnych środków - 900	PUP - OPS - pracodawcy		Fundusz Pracy/ EFS+	

<p>5. Wsparcie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie jako bezrobotne lub poszukujące pracy</p>		<p>Liczba osób niepełnosprawnych, dla których przygotowany został IPD - 120 Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych w ramach środków FP - 90 Liczba osób niepełnosprawnych zaktywizowanych w ramach środków PFRON - 54 Liczba niepełnosprawnych, którzy podjęli pracę za pośrednictwem PUP - 156</p>	<p>PUP - PCPR - pracodawcy - PFRON</p>		<p>Fundusz Pracy/ EFS+ PFRON</p>	
<p>6. Zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki</p>		<p>Liczba pracodawców korzystających ze środków KFS w celu podnoszenia kwalifikacji swoich i swoich pracowników - 150 Liczba pracowników, którzy zostaną objęci różnymi formami kształcenia ustawicznego - 864</p>	<p>PUP</p>		<p>Fundusz pracy</p>	

Cel strategiczny IV. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu proszowickiego

Stosowanie przemocy prowadzi do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie dramatyczne konsekwencje przemocy zauważa się u dzieci. Powoduje ona bowiem w ich psychice nieodwracalne skutki, które mogą dać znać o sobie dopiero w życiu dorosłym.

Ważne są działania podejmowane w celu promowanie prawidłowo funkcjonującej rodziny, która jest w stanie zapewnić optymalne warunki do rozwoju i wychowania dzieci a także przeciwdziałania negatywnym oddziaływaniom skierowanym na rodzinę, a przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy.

Działania podejmowane przez powiat proszowicki w zakresie realizacji w/w celu strategicznego zostały zawarte w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Proszowickim na lata 2021 – 2026”, w skład, którego wchodzi:

- a) „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Proszowickim na lata 2021 – 2026,
- b) Program Profilaktyczny Promujący i Wdrażający Prawidłowe metody Wychowawcze w Rodzinach Zagrożonych Przemocą,
- c) Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- d) Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na
lata 2021 - 2026

Cel operacyjny	Zadania / działania	Wskaźnik docelowy	Realizatorzy – Partnerzy	Termin realizacji	Źródło finansowania	Kwota realizacji
Cel 1: Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu proszowickiego	Liczba sporządzonych diagnoz - 5 Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych/ konferencji/ wykładów/ seminariów - 4	PCPR/OIK - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Komenda Powiatowa Policji, - Prokuratura, - Sąd Rejonowy, - Ośrodki Zdrowia, - GKRPA, - szkoły, - organizacje pozarządowe	2021-2026 (dla wszystkich realizowanych celów)	Budżet PCPR Dotacje MRiPS Budżet Powiatu	276 503 (kwota łączna dla wszystkich celów)
	Prowadzenie spotkań/ zajęć/ konkursów/ warsztatów w obszarze przeciwdziałania przemocy i agresji, głównie dla dzieci i młodzieży	Liczba zorganizowanych spotkań grupowych i indywidualnych - 10 Liczba uczestników spotkań - 300				
Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin doświadczających przemocy.	Liczba udzielonych porad - 150 Liczba wydanych broszur - 1500 Liczba spotkań/ grup wsparcia - 25 Liczba osób korzystających z	PCPR/OIK - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Komenda Powiatowa Policji, - szkoły, - Sąd rejonowy, - Prokuratura, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - GKRPA,		Budżet Powiatu Budżet PCPR Budżet gmin	

	<p>Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania wsparcia m.in.: pomocy: psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, socjalnej.</p>	<p>mieszkania hostelowego - 15 Liczba interwencyjnych rozmów telefonicznych - 80</p>	<p>- parafie, - Zespół Placówek Caritas</p>			
	<p>Prowadzenie zajęć/grup wsparcia/spotkań edukacyjno terapeutycznych indywidualnych i grupowych o tematyce zjawiska przemocy w rodzinie kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie</p>					
	<p>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie schronienia w mieszkaniu hostelowym OIK, bądź osobom będącym w innym kryzysie</p>					
	<p>Zapewnienie całodobowego telefonu interwencyjno-informacyjnego</p>					

	Prowadzenie wsparcia psychologicznego interwencyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, wsparcia psychologicznego terapeutycznego dla osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie				
Cel 3 Podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy rodzinie	Organizowanie szkoleń instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba szkoleń - 6 Liczba spotkań w ramach grupy wsparcia - 40	PCPR - samorząd powiatowy, - Komenda Powiatowa Policji, - zespół interdyscyplinarny, - OPS, - Sąd rejonowy, - organizacje pozarządowe, - szkoły	Budżet państwa Budżet PCPR Budżet powiatu	
	Organizowanie /grupy wsparcia dla pracowników instytucji realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie				
	Ewidencjonowanie instytucji wspierających osoby dotknięte przemocą w rodzinie oraz udostępnianie ewidencji na stornie internetowej PCPR.				

Cel 4. Edukacja rodziców w zakresie stosowania właściwych metod wychowawczych, udzielanie wsparcia i pomocy w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach.	Organizowanie konferencji/ kampanii społecznych/	Liczba konferencji/ kampanii - 5 Liczba wykładów/ spotkań/ warsztatów -20	PCPR - Szkoły, - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Komenda Powiatowa Policji, - Ośrodki Pomocy Społecznej, - Kuratorzy Sądowi.		Budżet państwa Budżet PCPR Budżet powiatu
	Organizowanie wykładów/spotkań/ warsztatów mających na celu poszerzenie wiedzy w zakresie właściwych metod wychowawczych				
Cel 5 Propagowanie w społeczności lokalnej pozytywnych postaw rodzicielskich i metod wychowawczych, kształtowania umiejętności komunikowania się okazywania uczuć, emocji, kształtowanie szacunku dla wartości i tradycji rodzinnych.	Umieszczanie artykułów dydaktycznych na stronie internetowej	Liczba zamieszczonych artykułów -5 Liczba umieszczonych informacji/ wywiadów/ informacji w lokalnych mediach -5 Ilość wydanych oraz rozdysponowanych materiałów tematycznych - 500	PCPR, - samorząd powiatowy, - Policja,, - szkoły, - lokalne media, - OPS - organizacje pozarządowe		Budżet PCPR Budżet powiatu
	Współpraca lokalnymi mediami w celu promowania działań zapobiegających występowaniu przemocy.				
	Kolportaż ulotek/plakatów o treści profilaktycznej.				

Cel 6 Pomoc osobom stosującym przemoc w rodzinie w zaprzestaniu przemocy poprzez edukację	Realizacja Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	Liczba osób biorących udział w programach - 15	PCPR/ OIK - OPS, - Policja, - Sąd Rejonowy,		Budżet państwa Budżet powiatu Budżet PCPR	
	Realizacja Programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie					

Ramy finansowe realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego w latach 2021 – 2026

Lp.	Cele strategiczne	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1	Wspieranie rodzin i rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie proszowickim	977 992	1 066 256	1 275 687	1 313 958	1 353 377	1 393 978
2	Rozwój systemu wspierania osób starszych i niepełnosprawnych	13 202 454	14 073 492	15 761 042	16 935 099	18 200 475	19 564 400
3	Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy	6 505 628	7 340 758	7 415 165	7 488 306	7 563 189	7 638 820
4	Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie powiatu proszowickiego	39 903	53 734	43 710	45 021	46 372	47 763

XVI. Realizacja Strategii

1. Zamierzone efekty realizacji Strategii

W wyniku realizacji zadań zawartych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 planuje się osiągnąć następujące efekty – zmiany w obszarze polityki społecznej:

1. Wzrost liczby osób zainteresowanych rodzicielstwem zastępczym i chęcią pełnienia tej funkcji, a zatem pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
2. Wzmocnienie istniejących rodzin zastępczych poprzez podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy.
3. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych bądź kierowanych do adopcji.
4. Pomoc wychowankom w przygotowaniu do procesu usamodzielnienia.
5. Większa integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych, osób starszych i ich rodzin.
6. Zwiększy się liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
7. Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym niepełnosprawnych, w powiecie i poprawa ich sytuacji życiowej.
8. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców powiatu i ich przedsiębiorczość.
9. Wzrost wiedzy na temat przemocy, w szczególności przemocy domowej i możliwości rozwiązywania konfliktów.
10. Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą w rodzinie.
11. Uzyskanie świadomości właściwych postaw prorodzinnych i prospołecznych.
12. Wzrost świadomości społecznej na temat możliwości uzyskania wsparcia i pomocy ze strony instytucji pomocowych.
13. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.
14. Wzrost wiedzy na temat właściwych metod wychowawczych.
15. Nabycie umiejętności prawidłowego komunikowania się oraz okazywania uczuć i emocji.
16. Wzmocnienie rodzin w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi.
17. Uzyskanie przez sprawcę przemocy świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich i zmiana w postawie i zachowaniu.
18. Podniesienie wiedzy i kompetencji kadr realizujących zadania polityki społecznej.
19. Poprawa sytuacji materialnej osób bezrobotnych
20. Możliwość realizacji aspiracji zawodowych w formie samozatrudnienia

21. Nabycie/uaktualnienie kwalifikacji zawodowych oczekiwanych przez pracodawców na lokalnym rynku rozwój współpracy z pracodawcami w zakresie zatrudniania niepełnosprawnych.

2. Źródła finansowania

Źródłami finansowania Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 będą środki finansowe pochodzące:

- z budżetu powiatu proszowickiego (w tym z budżetów jednostek organizacyjnych powiatu),
- z budżetu Wojewody Małopolskiego,
- z budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań,
- z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ze środków unijnych,
- z innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność.

Cele i kierunki działania strategii rozwiązywania problemów społecznych będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu proszowickiego i będą uwzględniane przy tworzeniu budżetu powiatu w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek.

3. Analiza Potrzeb

Na terenie powiatu proszowickiego funkcjonują 2 domy pomocy społecznej, 2 środowiskowe domy samopomocy, warsztat terapii zajęciowej, ośrodek interwencji kryzysowej, mieszkanie chronione. Placówki przeznaczone są łącznie dla 300 osób.

Posiadane zasoby instytucjonalne, na terenie powiatu proszowickiego są adekwatne do aktualnych potrzeb. Funkcjonujące powiatowe jednostki, wraz z placówkami prowadzonymi przez gminy, tworzą system wsparcia dla mieszkańców powiatu.

W opracowanym przez ROPS w Krakowie raporcie „Ocena zasobów pomocy społecznej

województwa małopolskiego za rok 2022”

(<https://rops.krakow.pl/aktualnosci/prezentujemy-raport-ocena-zasobow-pomocy-spoecznej-województwa-malopolskiego-za-rok-2022>) zawarta jest informacja o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym, a maleje w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym.

„Proces starzenia się populacji Małopolski potwierdza również obserwowana w ostatnich latach wzrostowa tendencja:

- mediany wieku – w końcu 2022 r. wyniosła ona już 40,7 lat, podczas gdy rok wcześniej było to 40,3 lat, a w 2015 r. – 38,6 lat;
- wskaźnika wsparcia międzypokoleniowego – od 2015 do 2022 r. w Małopolsce wskaźnik wzrósł z 9,3 do 11,8”.

W przypadku osób korzystających z pomocy społecznej zwiększyła się liczba klientów z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi.

I. Ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Środowiskowy Dom Samopomocy jest instytucją pomocy społecznej realizującą zadania wynikające z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, zapewniającą kompleksową opiekę osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz niepełnosprawnym intelektualnie. Środowiskowy Dom Samopomocy jest ośrodkiem wspierająco- rehabilitacyjnym dziennego pobytu.

Oferta środowiskowych domów samopomocy wychodzi naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych, które potrzebują środowiskowego wsparcia ukierunkowanego na terapię społeczną dającą im możliwość funkcjonowania w środowisku, integracji, aktywnego spędzania czasu, rozwijania umiejętności z zakresu samoobsługi i zwiększania obszarów samodzielności dostosowanej do indywidualnych możliwości każdego z uczestników zajęć.

Na terenie Powiatu Proszowickiego funkcjonują 4 Środowiskowe Domy Samopomocy, 2 ośrodki prowadzone na zlecenie powiatu i 2 ośrodki gminne.

Ośrodki powiatowe

a) Środowiskowy Dom Samopomocy w Proszowicach prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej, przeznaczony jest dla 63 osób.

b) Środowiskowy Dom Samopomocy w Pałecznicy z siedzibą w Winiarach prowadzony przez Gminę Pałecznica, przeznaczony dla 30 osób.

Oba Ośrodki Wsparcia są przeznaczone dla:

- typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- typ C – dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

Ośrodki gminne

a) Środowiskowy Dom Samopomocy w Gruszowie prowadzony przez Gminę Nowe Brzesko, przeznaczony dla 30 osób.

b) Środowiskowy Dom Samopomocy we Wrocimowicach prowadzony przez Gminę Radziemice, przeznaczony dla 25 osób.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodku wsparcia.

Wśród osób uczęszczających do ŚDS są także osoby ze spektrum autyzmu oraz z niepełnosprawnością sprzężoną. Specyfika poszczególnych przypadłości mieszczących się w spektrum autyzmu powoduje, że osoby dotknięte tym rodzajem niepełnosprawności wymagają indywidualnego podejścia. Nieodłącznym elementem działań mających na celu pomoc takim osobom i ich rodzinom powinno być przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i dyskryminacji oraz umożliwienie godnej egzystencji w warunkach odpowiednich do potrzeb. Dotyczy to oczywiście także osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Ważną rolę w zapewnieniu odpowiedniego wsparcia edukacyjnego, opiekuńczego i rehabilitacyjnego tej szczególnej kategorii osób z niepełnosprawnościami pełnią ŚDS.

Na podstawie danych z poszczególnych miesięcy należy stwierdzić, że do ŚDS w Proszowicach uczęszcza 1 osoba ze spektrum autyzmu oraz 5 osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Natomiast do ŚDS w Pałecznicy uczęszcza 6 osób z niepełnosprawnością sprzężoną. Nie ma osoby ze spektrum autyzmu.

Dokumenty osób ubiegających się o skierowanie do ŚDS kompletowane są przez ośrodki pomocy społecznej właściwe na miejsce zamieszkania tej osoby, a następnie przekazywane do PCPR w Proszowicach celem wydania decyzji kierującej. Wnioski osób chętnych do korzystania z tej formy dziennego wsparcia są przyjmowane i rozpatrywane na bieżąco, po uzyskaniu informacji z danego ŚDS o możliwości przyjęcia kolejnego uczestnika. W związku z powyższym brak jest osób oczekujących.

Po przeprowadzeniu analizy liczby osób korzystających w danym roku ze wsparcia ośrodków, uwzględniając możliwości zaspokajania potrzeb uczestników i osób chętnych do korzystania z tej formy wsparcia, Środowiskowe Domy Samopomocy funkcjonujące na terenie powiatu nie wnioskowały o zwiększenie liczby miejsc.

Zasięg działalności obu ŚDS-ów obejmuje cały powiat proszowicki. Uczestnicy mają zapewniony transport. W ramach programu „Wyrównywanie różnic między regionami III” ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zakupione były samochody do przewozu uczestników (autobusy, busy).

W roku 2022 i w 2021 na terenie województwa małopolskiego funkcjonowały 83 środowiskowe domy samopomocy, natomiast w roku 2020 było ich 81, a w 2019r. 80 .

W okresie 2020 – 2022 do powiatowych ośrodków wsparcia skierowano łącznie 35 nowych osób (2020r. -10, 2021r. – 13, 2022r. -12). Średnioroczna liczba osób korzystających ze wsparcia w ŚDS w Proszowicach wynosi 67 osób na 63 miejsca statutowe oraz w ŚDS w Pałecznicy 33 osoby na 30 miejsc statutowych.

Na terenie 4 gmin funkcjonują 4 ŚDS-y, które pozwalają zapewnić mieszkańcom powiatu zaspokojenie ich potrzeb w zakresie korzystania z dziennej formy wsparcia. Analiza potrzeb środowiskowych wskazuje na brak konieczności tworzenia nowego śds. Potrzeby w tym zakresie są zaspokajane poprzez funkcjonujące powiatowe i gminne ośrodki wsparcia. Powyższe wnioski powstały w oparciu o dokonaną analizę sprawozdań, ankiet sporządzonych

przez ośrodki pomocy społecznej oraz na podstawie informacji przekazywanych przez Środowiskowe Domy Samopomocy potwierdzających potrzebę bądź jej brak w zakresie zwiększenia liczby miejsc w funkcjonującym ośrodku wsparcia.

Dane dot. osób przewlekle psychicznie chorych i z niepełnosprawnością intelektualną za lata 2016 – 2022 z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach wskazują, że liczba osób z powyższymi niepełnosprawnościami w okresie ostatnich 7 lat była porównywalna.

Liczba wydanych orzeczeń w latach 2016 – 2022 – osoby po 16 r.ż. z podziałem na przyczyny niepełnosprawności

Przyczyny niepełnosprawności	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
01- U	8	9	3	14	27	19	14
02 – P	54	47	31	34	55	32	56
Razem	62	56	34	48	82	51	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Proszowicach

Również w skali całego województwa w okresie ostatnich 4 lat liczba śds nie uległa znacznemu zwiększeniu, co może świadczyć, że potrzeby w tym zakresie są zaspokajane przez samorządy gminne i powiatowe.

PCPR w Proszowicach, w porozumieniu z Ośrodkami Pomocy Społecznej, będzie prowadził coroczny monitoring potrzeb w tym zakresie w celu ewentualnego zwiększenia liczby miejsc.

II . Domy Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

W województwie małopolskim na początku 2023 r. funkcjonowało 91 domów pomocy społecznej (o 2 mniej niż w 2022 r.), w 2020r. i 2019r. było 94 domy.

Na terenie Powiatu proszowickiego funkcjonują 2 Domy Pomocy Społecznej:

- a) Dom Pomocy Społecznej im. A.Chmielowskiego w Łyszkowicach dla 145 osób przewlekle psychicznie chorych,
- b) Dom Pomocy Społecznej im. Św. Matki Teresy z Kalkuty w Pieczonogach dla 30 osób przewlekle somatycznie chorych.

W latach 2019-2022 umieszczono w tych domach łącznie 32 osoby, w tym 9 w DPS Łyszkowice i 23 w DPS Pieczonogi.

Poza terenem powiatu w latach 2019-2022 umieszczono 22 osoby w różnych typach domów pomocy społecznej:

- dla osób przewlekle psychicznie chorych – 2 osoby,
- dla przewlekle somatycznie chorych – 4 osoby,
- dla niepełnosprawnych fizycznie – 2 osoby,
- dla niepełnosprawnych intelektualnie – 1 osoba,
- dla uzależnionych – 1 osoba
- dla osób w podeszłym wieku – 12 osób.

Głównie były to osoby, które zostały umieszczone w DPS-ach przeznaczonych dla osób o innych profilach niż te, które znajdują się na terenie powiatu.

Największa liczba osób umieszczonych poza powiatem proszowickim dotyczy osób w podeszłym wieku. Należy przypuszczać, że powyższa sytuacja podyktowana jest procesem starzenia się społeczeństwa.

Z dokonanej analizy sprawozdań w Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz rejestrów osób oczekujących, zarówno pochodzących z terenu powiatu jak i osób spoza terenu, wynika, iż średni czas oczekiwania na umieszczenie w dps wynosi około 60 dni dla jednej osoby. Rokrocznie obserwujemy tendencję malejącą w zakresie liczby osób oczekujących na skierowanie do dps funkcjonujących na terenie powiatu proszowickiego oraz poza nim.

Na terenie województwa małopolskiego systematycznie rośnie grupę seniorów, wzrost współczynnika wsparcia międzypokoleniowego (liczby osób w wieku 85 i więcej lat na 100 osób w wieku 54 – 60 lat) czy wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami. W „Ocenie

zasobów pomocy społecznej województwa małopolskiego za rok 2022” czytamy, że „Małopolskie powiaty cechują się zróżnicowanymi udziałami osób powyżej 60 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców. Wśród powiatów najstarszych demograficznie (gdzie wartość współczynnika starości demograficznej przekroczyła 25% (...) jest powiat proszowicki (26,1%). (...) Pomiędzy rokiem 2021 i 2022 w zasadzie we wszystkich małopolskich powiatach z wyjątkiem Krakowa zanotowano wzrost odsetka mieszkańców powyżej 60 roku życia. Istotnym wskaźnikiem w diagnozie i ocenie tempa demograficznego starzenia się ludności jest tzw. wskaźnik podwójnego starzenia, który pokazuje jaki udział w grupie osób starszych z danej zbiorowości mają najstarsi mieszkańcy, powyżej 80. roku życia. Z jednej strony indeks ten jest miarą dynamiki z jaką zachodzą procesy starzenia się ludności, a z drugiej obrazuje on wewnętrzną strukturę populacji osób starszych, może być też wskaźnikiem zapotrzebowania na usługi opiekuńcze czy zdrowotne”. W Małopolsce w 2022r. wśród powiatów z najmniejszym udziałem najstarszych mieszkańców wśród seniorów był m.in. powiat proszowicki (16%).

Usługi opiekuńcze są przyznawane osobom samotnym (lub jeśli rodzina nie jest w stanie takiej pomocy zapewnić), które z powodu niepełnosprawności, chorób, wieku lub z innych przyczyn wymagają pomocy ze strony innych osób. Dokonano analizy opracowanych Oceny Zasobów Pomocy Społecznej gmin z terenu powiatu proszowickiego, z których wynika, że liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze w latach 2019 – 2022 pozostają na porównywalnym poziomie.

Usługi opiekuńcze dla mieszkańców powiatu proszowickiego w latach 2019 – 2022 z podziałem na gminy

Gmina	2019	2020	2021	2022
Koniusza	7	1	1	1
Koszyce	12	6	6	6
Nowe Brzesko	5	6	6	6
Pałecznicza	12	10	7	12
Proszowice	41	41	38	34
Radziemice	3	2	3	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Ośrodków Pomocy Społecznej

Na terenie powiatu podejmowane są działania mające na celu wsparcie osób z niepełnosprawnościami, osób starszych, niesamodzielnych, tak aby mogli nadal funkcjonować w swoim środowisku. Wsparcie w tych działaniach świadczone jest przez funkcjonujące organizacje pozarządowe.

Są to m.in. następujące formy wsparcia:

- realizacja przez Caritas Diecezji Kieleckiej projektu „Tele – Anioł”, w którym głównym celem projektu była poprawa jakości życia osób niesamodzielnych poprzez realizację działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych i sąsiedzkich w miejscu zamieszkania oraz usług wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, które umożliwią osobom niesamodzielnym jak najdłuższe bezpieczne pozostanie w ich środowisku.
- realizacja programu Opieka wychnieniowa, która jest dostępna dla osób, które są odpowiedzialne za opiekę nad innymi i potrzebują przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki. Mogą to być opiekunowie, opiekunowie osób starszych, rodzice dzieci z niepełnosprawnościami lub osoby zajmujące się osobami chorymi lub niepełnosprawnymi. Celem opieki wychnieniowej jest zapewnienie tym opiekunom okazji do odpoczynku, odprężenia i odreagowania, aby mogli kontynuować swoją rolę w opiece bez nadmiernego obciążenia.
- funkcjonowanie Dziennego Domu Pobytu Senior + prowadzonego na podstawie umowy w partnerstwie przez Zespół Placówek Caritas w Proszowicach na zlecenie Gminy Proszowice. Ośrodek wsparcia jest przeznaczony dla 30 osób z gminy Proszowice nieaktywnych zawodowo, w wieku 60+. Jego zadaniem jest aktywizacja osób starszych mająca na celu poprawę ich sprawności intelektualnej i fizycznej oraz ogólnej kondycji psychicznej.
- funkcjonowanie Dziennego Domu Senior +w Książnicach Małych prowadzony przez Gminę Koszyce. Placówka ta to połączenie uniwersytetu trzeciego wieku, klubu seniora, biblioteki i gabinetu rehabilitacyjnego. Głównym celem jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Seniorzy mogą aktywne spędzić czas wolny. Szczególny nacisk kładziony jest na usprawnianie ruchowe, w tym zajęcia z rehabilitantem – fizjoterapeutą.

- działalność Polskiego Związku Emerytów, rencistów i inwalidów, który zrzesza członków z całego powiatu proszowickiego w celu poprawienia ich warunków socjalno – bytowych, uczestniczenia w życiu społecznym, integrowania i aktywizowania emerytów, rencistów i inwalidów poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego,
- realizacja zadań wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem środków PFRON,
- prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej w Łyszkowicach, których celem jest aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.,
- realizacja programów i projektów współfinansowanych m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Podjęmowane działania dotyczące wsparciem osób starszych i z niepełnosprawnością przyczyniają się do poprawy ich codziennego funkcjonowania, aktywnego spędzania czasu wolnego, integracji, pozostawienia w dotychczasowym środowisku. Zgodnie z ideą deintytucjonalizacji, Powiat Proszowicki - PCPR w Proszowicach będzie wspierał gminy w rozszerzaniu alternatywnych usług umożliwiających pozostanie osób zależnych w środowisku, ze szczególnym uwzględnieniem wprowadzenia w gminach usług sąsiedzkich oraz wsparcia dla opiekunów osób zależnych. Działania tak powiatu jak i gmin powinny iść w kierunku ograniczenia liczby osób kierowanych do placówek całodobowej opieki na czas stały. Potrzeby osób starszych i z niepełnosprawnościami są zaspokajane przez samorzady gminne i powiatowy. Jednakże PCPR w Proszowicach we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej będzie powadził monitoring potrzeb w tym zakresie.

III . Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

Zgodnie z art. 47 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, matki z małoletnimi dziećmi oraz kobiety w ciąży dotknięte przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji kryzysowej mogą w ramach interwencji kryzysowej znaleźć schronienie i wsparcie w domach dla matek

z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Do tych domów mogą być również przyjmowani ojcowie z małoletnimi dziećmi albo inne osoby sprawujące opiekę prawną nad dziećmi.

Na terenie powiatu nie funkcjonuje dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Z analizy jaką przeprowadził Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie danych z Urzędów Wojewódzkich wynika, że w znacznej większości na terenach województw nie funkcjonują dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży

(<https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Analiza%20informacji%20przedstawionych%20przez%20Urz%C4%99dy%20Wojew%C3%B3dskie%20%20odno%C5%9Bnie%20dost%C4%99pno%C5%9Bci%20do%20dom%C3%B3w%20dla%20matek%20z%20ma%C5%82oletnimi%20dzie%C4%87mi%20i%20kobiet%20w%20ci%C4%85%C5%BCy.pdf>) .

Powodem braku takiej placówki, wymienionym w powyższej analizie są m.in. brak potrzeb w tym zakresie lub brak zainteresowania tą formą wsparcia przez jednostek samorządu terytorialnego (problemy finansowe, prawne, proceduralne).

W przypadku województwa małopolskiego można przeczytać, iż „na terenie województwa nie działają domy dla matek z małoletnimi dziećmi oraz kobiet w ciąży. Samorządy powiatowe nie zgłaszają zapotrzebowania na uzyskanie środków finansowych na tworzenie tego typu placówek”. Również taką informację zwrotną otrzymało PCPR w Proszowicach po wystosowaniu zapytania do poszczególnych PCPR /MOPS z terenu województwa w sprawie prowadzenia ww. domu. W latach 2019 – 2022, zgodnie z informacją przekazaną przez OPS-y, z terenu powiatu nie została umieszczona w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży żadna osoba.

W związku z powyższym, na chwilę obecną brak przesłanek do tworzenia tego typu placówki. Jednocześnie, w przypadku pojawienia się osoby wymagającej wsparcia, Powiat proszowicki jest przygotowany do realizacji tego zadania w formie alternatywnej tj. umieszczenie w Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub zawarcie porozumienia z podmiotem prowadzącymi tego typu placówkę.

IV . Mieszkanie chronione

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W strukturach PCPR funkcjonuje mieszkanie chronione dla 3 wychowanków pieczy zastępczej.

Potrzeby w tym zakresie są zaspokajane na bieżąco.

W okresie funkcjonowania mieszkania chronionego łącznie w mieszkaniu przebywało 6 osób:

- w okresie 01.03.2019 do 01.11.2020 - 3 osoby
- w okresie 02.11.2020 do 21.02.2021 – 0 osób
- w okresie 22.02.2021 do 31.08.2021 - 2 osoby
- w okresie 01.09.2021 do 28.02.2023 – 0 osób
- w okresie 01.03.2023 do nadal – 1 osoba

Kierunki działań i prognoza zmian

Na podstawie analizy danych przekazanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej, danych zamieszczanych w CAS, danych otrzymywanych z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, wynika, że w chwili obecnej w gminach powiatu nie istnieje zapotrzebowanie na tworzenie instytucjonalnych rozwiązań. Analiza potrzeb w zakresie tworzenia ośrodków wsparcia będzie elementem monitoringu działań podejmowanych w ramach strategii. W chwili obecnej istotny jest rozwój usług środowiskowych ograniczających potrzebę tworzenia instytucjonalnych rozwiązań. Współpraca pomiędzy pcpr a ops będzie w najbliższych latach skierowana będzie na budowanie sieci wsparcia opartej o zasoby własne osób i rodzin oraz środowiska lokalnego. Tym bardziej, że jak wskazują doświadczenia poprzednich lat istnieje duże ryzyko, że w przypadku nie wzięcia pod uwagę potrzeb zgłaszanych przez gminy i utworzenie ośrodków wsparcia na poziomie powiatu zaistnienia sytuacji (które już były w przeszłości) nie wykorzystania miejsc lub konieczności zwrotu środków.

Powiat proszowicki – PCPR będzie wspierać inicjatywy samopomocowe mieszkańców, zarówno w kontekście rodzin jak i osób starszych. Dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej realizowane będą programy i projekty dot. przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego, integracji społecznej, międzypokoleniowej i międzykulturowej.

Mając na uwadze, że największa liczba osób umieszczonych w domach pomocy społecznej poza powiatem proszowickim dotyczy osób w podeszłym wieku, co jest następstwem starzenia się społeczeństwa, głównym kierunkiem podejmowanych działań będzie bieżące ich monitorowanie i ewentualne reagowanie na konieczność dokonywania zmian w miarę diagnozowanych potrzeb z perspektywą utworzenia domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku.

Ponadto działania PCPR zmierzać będą również do rozszerzenia grupy odbiorców pomocy, świadczonej poprzez przyznanie wsparcia w mieszkaniu chronionym treningowym.

4. Sposób realizacji Strategii

Działania mające na celu wdrożenie strategii a przede wszystkim realizację celów strategicznych będą realizowane w oparciu o programy społeczne funkcjonujące na terenie powiatu.

Najważniejsze z nich to :

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Proszowickim na lata 2021-2023 i jego kontynuacja w latach następnych,
2. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochronie Ofiar Przemocy w Powiecie Proszowickim na lata 2021 – 2026
3. Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie na lata 2021-2026.
4. Inne programy, które zostaną opracowane w oparciu o założenia strategii w latach 2021-2026

Działania będą realizowane poprzez:

- a) wykonywanie zadań poszczególnych podmiotów zaangażowanych w realizację strategii,
- b) współpracę partnerką pomiędzy podmiotami,
- c) zlecenie zadań publicznych w trybie określonym przepisami prawa.

5. Monitoring i ewaluacja Strategii

Wobec zmieniających się uwarunkowań i potrzeb ważną metodą kształtowania rzeczywistości będzie diagnozowanie i monitorowanie zmian. Działania te pozwolą, aby strategia była skutecznym narzędziem zarządzania, spełniała swoją rolę w kształtowaniu właściwej polityki społecznej, zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.

Zapisy strategii nie stanowią dokumentu zamkniętego. Zmieniające się potrzeby społeczne w czasie i pod wpływem różnych czynników wymuszają stałe aktualizowanie strategii, strategia i wynikające z niej pogramy winny być corocznie weryfikowane, zwłaszcza w okresie poprzedzającym prace nad budżetem kolejnego roku, czyli przed podejmowaniem decyzji finansowych. Monitorowanie pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników przyjętych zadań, w razie konieczności umożliwi zdiagnozowanie konieczności dokonania niezbędnych korekt. Monitoring pozwoli na obserwację stanu zaawansowania działań, stwierdzeniu czy wyznaczone działania zmierzają we właściwym kierunku i przynoszą zamierzone efekty. Wskaźniki monitoringowe będą służyły do oceny stopnia wdrażania wyznaczonych działań. Ocena realizacji Strategii odbywać się będzie na bieżąco w trakcie realizacji Strategii i wykonywania poszczególnych zadań oraz po jego zakończeniu.

Koordynatorem realizacji działań zawartych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach.

Informacja o realizacji Strategii przygotowana będzie przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Proszowicach i przedstawiana Radzie Powiatu Proszowickiego corocznie podczas składania sprawozdania z działalności statutowej.

Zakończenie

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 przedstawia najważniejsze obszary, na których powinny się skupić działania w kolejnych latach. Dynamika zmian społecznych jest bardzo duża. Szybka zmieniają się regulacje prawne i obecnie nie można z całą pewnością wskazać, w którym kierunku te rozwiązania pójdą.

W związku z tym strategia wskazuje ogólne kierunki działania i będzie dokumentem, który w okresie swojego obowiązywania będzie uzupełniany i dostosowywany do pojawiających się nowych potrzeb oraz możliwości prawnych i nowych źródeł finansowania.

Realizacja celów i kierunków działań zapewni długofalowe działania wspierające osoby i rodziny w samodzielnym funkcjonowaniu.

ANKIETA

Szanowni Państwo,

W związku z prowadzonymi pracami nad Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych zachęcamy mieszkańców Powiatu Proszowickiego do wypełnienia niniejszej ankiety. Ankieta ma charakter anonimowy, a wszystkie informacje będą analizowane wyłącznie statystycznie. Państwa udział w badaniu będzie odzwierciedleniem rzeczywistych potrzeb społecznych mieszkańców Powiatu Proszowickiego.

Opracowana Strategia oprócz funkcji wyznaczenia kierunków polityki społecznej naszego regionu jest również dokumentem niezbędnym do ubiegania się o środki pomocowe pochodzące z funduszy unijnych.

Dziękujemy za wypełnienie kwestionariusza ankiety.

Problemy społeczne dotyczące rodzin

Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie Powiatu Proszowickiego (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Ubóstwo
- Bezrobocie
- Alkoholizm
- Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- Niepełnosprawność i długotrwała choroba
- Narkomania
- Przemoc w rodzinie
- Trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie są Pana/Pani zdaniem przyczyny problemów opiekuńczo-wychowawczych występujących w rodzinach na terenie Powiatu Proszowickiego (proszę zaznaczyć max.3 odpowiedzi)?

- Uzależnienia
- Bezrobocie
- Przemoc w rodzinie
- Niepełnosprawność /długotrwała choroba
- Ubóstwo
- Rozpad rodziny
- Rodzina niepełna
- Niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie działania według Pana/Pani poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo na terenie Powiatu Proszowickiego (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Pomoc terapeutyczna, specjalistyczne poradnictwo
- Praca socjalna w środowisku
- Większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych
- Zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę
- Zwiększenie aktywności zawodowej
- Wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych, niepełnych
- Kampanie społeczne
- Zwiększenie ofert spędzania czasu wolnego
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Czy w Pana/Pani najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie:

- TAK, znam takie przypadki
TAK, słyszałem o takich przypadkach
- NIE znam takich przypadków
- NIE słyszałem o takich przypadkach

Jakie działania Pana/Pani zdaniem byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (np. poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne)
- Zapewnienie osobie dotkniętej przemocą schronienia w ośrodku wsparcia
- Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia osobom doznającym przemocy
- Organizowanie akcji społecznych
- Zakaz kontaktowania się i zbliżania do osoby pokrzywdzonej
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie działania Pana/Pani zdaniem byłyby najskuteczniejsze wobec osób stosujących przemoc (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

1. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa (np. poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, terapeutyczne)
2. Umożliwienie uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy
3. Organizowanie akcji społecznych
4. Inne (proszę wpisać jakie?).....

Problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży

Jakie Pana/Pani zdaniem są przyczyny występowania negatywnych zjawisk społecznych u dzieci i młodzieży na terenie Powiatu Proszowickiego (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Kryzys rodziny (zaniedbania, brak więzi rodzinnych, brak promowania pozytywnych wzorców)
- Zła sytuacja ekonomiczna rodzin
- Przeciążenie pracą rodziców (częste delegacje, praca za granicą)
- Sieroctwo/rodziny niepełne
- Eurosieroctwo
- Przemoc w rodzinie
- Wzrost tzw. brutalizacji życia i związanej z tym przemocy
- Załamanie się systemu wartości etycznych i norm moralnych
- Niepowodzenia szkolne
- Brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego
- Łatwy dostęp do narkotyków, alkoholu, leków i innych środków.
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie Pana/Pani zdaniem są najskuteczniejsze rozwiązania problemów dzieci i młodzieży (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Tworzenie miejsc, w których dzieci i młodzież uczyłyby się efektywnego gospodarowania wolnym czasem
- Organizacja zajęć pozaszkolnych
- Kampanie i programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Problemy społeczne dotyczące osób starszych i niepełnosprawnych

Jakie Pana/Pani zdaniem są najczęściej występujące problemy osób niepełnosprawnych w naszym powiecie (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Brak odpowiednich ofert pracy
- Mała liczba zakładów pracy chronionej
- Bariery architektoniczne
- Bariery ekonomiczne (związane z wysokim kosztem leczenia, rehabilitacji, itp.)
- Izolacja społeczna (krzywdzące stereotypy osób niepełnosprawnych, bariera psychiczna przed kontaktem z osobą niepełnosprawną, itp.)

- Bariera psychiczna osób niepełnosprawnych przed brakiem akceptacji ze strony środowiska
- Utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie działania Pana/Pani zdaniem umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi) ?

- Likwidacja barier architektonicznych
- Więcej miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- Rozwój edukacji integracyjnej
- Zwiększenie pomocy specjalistycznej dla osób niepełnosprawnych
- Zapewnienie wczesnej diagnostyki i wsparcia
- Kampanie społeczne
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie problemy społeczne Pana/Pani zdaniem dotyczą osób starszych na terenie naszego powiatu (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi) ?

- Samotność, brak wsparcia ze strony rodziny
- Wykluczenie społeczne (stereotypy i uprzedzenia do osób starszych)
- Bariery ekonomiczne (związane z wysokim kosztem leczenia, itp.)
- Przemoc (w tym zaniedbanie, odrzucenie)
- Brak poczucia bezpieczeństwa
- Niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego
- Mała liczba placówek wspierających osoby starsze
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Jakie działania Pana/Pani zdaniem byłyby najkorzystniejsze w rozwiązywaniu problemów osób starszych w naszym regionie (proszę zaznaczyć max. 3 odpowiedzi)?

- Wspieranie organizacji seniorskich, w tym zwłaszcza organizacji samopomocowych
- Poprawa dostępności usług opiekuńczych
- Powoływanie instytucji wspomagających kształcenie, doksztalcanie i rozwijanie zainteresowań wśród osób starszych
- Kampanie społeczne
- Dostępność do specjalistycznego poradnictwa
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Problemy społeczne związane z poczuciem bezpieczeństwa

Czy czuje się Pan/Pani bezpiecznie na terenie Powiatu Proszowickiego?

- Tak
- Nie, proszę wskazać przyczynę:
  - Kradzieże, włamania, rozboje
  - Zachowania chuligańskie, wandalizm
  - Dostęp do alkoholu i narkotyków
  - Przemoc w rodzinie
  - Naruszenie przepisów prawa drogowego (nadmierna prędkość, prowadzenie pojazdu po spożyciu alkoholu, itp.)
  - Inne (proszę wpisać jakie?).....

Co wpłynęłoby na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w naszym regionie (proszę zaznaczyć max. 2 odpowiedzi) ?

- Większa liczba patroli policyjnych
- Ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży
- Akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Który Pana/Pani zdaniem z wymienionych obszarów problemów społecznych wymagają pilnego rozwiązania – proszę wskazać obszary i oznaczyć numerami wg skali ważności od 1 do 10 (przy czym 1 jest najważniejszy)

- Działania w obszarze problemów społecznych rodzin
- Działania w obszarze problemów społecznych dzieci i młodzieży
- Działania w obszarze problemów społecznych osób niepełnosprawnych i starszych
- Działania w zakresie bezpieczeństwa
- Inne (proszę wpisać jakie?).....

Czy Pana/i zadaniem na terenie Powiatu Proszowickiego powinien być utworzony:

- ośrodek wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych (np. dom dziennego pobytu, środowiskowy dom samopomocy),
- mieszkanie chronione dla dzieci opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze,
- wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego,

- dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- Inne .....

METRYCZKA (proszę wstawić X przy wybranej odpowiedzi)

Płeć:

- Kobieta
- Mężczyzna

Wiek:

- Do 20 lat
- 20-29 lat
- 30-39 lat
- 40-49 lat
- 50-59 lat
- powyżej 60 lat

Wykształcenie:

- Podstawowe
- Zawodowe
- Średnie
- Wyższe

Mieszka Pan/Pani na terenie miasta/gminy:

- Proszowice
- Koniusza
- Radziemice
- Pałecznicza
- Nowe Brzesko
- Koszyce

Czy jest Pan/Pani:

- Osobą pracującą zawodowo
- Osobą bezrobotną
- Rencistą
- Emerytem

Uzasadnienie

Zmiana Uchwały podyktowana jest koniecznością dostosowania zapisów określonych w Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 – 2026 do wymogów jednostki nadzorującej, tj. Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, w części dotyczącej:

- a) diagnozy sytuacji społecznej i prognozy zmian pozwalających na ustalenie potrzeb w zakresie prowadzenia domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych oraz środowiskowych domów samopomocy, a także prowadzenia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz innych powiatowych ośrodków wsparcia,
- b) ustalenie kierunków niezbędnych działań w zakresie prowadzenia domów pomocy społecznej, mieszkań chronionych oraz środowiskowych domów samopomocy, a także prowadzenia domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz innych powiatowych ośrodków wsparcia,
- c) prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
- d) realnych i mierzalnych wskaźników realizacji działań, określonych w taki sposób, że można na ich podstawie ustalić stopień realizacji poszczególnych kierunków działań określonych w strategii,
- e) określenia sposobu realizacji strategii w sposób na tyle szczegółowy, aby możliwe było ustalenie, jak będą realizowane poszczególne kierunki działań,
- f) określenia ram finansowych Strategii, poprzez wskazanie kwot wydatków, w ramach możliwości finansowych Powiatu, przeznaczonych na realizację planowanych działań.

Projekt Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Proszowickiego na lata 2021 - 2026 został poddany konsultacjom społecznym. Nie wpłynęły żadne uwagi dotyczące jego zapisów.

Mając na uwadze powyższe, podjęcie uchwały jest uzasadnione.